

Z A K O N

O POMORSKOJ PLOVIDBI

Deo prvi

UVODNE ODREDBE

Predmet uređenja

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se uslovi i način za bezbednu plovību na moru pomorskih brodova koji viju zastavu Republike Srbije i drugih plovila, njihova sposobnost za plovību, posada, zaštita mora od zagađenja sa brodova, nadzor i druga pitanja koja se odnose na bezbednost pomorske plovību.

Primena zakona

Član 2.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na pomorske brodove odnose se i na druga plovila, ako je to ovim zakonom predviđeno.

Odredbe ovog zakona primenjuju se i na ratne brodove, kada je to ovim zakonom propisano.

Član 3.

Na odnose koji nisu uređeni ovim zakonom i drugim propisima koji su doneti na osnovu ovog zakona, primenjuju se običaji u pomorskoj plovību.

Značenje pojmova

Član 4.

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1) *brod* je pomorski brod registrovan za plovību morem, čija baždarska dužina iznosi najmanje 12 m, a bruto tonaža najmanje 15 BT i koji prevozi najmanje 12 lica, osim ratnog broda;

2) *brod za prevoz gasova* je brod registrovan za prevoz utečnjenih gasova u razlivenom stanju;

3) *brod u gradnji* je brod od momenta polaganja kobilice ili sličnog postupka gradnje do momenta upisa u upisnik brodova;

4) *brodar* je vlasnik plovila, zakupac, čarterer ili menadžer koji je držalac plovila, nosilac plovібene odgovornosti;

5) *brzi putnički brod* je putnički brod registrovan za plovību morem kojem je najveća brzina u m/s jednaka ili veća od vrednosti dobijene formulom: $3,7 \nabla^{0,1667}$, gde je ∇ istisnina na konstruktivnoj vodnoj liniji u m³. Pod brzim putničkim brodom ne smatraju se neistisninski brodovi čiji je trup potpuno iznad površine usled delovanja aerodinamičkih sila generisanih površinskim efektom. Brodovi, zapremina istisnine 500 m³ i manje i najveće brzine manje od 20 čvorova, u plovību morem ne smatraju se brzim putničkim brodovima;

6) *brzi teretni brod* je teretni brod registrovan za plovību morem kojem je najveća brzina u m/s jednaka ili veća od vrednosti dobijene formulom: $3,7 \nabla^{0,1667}$, gde je ∇ istisnina na konstruktivnoj vodnoj liniji u m³. Pod brzim teretnim brodom ne smatraju se neistisninski brodovi čiji je trup potpuno iznad površine usled delovanja aerodinamičkih sila generisanih površinskim efektom;

7) *vlasnik plovila* je fizičko ili pravno lice koje je kao vlasnik upisano u jedan od upisnika;

8) *dužina broda, jahte i čamca* je dužina utvrđena Tehničkim pravilima;

9) *domaći brod* je pomorski brod koji ima državnu pripadnost Republike Srbije i koji je upisan u jedan od domaćih upisnika;

10) *država luke* je država u čiju luku uplovljava domaći brod;

11) *zaštićeno područje* je područje mora gde je, zbog priznatih tehničkih razloga u vezi sa njegovim okeanografskim i ekološkim stanjem i posebnim karakterom njegovog saobraćaja, potrebno usvajanje posebnih metoda za sprečavanje zagađenja mora;

12) *imenovano telo* je privredno društvo ili preduzetnik koje je imenovano od strane ministarstva nadležnog za poslove saobraćaja za obavljanje statutarne sertifikacije pomorske opreme, kao i za ocenjivanje usaglašenosti plovila za rekreaciju do 24 m dužine tokom gradnje;

13) *IMO* je Međunarodna pomorska organizacija;

14) *ISM Pravilnik* je Međunarodni pravilnik upravljanja za bezbedan rad brodova i sprečavanje zagađenja, usvojen Rezolucijom A.741(18) od strane IMO, od 4. novembra 1993. godine, kako je izmenjen i dopunjen Rezolucijom Komiteta za pomorsku bezbednost 104(73) od 5. decembra 2000. godine, sa svim naknadnim izmenama i dopunama;

15) *ISPS Pravilnik* je Međunarodni pravilnik o sigurnosti brodova i lučkih postrojenja, sa izmenama i dopunama;

16) *IMDG Pravilnik* je Međunarodni pravilnik o pomorskom prevozu opasne robe, usvojen Rezolucijom 122(75) Komiteta za pomorsku bezbednost IMO;

17) *jahta* je plovilo koje služi za rekreaciju, sport i razonodu koje može da se koristi za lične potrebe ili u komercijalne svrhe, čija baždarska dužina iznosi najmanje 9 m, a bruto tonaža - najmanje 15 BT i koje prevozi najviše 12 lica;

18) *kompanija* je vlasnik broda ili bilo koje drugo fizičko ili pravno lice, kao što je menadžer ili bareboat čarterer, koje je preuzelo odgovornost za upravljanje brodom od vlasnika broda i koje je preuzimanjem takve odgovornosti preuzelo ovlašćenja i odgovornosti u skladu sa ISM Pravilnikom;

19) *klasna sertifikacija* je izdavanje dokumenata od strane priznate organizacije kojima se potvrđuje sposobnost broda da se koristi za određenu namenu u skladu sa tehničkim pravilima, usvojenim i objavljenim od strane priznate organizacije;

20) *LRIT* je sistem identifikacije i praćenja brodova na velikoj udaljenosti u skladu sa propisom V/19-1 SOLAS Konvencije;

21) *MARPOL Konvencija* je Međunarodna konvencija o sprečavanju zagađenja sa brodova;

22) *međunarodno putovanje* je putovanje broda, jahte, ili drugog plovila koje plovi iz luke jedne države u luku druge države ili koje plovi na otvorenom moru ili u teritorijalnim vodama obalnih država radi pružanja određenih usluga;

- 23) *MEPC* je Komitet za zaštitu morske sredine IMO-a;
- 24) *MSC* je Komitet za pomorsku bezbednost IMO-a;
- 25) *naučno istraživački brod* je brod registrovan isključivo za naučna ili tehnološka istraživanja ili iskorišćavanja mora, morskog dna ili njegovog podzemlja, opremljen opremom i uređajima za tu namenu, kao i smeštajem za posebno osoblje;
- 26) *nuklearni brod* je pomorski brod opremljen nuklearnim postrojenjem;
- 27) *nepokretna platforma* je veštačko ostrvo, instalacija ili struktura koja je trajno pričvršćena za morsko dno za potrebe istraživanja ili eksploatacije bogatstva ili u druge ekonomske svrhe;
- 28) *Nm* je oznaka za nautičku milju;
- 29) *NO_x Tehnički pravilnik* je Tehnički pravilnik o kontroli ispuštanja azotovih oksida iz brodskog dizel motora;
- 30) *otpad* je svaki otpad koji nastaje na brodu ili od rada broda, isključujući svežu ribu i njene delove, nastao za vreme rada broda i koji se može odstranjivati trajno ili u vremenskim razmacima, kako je definisano u Prilogu V MARPOL Konvencije;
- 31) *obalna država* je država u čije teritorijalno more, odnosno unutrašnje morske vode uplovljava domaći brod;
- 32) *opasna roba* su materije, stvari i predmeti obuhvaćeni IMDG Pravilnikom;
- 33) *plovilo* je brod, tehnički plovni objekt, jahta, čamac i drugi objekt koji je osposobljen za plovidbu morem i koji učestvuje u plovidbi, kao i objekt koji je u potpunosti ili delimično ukopan u morsko dno ili položen na morsko dno;
- 34) *plovilo za rekreaciju* je plovilo koje je namenjeno za sport i razonodu čija je dužina trupa od 2,5 do 24 m, nezavisno od vrste pogona;
- 35) *plovidbeni agent* je pravno lice koje je registrovano za obavljanje plovidbeno agencijskih poslova i koje na osnovu opšteg ili posebnog punomoćja od strane brodarka, u njegovo ime i za njegov račun, obavlja plovidbeno agencijske poslove koji uključuju pomaganje, posredovanje i zastupanje u odnosu na plovidbu i iskorišćavanje brodova;
- 36) *pomorska plovidba* je plovidba koja se obavlja na moru;
- 37) *pomorska nesreća* je vanredni događaj na moru nastao u plovidbi ili iskorišćavanju plovila, plovnog puta ili objekta na njemu usled koga je, kao neposredna posledica upotrebe plovila, došlo do ljudskih žrtava ili telesnih oštećenja, materijalne štete ili zagađenja životne sredine, ali ne uključuje namerno činjenje ili nečinjenje s namerom da se ugrozi bezbednost broda, lica na brodu ili životna sredina;
- 38) *pomorska nezgoda* je vanredni događaj na moru, koji nije pomorska nesreća, koji je nastao usled neposrednog iskorišćavanja plovila, a koji ugrožava ili je ugrozio bezbednu plovidbu broda, bezbednost putnika ili bilo kojih drugih lica na brodu, odnosno koji ugrožava ili je doveo do zagađenja životne sredine, ali ne uključuje namerno činjenje ili nečinjenje s namerom da se ugrozi bezbednost broda, lica na brodu ili životna sredina;
- 39) *pomorska oprema* je oprema koja se obavezno ili dobrovoljno ugrađuje i upotrebljava na brodu i koja ispunjava zahteve propisane međunarodnim propisima, za čiju upotrebu je neophodno odobrenje od strane nadležnih organa Republike Srbije;

40) *poslodavac* je domaće, odnosno strano fizičko ili pravno lice sa kojim je pomorac zaključio ugovor o radu u svoje ime;

41) *postojeći brod* je brod koji nije u gradnji;

42) *priznata organizacija* je međunarodno klasifikaciono društvo, članica Međunarodnog udruženja klasifikacionih društava (IACS), koja ispunjava uslove za rad u Republici Srbiji propisane od strane ministra nadležnog za poslove saobraćaja i koja je ovlašćena od ministarstva nadležnog za poslove saobraćaja za vršenje tehničkog nadzora i statutarnu sertifikaciju pomorskih brodova;

43) *putnik* je svako lice na plovilu, osim dece mlađe od jedne godine, lica zaposlenih na plovilu u bilo kom svojstvu i članova njihove porodice;

44) *putnički brod* je brod sa sopstvenim pogonom registrovan za prevoz više od 12 putnika;

45) *ratni brod* je brod koje je pod komandom oružanih snaga, a čija je posada vojna;

46) *ribarski brod* je brod sa sopstvenim pogonom registrovan i opremljen za ulov ribe ili drugih živih bića koja žive u moru, čija je najmanja dužina 12 m, a bruto tonaža najmanja 15;

47) *ro-ro putnički brod* je putnički brod sa prostorom za ro-ro teret i prostorom posebne kategorije;

48) *ro-ro teretni brod* je teretni brod sa prostorom samo za prevoz ro-ro tereta;

49) *ro-ro trajekt* je pomorski putnički brod opremljen tako da omogućava drumskim i železničkim prevoznim sredstvima da se ukrcavaju (roll on) na brod ili iskrcavaju (roll off) koji prevozi više od 12 putnika;

50) *SOLAS Konvencija* je Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskog života na moru;

51) *statutarna sertifikacija* je izdavanje sertifikata od strane ili u ime Republike Srbije u skladu sa međunarodnim konvencijama;

52) *SafeSeaNet* je sistem Evropske unije za razmenu informacija o pomorskoj plovidbi uspostavljen od strane Evropske komisije u cilju praćenja primene odgovarajućih sekundarnih izvora prava Evropske unije od strane država članica EU;

53) *tanker za prevoz ulja* je brod registrovan prvenstveno za prevoz ulja u tečnom stanju;

54) *tanker za prevoz hemikalija* je brod registrovan prvenstveno za prevoz opasnih hemikalija i štetnih materija u tečnom stanju;

55) *tegljač, odnosno potiskivač* je brod registrovan za tegljenje ili potiskivanje drugih plovila;

56) *trgovačka mornarica* obuhvata pomorske brodove i druga pomorska plovila, osim ratnih brodova;

57) *teretni brod* je brod registrovan za prevoz tereta sa ili bez sopstvenog pogona;

58) *tehnički plovni objekt* je brod, sa ili bez sopstvenog pogona registrovan za obavljanje tehničkih radova (bager, dizalica, platforma za istraživanje i eksploataciju nafte i sl.);

59) *ulje* je svako postojano ulje, kao što su sirova nafta i njeni derivati, te talog i otpadna ulja kako je to navedeno u Prilogu I MARPOL Konvencije bez obzira na to da li se prevoze kao teret ili kao zalihe goriva i maziva;

60) *fekalije* su otpadne vode iz brodskih toaleta, medicinskih prostorija (apoteke, brodske bolnice i dr.), prostorija sa živim životinjama i druge otpadne vode ako se mešaju sa otpadnim vodama iz navedenih prostorija, kako je definisano u Prilogu IV MARPOL Konvencije;

61) *čamac* je plovilo registrovano za plovidbu morem, koje nije jahta, čija baždarska dužina iznosi manje od 12 m, a bruto tonaža - manje od 15 BT. U čamce ne spadaju plovila koja pripadaju drugom plovilu u svrhu prikupljanja, spasavanja ili obavljanja radova, plovila namenjena za sportska takmičenja, kanui, kajaci, gondole, pedoline, daske za jedrenje, daske za jahanje na talasima i slično;

62) *štetne tečne stvari* su stvari određene u Dodatku II Priloga II MARPOL Konvencije;

63) *štetni sistem protiv obrastanja* je premaz, boja, površinska obrada, površina ili sredstvo koje se koristi na brodu radi sprečavanja prirastanja nepoželjnih organizama.

Deo drugi

BEZBEDNOST POMORSKE PLOVIDBE I PILOTAŽA

1. Bezbednost pomorske plovidbe

Član 5.

Bezbednost pomorske plovidbe podrazumeva uslove, pravila, tehnička pravila i mere koje moraju da ispunjavaju plovila i posada kojima se obezbeđuje bezbedna plovidba.

Član 6.

Poslovi bezbednosti pomorske plovidbe su upravni, inspekcijski, tehnički i drugi stručni poslovi određeni ovim zakonom i propisima donetim na osnovu ovog zakona, kojima se obezbeđuje bezbednost pomorske plovidbe.

Poslovi iz stava 1. ovog člana u nadležnosti su ministarstva nadležnog za poslove saobraćaja (u daljem tekstu: ministarstvo), lučke kapetanije kao područne jedinice ministarstva, nezavisnog državnog organa za sprovođenje bezbednosne istrage, centra za obuku pomoraca, priznate organizacije i imenovanog tela.

Član 7.

Ministarstvo, organi i organizacije iz člana 6. stav 2. ovog zakona, osim nezavisnog državnog organa za sprovođenje bezbednosne istrage, dužni su da usvoje, primenjuju i održavaju Sistem upravljanja kvalitetom koji se sertifikuje u skladu sa međunarodnim standardima upravljanja kvalitetom.

Ministarstvo će jednom u sedam godina prijaviti organe i organizacije iz stava 1. ovog člana za IMO plan kontrole rada država članica (IMO Audit Scheme) u skladu sa IMO Rezolucijom A.974(24).

Član 8.

U pomorskoj plovidbi moraju se primenjivati propisana međunarodna pravila plovidbe i propisani signali i oznake koji moraju zadovoljiti zahteve bezbedne i uredne plovidbe.

Domaći brod dužan je da vije zastavu trgovačke mornarice Republike Srbije.

Član 9.

Domaći brodovi koji prevoze opasnu robu dužni su da se pridržavaju odredbi Glave VII SOLAS Konvencije, kao i odredbi IMDG Pravilnika.

Domaći brodovi koji moraju da imaju brodsku radio-stanicu dužni su da za vreme plovidbe organizuju službu bdenja, u skladu sa propisima o radio-saobraćaju.

Ministar propisuje način i uslove rada radio-službe za bezbednost plovidbe i uslove koje treba da ispunjavaju brodske radio-stanice.

FAL dokumenti

Član 10.

Domaći brod dužan je da prilikom dolaska i/ili odlaska iz luke obalne države preda toj luci:

- 1) opštu izjavu;
- 2) izjavu o teretu;
- 3) izjavu o brodskim zalihama;
- 4) izjavu o imovini posade;
- 5) spisak posade;
- 6) spisak putnika;
- 7) dokument o pošti, u smislu Svetske poštanske konvencije;
- 8) pomorsku zdravstvenu izjavu.

Domaći brod koji prevozi opasni teret pored isprava iz stava 1. ovog člana dužan je da prilikom dolaska i/ili odlaska iz luke preda nadležnom organu te luke i manifest opasnog tereta.

Ministar propisuje sadržinu i obrasce dokumenata koje domaći brod predaje pri dolasku i/ili odlasku iz luke obalne države.

ISM Pravilnik

Član 11.

Vlasnik, odnosno kompanija domaćeg broda dužna je da usvoji, primenjuje i održava Sistem upravljanja bezbednošću, u skladu sa Glavom IX SOLAS Konvencije i ISM Pravilnikom koji uključuje sledeće obavezne elemente:

- 1) politiku bezbednosti plovidbe kompanije i zaštitu životne sredine od strane kompanije;
- 2) uputstva i procedure u cilju osiguranja bezbedne plovidbe broda i zaštite životne sredine u saglasnosti sa zahtevima međunarodnog prava;
- 3) utvrđivanje nivoa ovlašćenja i način komunikacije između obale i posade na brodu;

4) procedure za prijavljivanje nezgoda i neusaglašenosti uspostavljenog sistema sa odredbama ISM Pravilnika;

5) procedure za pripremu odgovora na vanredne situacije;

6) procedure za unutrašnju kontrolu i preglede funkcionisanja uspostavljenog Sistema upravljanja bezbednošću;

7) sistem za registrovanje podataka o putnicima koji mora da ispunjava uslove preglednosti, dostupnosti, upotrebljivosti i sigurnosti.

U cilju osiguranja bezbedne plovidbe svojih brodova i uspostavljanja veze između kompanije i lica na brodu, svaka kompanija dužna je da odredi lica ili lica na obali koja će biti odgovorna za kontrolu svih aspekata bezbedne plovidbe brodova kompanije i zaštite životne sredine, kao i da obezbede odgovarajuća sredstva i podršku brodovima.

Vlada bliže propisuje zahteve predviđene delom A ISM Pravilnika koje brodovi i kompanije moraju da ispunjavaju, kao i zahteve predviđene delom B ISM Pravilnika koji se odnose na sertifikaciju i verifikaciju uspostavljenog Sistema upravljanja bezbednošću.

Član 12.

Sva lica na domaćem putničkom brodu moraju da budu prebrojana pre nego što brod isplovi iz luke.

Pre nego što domaći putnički brod isplovi iz luke, broj lica na brodu mora biti prijavljen zapovedniku broda i odgovornom licu određenom od strane kompanije za vođenje popisa putnika ili odgovarajućem sistemu kompanije na kopnu razvijenom u skladu sa ISM Pravilnikom.

Pre nego što domaći putnički brod isplovi iz luke, zapovednik mora da obezbedi da broj lica na brodu ne prelazi broj lica koji brod može da prevozi.

Kompanija koja upravlja domaćim putničkim brodom dužna je da obezbedi da podaci koji se odnose na broj putnika u svakom trenutku budu dostupni inspektorima bezbednosti plovidbe, kao i službama za traganje i spasavanje najbliže obalne države, koje su obrazovane u skladu sa međunarodnim propisima, u slučaju vanredne situacije.

Kompanija koja upravlja domaćim putničkim brodom dužna je da obezbedi da podaci u vezi lica koja su iskazala potrebu za posebnom negom ili za pomoć u vanrednim situacijama, budu zabeleženi na odgovarajući način i dostavljeni zapovedniku pre nego što putnički brod isplovi iz luke.

Ministar propisuje vrstu podataka, način prikupljanja i vođenja evidencije podatka o putnicima koje domaći putnički brod mora da vodi o putnicima na putničkom brodu.

Ispitivanje pomorskih nesreća i pomorskih nezgoda i bezbednosna istraga

Član 13.

Ispitivanje pomorskih nesreća i pomorskih nezgoda i bezbednosna istraga vrše se u vezi sa pomorskim nesrećama i pomorskim nezgodama koje se dogode usled iskorišćavanja broda ako je pomorska nesreća ili pomorska nezgoda prouzrokovala smrt ili teže telesne povrede, veći gubitak ili oštećenje imovine, ili zagađenje morske sredine.

Ispitivanje pomorskih nesreća i pomorskih nezgoda vrši ministarstvo preko inspektora bezbednosti plovidbe radi prikupljanja dokaza i podataka potrebnih za utvrđivanje prekršajne i krivične odgovornosti, u skladu sa zakonom.

Za organizaciju i sprovođenje bezbednosne istrage u cilju utvrđivanja okolnosti i uzroka pomorskih nesreća i pomorskih nezgoda i predlaganja mera radi izbegavanja pomorskih nesreća i pomorskih nezgoda, kao i unapređenja bezbednosti plovidbe odgovoran je nezavisni državni organ za sprovođenje bezbednosne istrage, koji je funkcionalno i organizaciono nezavisan od svih organa i organizacija nadležnih za oblast pomorstva i od svih pravnih i fizičkih lica sa kojima bi mogla doći u sukob interesa.

Nezavisni državni organ iz stava 3. ovog člana osnovaće se posebnim zakonom.

Član 14.

Ministar propisuje način ispitivanja pomorskih nesreća i pomorskih nezgoda plovila.

Ministar propisuje mere koje se preduzimaju u cilju obezbeđenja pravičnog postupanja sa pomorcima u slučaju pomorske nesreće ili pomorske nezgode u skladu sa IMO smernicama za pravično postupanje sa pomorcima u slučaju pomorske nesreće ili nezgode.

2. Pilotaža

Član 15.

Pilotaža je davanje stručnih saveta zapovedniku broda od strane stručnih lica (pilota) u pogledu vođenja broda radi bezbedne plovidbe.

Zapovednik domaćeg broda dužan je da koristi usluge pilotaže na mestima na kojima je propisana obavezna pilotaža propisima obalne države.

Član 16.

Pilotaža brodom ne oslobađa zapovednika broda dužnosti da upravlja plovidbom i manevrisanjem broda i odgovornosti koje iz toga nastaju.

Brodar broda koji koristi usluge pilotaže odgovara za radnje i propuste pilota, kao i za radnje i propuste člana posade svoga broda.

Deo treći

BROD

1. Utvrđivanje sposobnosti broda za plovidbu

Član 17.

Brod je sposoban za plovidbu u određenim kategorijama plovidbe i za određenu namenu ako odgovara odredbama ovog zakona, propisa donetih na osnovu ovog zakona i Tehničkim pravilima u vezi sa:

- 1) bezbednošću ljudskih života, broda i imovine;
- 2) Sistemom upravljanja bezbednošću kompanije i broda;
- 3) sigurnosnom zaštitom;

4) sprečavanjem zagađenja morske sredine uljem, štetnim tečnim stvarima u rasutom stanju, štetnim stvarima u paketima ili kontejnerima za teret, prenosivim tankovima ili drumskim i železničkim tank vagonima, fekalijama i otpadom;

5) sprečavanjem zagađenja vazduha;

6) zaštitom morske sredine od štetnih vodenih organizama i patogena u balastnim vodama i talozima;

7) zaštitom morske sredine od štetnog delovanja sredstava protiv obrastanja trupa;

8) bezbednošću i zdravljem na radu, smeštajem posade i drugih lica zaposlenih na brodu;

9) zahtevima za prevoz putnika;

10) sigurnošću uređaja za rukovanje teretom.

Pored uslova iz stava 1. ovog člana brod je sposoban za plovību i:

1) ako je na njemu ukrcan najmanji propisani broj članova posade sa odgovarajućim ovlašćenjima o osposobljenosti, odnosno posebnoj osposobljenosti koji brod mora imati za bezbednu plovību;

2) ako ispunjava zahteve u odnosu na upotrebu signala, održavanja veza i sprečavanje sudara, raspolaže kartama, nautičkim publikacijama, opremom i instrumentima za navigaciju, koji omogućavaju bezbednu plovību;

3) ako je smeštaj i broj ukrcanih putnika u skladu sa:

(1) Tehničkim pravilima i drugim propisima kojima se uređuje prevoz putnika,

(2) odredbama i uslovima navedenim u brodskim ispravama i knjigama i potvrđenoj (odobrenoj) tehničkoj dokumentaciji;

4) ako je teret na brodu ukrcan, složen, raspoređen i osiguran u skladu sa:

(1) Tehničkim pravilima i drugim propisima kojima se uređuju uslovi za prevoz tereta,

(2) odredbama i uslovima navedenim u brodskim ispravama, knjigama i odobrenoj tehničkoj dokumentaciji;

5) ako su na brodu obezbeđeni propisani uslovi pružanja medicinske pomoći i ako brod ima i propisano vodi brodsku apoteku.

Ministar propisuje kategoriju plovībe brodova, čamaca i jahti.

Ministar, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove zdravlja, propisuje minimalne uslove koje mora da ispunjava brod, oprema i uređaji, radi pružanja odgovarajuće medicinske pomoći članovima posade, opremu i obaveznu sadržinu brodske apoteke, obuku članova posade za pružanje medicinske nege, vršenje kontrole medicinskog i sanitetskog materijala, kao i upisnike o sadržini brodske apoteke i način vođenja upisnika.

Vlada propisuje način postepenog isključivanja iz plovībe tankera bez dvostruke oplate i uvođenja u plovību tankera sa dvostrukom oplatom ili drugim ekvivalentnim zahtevima za gradnju u skladu sa MARPOL Konvencijom i zabranu prevoza teških oblika ulja tankerima sa jednostrukom oplatom.

Član 18.

Sposobnost broda za plovību prema odredbama člana 17. stav 1. ovog zakona, utvrđuje priznata organizacija vršenjem tehničkog nadzora i dokazuje

izdavanjem odgovarajućih brodskih isprava i knjiga u skladu sa odredbama Tehničkih pravila.

Ministar propisuje zahteve za pomorsku opremu kojom se opremaju domaći brodovi, uslove za stavljanje takve opreme na tržište Republike Srbije, uslove koje moraju da ispunjavaju imenovana tela za statutarnu sertifikaciju pomorske opreme, kao i način i postupak njihovog imenovanja.

Priznata organizacija iz stava 1. ovog člana je klasifikaciono društvo koje je članica Međunarodnog udruženja klasifikacionih društava (IACS), koja je priznata od strane Evropske komisije za vršenje tehničkog nadzora i statutarnu sertifikaciju pomorskih brodova.

Ministar propisuje uslove za rad u Republici Srbiji koje moraju da ispunjavaju priznate organizacije.

Ministarstvo vrši kontrolu rada priznatih organizacija svake dve godine.

Ministarstvo vrši kontrolu rada imenovanih tela svake dve godine.

Ministar propisuje Tehnička pravila i rokove za njihovu primenu.

Kao Tehnička pravila mogu se primeniti pravila koja su ekvivalentna tehničkim pravilima priznatih organizacija, sa rokovima za njihovu primenu, pod uslovom da ministarstvo o tome obavesti Evropsku komisiju i dobije odobrenje za primenu tih pravila.

Tehnička pravila iz stava 8. ovog člana objavljuju se u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

Tehnički nadzor

Član 19.

Tehnički nadzor broda obuhvata:

- 1) pregled tehničke dokumentacije na osnovu koje se brod gradi ili prepravlja i tehničke dokumentacije na osnovu koje se izrađuju materijali, mašine, uređaji i oprema koji su namenjeni za gradnju, prepravku i popravku broda i potvrđivanje da je tehnička dokumentacija urađena u skladu sa Tehničkim pravilima;
- 2) izdavanje tipskog ili pojedinačnog odobrenja za mašine, uređaje i opremu namenjenu za ugradnju u brod;
- 3) kontrolu izrade materijala, mašina, uređaja i opreme u radionicama proizvođača namenjenih za ugradnju u brod;
- 4) izdavanje odobrenja proizvođaču i uslužnim privrednim društvima;
- 5) kontrolu nad gradnjom trupa i ugradnjom brodskih mašina, uređaja i opreme u brodogradilištu;
- 6) ocenjivanje Sistema upravljanja bezbednošću broda i kompanije;
- 7) verifikaciju sigurnosne zaštite broda;
- 8) preglede, ocene i verifikacije postojećih brodova.

Tehnički nadzor su tehnički poslovi koji se vrše u skladu sa međunarodnim konvencijama.

Tehnički nadzor, na osnovu zahteva kompanije ili brodogradilišta za brod u gradnji, obavlja priznata organizacija, a tehnički nadzor pomorske opreme u skladu sa odredbama stava 1. tač. 2), 3) i 4) ovog člana obavlja imenovano telo.

Ugovorom između ministarstva i priznate organizacije, u skladu sa međunarodno usvojenim normama, utvrđuje se obim, uslovi, prava i obaveze za obavljanje tehničkog nadzora domaćih brodova i izdavanje brodskih isprava i knjiga.

Ministarstvo može zaključiti ugovor iz stava 4. ovog člana samo sa priznatim organizacijama.

Ministarstvo sarađuje sa priznatim organizacijama sa kojima je zaključilo ugovor iz stava 4. ovog člana u cilju unapređenja Tehničkih pravila.

Pregledi pomorskih brodova

Član 20.

Pregledi, ocene i verifikacije (u daljem tekstu: pregled) postojećih brodova mogu biti osnovni, redovni i vanredni.

Član 21.

Osnovni pregled je obavezan pregled kojem podleže postojeći brod pre početka korišćenja broda prilikom:

- 1) upisa u upisnik brodova;
- 2) prepravke, izmene namene, područja plovidbe ili drugih svojstava broda na koje se odnose odredbe Tehničkih pravila.

Član 22.

Redovni pregled je obavezan pregled kojim se utvrđuje da li stanje broda odgovara odredbama Tehničkih pravila, a kojem podleže postojeći brod u vremenskim razmacima propisanim Tehničkim pravilima.

Član 23.

Vanredni pregled je obavezan pregled kojem podleže postojeći brod:

- 1) posle pretrpljene havarije ili utvrđenog nedostatka broda, koji mogu uticati na sposobnost broda za plovidbu;
- 2) kada se vrše veće popravke ili obnova broda van zahteva koji proizilaze iz osnovnog i redovnog pregleda broda;
- 3) kada je brod bio u raspremi duže od jedne godine;
- 4) prilikom privremene promene namene ili proširenja područja plovidbe broda;
- 5) kada je vršenje tog pregleda kao dodatak redovnom pregledu u skladu sa zahtevima Tehničkih pravila.

Član 24.

Pregled broda radi utvrđivanja njegove sposobnosti za vršenje probne vožnje obavlja se pre polaska broda na probnu vožnju.

Obim ovog pregleda treba da bude takav da se sa sigurnošću može utvrditi da brod zadovoljava posebne uslove propisane Tehničkim pravilima za vršenje probne vožnje.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana odnose se i na brod koji se za stranog naručioca gradi, obnavlja ili prepravlja u domaćem brodogradilištu.

Ministar popisuje način obavljanja probne vožnje brodova.

Obim i način vršenja pregleda, pregleda radi utvrđivanja sposobnosti za obavljanje probne vožnje, rokovi vršenja pregleda, kao i vrsta, učestalost, obim, način obavljanja i mogućnost odlaganja redovnih pregleda određuju se Tehničkim pravilima.

Član 25.

Stanje broda i njegove opreme, vlasnik broda treba da održava tako da brod u svakom smislu ostane sposoban za plovību bez opasnosti za brod, lica na brodu, teret i morsku sredinu.

Član 26.

Posle završetka nadzora nad gradnjom ili prepravkom broda, ili bilo kojeg pregleda broda, ne mogu se bez prethodne saglasnosti priznate organizacije obavljati bilo kakve promene ili prepravke konstrukcije broda, mašinskog uređaja, opreme ili drugih delova na koje se odnose zahtevi Tehničkih pravila.

Član 27.

Ministarstvo, na osnovu predloga priznate organizacije, domaći brod novog tipa, domaći brod koji redovno ne obavlja međunarodna putovanja, ili domaći brod koji plovi u zaštićenim područjima, a na koji se primenjuju odredbe međunarodnih ugovora, oslobađa od ispunjavanja tih odredbi ukoliko ispunjavaju propisane uslove.

Ministarstvo, na osnovu predloga priznate organizacije, domaći brod na koji se ne primenjuju odredbe međunarodnih ugovora oslobađa od ispunjavanja odredbi Tehničkih pravila u slučajevima i uz uslove predviđene tim pravilima, ako utvrdi da je brod sposoban za plovību.

Član 28.

Putnički brod može da prevozi samo određeni broj putnika čiji se broj i smeštaj na brodu određuje na osnovu propisanih uslova, plovinih svojstava broda, raspoložive površine za smeštaj putnika, uređaja i opreme namenjene putnicima i higijenskih uslova.

Brod koji nije putnički ne može da prevozi putnike.

Dozvoljeni broj putnika i njihov smeštaj na brodu, pravila i standardi za bezbednu plovību putničkih brodova, kao i posebni zahtevi za stabilitet ro-ro putničkih brodova utvrđuju se Tehničkim pravilima.

Način vršenja pregleda ro-ro trajekata i brzih putničkih brodova propisuje se Tehničkim pravilima.

Član 29.

Teret na brodu mora da bude tako raspoređen da obezbeđuje plovna svojstva broda i ne prouzrokuje prekomerna naprezanja konstrukcijskih delova broda u različitim uslovima korišćenja.

Teret na brodu mora da bude ukrcan u granicama dozvoljenog opterećenja broda i saglasno Tehničkim pravilima i da bude složen, raspoređen i obezbeđen tako da, u svim uslovima koji se mogu pojaviti u plovību, ne može doći do pomeranja tereta koji bi mogao ugroziti bezbednost broda, ljudskih života i životne sredine.

Najveće dozvoljeno opterećenje broda i raspored tereta određuje se Tehničkim pravilima.

Vlada propisuje uslove i način za bezbedno ukrcavanje i iskrcavanje brodova za prevoz rasutog tereta.

2. Baždarenje broda

Član 30.

Baždarenje broda vrši se radi utvrđivanja tonaže broda.

Baždarenje broda vrši priznata organizacija prema Tehničkim pravilima.

Član 31.

Baždarenju podleže brod koji se upisuje u domaći upisnik brodova.

Baždarenje broda obavlja se pre njegovog upisa u upisnik brodova.

Član 32.

Zahtev za baždarenje domaćeg broda dužan je da podnese vlasnik broda.

Zahtev za baždarenje domaćeg broda koji se gradi u domaćem ili stranom brodogradilištu mora da se podnese čim na brodu budu ugrađene oplata, palube i pregrade.

Član 33.

Ponovno baždarenje broda obavlja se:

1) ako se posle baždarenja broda izvrše prepravke usled kojih su nastale promene u rasporedu, konstrukciji, kapacitetu, upotrebi prostora, broju putnika koji je dopušten da se prevozi brodom, dodeljenom nadvođu ili dopuštenom gazu broda, zbog kojih se brodu menja njegova tonaža;

2) ako se posumnja u pravilnost već obavljenog baždarenja;

3) ako se brod unutrašnje plovidbe upisuje u upisnik pomorskih brodova.

U slučaju ponovnog baždarenja, prema odredbama stava 1. tačka 1) ovog člana, u zavisnosti od obavljenih prepravki broda, ponovno baždarenje mora se obaviti u celini ili delimično.

Ponovno baždarenje broda iz stava 1. tačka 2) ovog člana ne mogu vršiti lica koja su izvršila prethodno baždarenje u čiju se pravilnost posumnjalo.

3. Brodske isprave i knjige

Član 34.

Brodske isprave i knjige koji brodovi moraju da imaju služe kao dokaz o identitetu, sposobnosti za plovidbu i ostalim svojstvima broda.

U brodske knjige iz stava 1. ovog člana unose se podaci o važnijim događajima na brodu i obavljenim radnjama na brodu.

Član 35.

Brodske isprave i knjige moraju da budu sastavljene na srpskom jeziku i engleskom jeziku.

Član 36.

Brodске isprave i knjige moraju da se nalaze na brodu, uredno vode i pokažu u svrhu provere na zahtev nadležnih organa, kao i diplomatskih ili konzularnih predstavništava Republike Srbije.

Član 37.

Brodu upisanom u upisnik pomorskih trgovačkih brodova i upisnik pomorskih ribarskih brodova izdaje se upisni list.

Upisnim listom broda dokazuje se državna pripadnost Republike Srbije, uz naznačenje da brod ima pravo i dužnost da vije zastavu trgovačke mornarice Republike Srbije, njegova namena i područje plovidbe.

Upisni list sadrži sve upise iz uloška glavne knjige upisnika brodova u koji je brod upisan.

U slučaju nesaglasnosti sadržine upisnog lista sa sadržinom upisnika brodova u pogledu upisanih prava na brodu, važi ono što je upisano u upisniku brodova.

Upisni list izdaje lučka kapetanija koja je izvršila upis broda u upisnik.

Član 38.

Lučka kapetanija koja je izdala upisni list dužna je da po službenoj dužnosti unese propisane podatke u upisni list broda.

Ako se brodu promeni ime, luka upisa, tonaža, vrsta pogona ili pozivni znak, namena ili područje plovidbe, mora mu se zameniti i upisni list.

Član 39.

Privremeni upisni list izdaje se brodu nabavljenom u inostranstvu koji još nema upisni list, kao i brodu koji je u inostranstvu, a izgubljen mu je upisni list.

Brod koji još nije upisan u upisnik brodova koji se vodi u Republici Srbiji stiče privremenim upisnim listom državnu pripadnost Republike Srbije i pravo i dužnost da vije zastavu trgovačke mornarice Republike Srbije.

Privremeni upisni list važi najduže godinu dana od dana izdavanja.

Privremeni upisni list izdaje diplomatsko ili konzularno predstavništvo Republike Srbije u državi u kojoj se brod nalazi.

Član 40.

Pored upisnog ili privremenog upisnog lista koji služe kao dokaz o identitetu broda, brodovi upisani u domaći upisnik pomorskih brodova, moraju imati i druge propisane isprave i knjige.

Pored isprava i knjiga iz stava 1. ovog člana brodovi upisani u domaći upisnik moraju da imaju isprave i knjige kojima se dokazuje sposobnost broda za plovidbu i ostala svojstva broda.

Ministar bliže propisuje vrstu isprava i knjiga, njihovu sadržinu, obrasce, način izdavanja i način vođenja, kao i rokove važenja, mogućnost produženja, prestanak važenja, povlačenje na određeno vreme ili trajno povlačenje brodskih isprava i knjiga.

4. Čamac i jahta

Član 41.

Čamac i jahta su sposobni za plovidbu u određenim područjima plovidbe i za određenu namenu ako su u skladu sa odredbama ovog zakona, propisa donetih na osnovu ovog zakona i Tehničkim pravilima za čamce i jahte u vezi sa:

- 1) bezbednošću ljudskih života, čamca, jahte i imovine;
- 2) sprečavanjem zagađenja morske sredine uljem, štetnim tečnim stvarima u rasutom stanju, fekalijama i otpadom;
- 3) zaštitom morske sredine od šetnog delovanja sredstava protiv obrastanja trupa;
- 4) bezbednošću i zdravljem na radu, smeštajem posade i putnika na jahti i čamcu;
- 5) sprečavanjem zagađenja vazduha;
- 6) uslovima za prevoz putnika;
- 7) sigurnošću uređaja za rukovanje teretom.

Pored uslova iz stava 1. ovoga člana, čamac i jahta su sposobni za plovidbu i:

- 1) ako čamcem i jahtom upravlja lice sa odgovarajućim uverenjem, odnosno ovlašćenjem o osposobljenosti, kao i ako ima najmanji propisan broj članova posade sa odgovarajućim uverenjima, odnosno ovlašćenjima o osposobljenosti koji čamac i jahta mora da ima za bezbednu plovidbu;
- 2) ako je smeštaj i broj ukrcanih lica u skladu sa odredbama i uslovima navedenim u ispravama, knjigama i odobrenoj tehničkoj dokumentaciji čamca i jahte;
- 3) ako je teret na čamcu ukrcan, složen, raspoređen i osiguran u skladu s odredbama i uslovima navedenim u ispravama i odobrenoj tehničkoj dokumentaciji čamca.

Ministar, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove zdravlja, propisuje minimalne uslove koje mora da ispunjava čamac i jahta, njihova oprema i uređaji, radi pružanja odgovarajuće medicinske nege članova posade, kao i medicinsku opremu i obaveznu sadržinu brodske apoteke za čamce i jahte.

Član 42.

Sposobnost za plovidbu, u skladu sa odredbama člana 41. stav 1. ovog zakona, utvrđuje priznata organizacija, ministarstvo i imenovano telo za pomorsku opremu obavljanjem tehničkog nadzora i potvrđuje izdavanjem odgovarajućih isprava i knjiga u skladu sa odredbama Tehničkih pravila za čamce i jahte i drugih propisa donetih na osnovu ovog zakona.

Ministar donosi Tehnička pravila za čamce i jahte.

Ministar propisuje uslove za stavljanje na tržište plovila za rekreaciju, uslove koje moraju da ispunjavaju imenovana tela, kao i način i postupak njihovog imenovanja.

Tehnički nadzor čamaca i jahti

Član 43.

Pravno ili fizičko lice koje namerava da započne gradnju čamca dužno je da pre početka gradnje čamca podnese prijavu gradnje ministarstvu, a za opremu imenovanom telu.

Pravno ili fizičko lice koje namerava da započne gradnju jahte dužno je da pre početka gradnje jahte podnese prijavu gradnje priznatoj organizaciji, a za opremu imenovanom telu.

Tehnički nadzor za čamce za privredne svrhe i jahte dužine veće od 24 m obuhvata:

1) pregled tehničke dokumentacije na osnovu koje se čamac/jahta gradi ili prepravlja i potvrđivanje da je tehnička dokumentacija urađena u skladu sa Tehničkim pravilima;

2) izdavanje tipskog ili pojedinačnog odobrenja za mašine, uređaje i opremu namenjenju za ugradnju u čamac/jahtu;

3) kontrolu izrade materijala, mašina, uređaja i opreme u radionicama proizvođača namenjenih za ugradnju u čamac/jahtu;

4) izdavanje odobrenje proizvođaču i uslužnim privrednim društvima;

5) kontrolu nad gradnjom trupa i ugradnjom mašina, uređaja i opreme kod graditelja;

6) preglede postojećih čamaca i jahti.

Tehnički nadzor za čamce za sport i razonodu, jahte dužine do 24 m obuhvata:

1) ocenjivanje usaglašenosti čamca i jahte za vreme gradnje kod graditelja;

2) preglede postojećih čamaca i jahti.

Tehnički nadzor nad gradnjom za čamce obavlja ministarstvo.

Tehnički nadzor nad gradnjom za jahte obavlja priznata organizacija.

Ocenjivanje usaglašenosti za vreme gradnje za plovila iz stava 3. ovog člana, kao i za vreme gradnje jahte koja se gradi za sopstvene potrebe obavlja imenovano telo.

Preglede postojećih jahti obavlja priznata organizacija.

Ugovorom između ministarstva i priznate organizacije, u skladu sa međunarodno usvojenim normama, na osnovu koga priznata organizacija vrši tehnički nadzor, utvrđuje se obim, uslovi i obaveze za obavljanje tehničkog nadzora i izdavanje isprava i knjiga za jahte.

Pregledi čamaca i jahti

Član 44.

Pregledi čamaca i jahti mogu biti: osnovni, redovni i vanredni.

Član 45.

Osnovni pregled je obavezan pregled kojem podležu čamac i jahta pre početka njihovog korišćenja, prilikom:

- 1) upisa u odgovarajući upisnik;
- 2) promene namene, područja plovidbe ili drugih svojstava čamaca i jahti na koje se odnose odredbe Tehničkih pravila za čamce i jahte.

Osnovnim pregledom neće se proveravati konstrukcija, uređaji i oprema plovila iz stava 1. ovog člana obuhvaćena ispravom o tehničkom nadzoru za vreme gradnje izdatom od priznate organizacije, ministarstva ili imenovanog tela.

Član 46.

Redovni pregled je obavezan pregled kojem podleže postojeći čamac i jahta u vremenskim razmacima propisanim Tehničkim pravilima za čamce i jahte.

Član 47.

Vanredni pregled jeste obavezan pregled kojem podleže postojeći čamac i jahta:

- 1) nakon što pretrpi nezgodu ili se utvrde nedostaci koji mogu uticati na sposobnost čamca i jahte za plovidbu;
- 2) prilikom popravki ili obnove delova čamca i jahte;
- 3) prilikom odlaganja redovnih pregleda u skladu sa odredbama Tehničkih pravila za čamce i jahte;
- 4) kada je čamac i jahta u raspremi duže od jedne godine;
- 5) prilikom privremene promene namene ili područja plovidbe.

Lice koje upravlja čamcem i jahtom koje je pretrpelo pomorsku nezgodu dužno je da prijavi pomorsku nezgodu nadležnom organu obalne države.

5. Baždarenje čamaca i jahti

Član 48.

Baždarenje čamca i jahte obavlja se radi utvrđivanja tonaže.

Baždarenje čamca i jahte obavlja se u skladu sa Tehničkim pravilima za čamce i jahte.

Baždarenje čamca i jahte obavlja ministarstvo, odnosno priznata organizacija.

Čamci i jahte baždare se pre upisa u odgovarajući upisnik.

Član 49.

Ponovno baždarenje čamca i jahte obavlja se:

1) ako su posle baždarenja čamca i jahte nastale promene u rasporedu, konstrukciji, kapacitetu, upotrebi prostora, broju putnika koji je dopušten da se prevozi čamcem i jahtom, dodeljenom nadvođu ili dopuštenom gazu čamca i jahte, zbog kojih se na čamcu i jahti menja njegova tonaža;

2) ako se posumnja u pravilnost već obavljenog baždarenja.

U slučaju ponovnog baždarenja, prema odredbi stava 1. tačke 1) ovog člana, u zavisnosti od obavljenih promena na čamcu i jahti, ponovno baždarenje mora se obaviti u celini ili delimično.

Ponovno baždarenje plovila iz stava 1. tačka 2) ovog člana ne mogu vršiti lica koja su izvršila prethodno baždarenje u čiju se pravilnost posumnjalo.

6. Isprave i knjige čamaca i jahti

Član 50.

Isprave i knjige koje čamci i jahte moraju da imaju, služe kao dokaz o identitetu, sposobnosti za plovību i ostalim svojstvima čamca i jahte.

Jahti upisanoj u upisnik jahti izdaje se upisni list.

Na oblik, sadržinu i način izdavanja upisnog lista i privremenog upisnog lista jahte primenjuju se odredbe čl. 37 - 39. ovog zakona.

Član 51.

Isprave i knjige propisane ovim zakonom moraju da se nalaze na čamcu i jahti i da su dostupne u svrhu provere.

Isprave i knjige čamca i jahte propisane ovim zakonom moraju da budu sastavljene na srpskom jeziku i engleskom jeziku.

Ministar propisuje sadržinu, obrasce, način izdavanja i vođenja isprava i knjiga čamca i jahte.

Deo četvrti

POSADA BRODA

1. Zajedničke odredbe

Član 52.

Posadu broda sačinjavaju zapovednik i druga lica ukrcana za izvršenje poslova na brodu i upisana u popis posade.

Ugovor o radu

Član 53.

Radni odnos člana posade broda (u daljem tekstu: pomorac) zasniva se ugovorom o radu koji pored sadržine propisane zakonom kojim se uređuje oblast rada mora da sadrži i:

- 1) svojstvo u kojem je pomorac zaposlen;
- 2) trajanje ugovora i njegovi uslovi, uključujući:

(1) ako je ugovor zaključen na neodređeno vreme, uslove pod kojima svaka od strana ima pravo raskinuti ugovor, kao i zahtevani otkazni rok koji ne može biti kraći za poslodavca od onog za pomorca,

(2) ako je ugovor zaključen na određeno vreme, datum utvrđen za njegov prestanak,

(3) ako je ugovor zaključen za jedno putovanje, luku odredišta i vreme koje će proteći nakon dolaska broda pre nego što se pomorac iskrca;

3) pogodnosti u pogledu zdravstvene i socijalne zaštite koje poslodavac predviđa za pomorca;

- 4) pravo pomorca na povratno putovanje.

Član 54.

Poslodavac i pomorac moraju da imaju potpisani ugovor o radu pomoraca, na srpskom i na engleskom jeziku.

Kolektivni ugovor na engleskom jeziku na osnovu koga je u celini ili delimično zaključen ugovor o radu pomorca, mora da se nalazi na brodu.

Izuzetno od odredbe stava 2. ovog člana, na brodu na engleskom jeziku mora da bude dostupno sledeće:

- 1) kopija obrasca ugovora o radu;
- 2) delovi kolektivnog ugovora koji se odnose na radne i životne uslove pomorca na domaćem brodu, koji su podložni inspekciji države luka.

Poslodavac je dužan da izda pomorcu ispravu koja sadrži zabelešku o njegovom zaposlenju na brodu koja ne može da sadrži podatke o kvalitetu rada pomorca ili njegovoj plati.

Radno vreme pomorca

Član 55.

Redovno radno vreme pomorca traje osam časova po radnom danu na moru i u luci, s jednim danom odmora u toku radne nedelje i danom odmora za državne praznike.

Maksimalno radno vreme pomorca ne može da traje duže od:

- 1) 14 sati u bilo kom periodu od 24 sata;
- 2) 72 sata u bilo kom periodu od sedam dana.

Član 56.

Minimalno vreme odmora pomorca, u skladu sa članom 55. stav 2. ne može da traje kraće od:

- 1) 10 sati u bilo kom periodu od 24 sata;
- 2) 72 sata u bilo kom periodu od sedam dana.

Vreme odmora može se podeliti u najviše dva perioda, od kojih će jedan biti najkraće šest sati neprekidno, a vremenski razmak između uzastopnih perioda odmora ne može da pređe 14 sati.

Vežbe okupljanja (smotre), protivpožarne vežbe i vežbe sa čamcima za spašavanje obavljaju se tako da u najmanjoj mogućoj meri ometaju vreme odmora pomorca i da ne dovode do umora.

Ako se pomorac vanredno poziva na dužnost, poslodavac je dužan da pomorcu nadoknadi primereno vreme odmora ako takvi pozivi ometaju redovno vreme odmora.

Mlađi pomorci

Član 57.

Pomorac mlađi od osamnaest godina (u daljem tekstu: mlađi pomorac) ne može da radi noću.

Pod noćnim radom podrazumeva vremenski period najkraće devet sati neprekidno, a koji uključuje vremenski period od 00,00 do 5,00 časova ujutro.

Član 58.

Radno vreme mlađeg pomorca ne može da bude duže od osam sati dnevno ili 40 sati nedeljno dok prekovremeni rad treba da bude odrađen samo ako je to neizbežno radi bezbednosti plovidbe.

Mlađem pomorcu mora biti obezbeđeno za sve obroke dovoljno vremena, a za dnevni glavni obrok najmanje sat vremena.

Mlađem pomorcu mora biti obezbeđen 15-minutni odmor posle svaka dva sata neprekidnog rada, kada je to moguće.

Član 59.

Izuzetno, odredbe člana 58. ovog zakona neće se primeniti ako:

- 1) nije moguće odrediti obavljanje dužnosti u smenama ili rad prema promenljivom rasporedu za mlade pomorce koji obavljaju poslove na palubi, mašini ili u opštoj službi;
- 2) nije moguće obezbediti efikasnu obuku mlađih pomoraca u skladu sa propisanim planovima i programima;
- 3) je to neophodno zbog bezbednosti plovidbe.

Okolnosti iz stava 1. ovog člana moraju da se evidentiraju, uz navođenje razloga i da se potpišu od strane zapovednika domaćeg broda.

Član 60.

Zapovednik domaćeg broda ima pravo da zahteva od pomorca rad u svakom radnom vremenu koje je nužno za neposrednu bezbednost broda, lica na brodu ili tereta, ili u cilju pružanja pomoći drugim brodovima ili licima u opasnosti na moru.

Zapovednik domaćeg broda može da ukine raspored utvrđen brodskim radnim rasporedom i da zahteva od pomorca da radi potrebno radno vreme u slučaju iz stava 1. ovog člana dok se ne uspostavi redovno stanje.

Nakon uspostavljanja redovnog stanja zapovednik će, čim je to moguće, da obezbedi da svaki pomorac koji je radio u vremenu predviđenom za odmor dobije odgovarajući period odmora.

Pravo na odmor pomorca

Član 61.

Pomorac zaposlen na domaćem brodu ima pravo na plaćeni godišnji odmor u trajanju od najmanje 2,5 kalendarska dana za jedan mesec neprekidnog rada.

Pod neprekidnim radom smatra se i vreme provedeno na obuci za sticanje ovlašćenja o osposobljenosti, odnosno posebnoj osposobljenosti pomoraca.

Prilikom utvrđivanja dužine godišnjeg odmora u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast rada, kao deo godišnjeg odmora ne može da se obračunava vreme provedeno u povremenim kraćim izlascima na kopno dozvoljenim pomorcu dok traje ugovor o radu.

Član 62.

Pomorac ima pravo da koristi godišnji odmor u mestu koje je predviđeno kao mesto za njegovu repatrijaciju, ili ako je to predviđeno u mestu njegovog prebivališta, odnosno boravišta, osim ako nije drugačije predviđeno ugovorom o radu.

Ako se od pomorca zahteva da koristi godišnji odmor u drugom mestu od mesta iz stava 1. ovog člana, on ima pravo na besplatan prevoz do mesta gde je ukrcan ili angažovan, u zavisnosti od toga šta je bliže njegovom prebivalištu, odnosno boravištu. Troškove dnevnica i naknade za lični prevoz snosi poslodavac.

Vreme putovanja ne može da bude uračunato u vreme godišnjeg odmora pomorca.

Zarada pomorca

Član 63.

Pomorac ima pravo na odgovarajuću zaradu za svoj rad, koja se obavezno isplaćuje mesečno.

Pomorac ima pravo na uvećanu zaradu za odrađeni prekovremeni rad.

Prilikom utvrđivanja prekovremenog rada:

1) broj sati redovnog radnog vremena nedeljno za osnovnu zaradu ne može da prelazi 48 sati nedeljno, sa mogućnošću da se kolektivnim ugovorom predvidi drugačiji, ali ne manje povoljniji broj sati;

2) procenat uvećanja zarade za prekovremeni rad ne može da bude manji od 1,26 puta od osnovne zarade, sa mogućnošću da se kolektivnim ugovorom predvidi drugačiji, ali ne manje povoljan procenat.

Ugovorom o radu ili kolektivnim ugovorom može se predvideti veći procenat uvećanja za prekovremeni rad.

Evidenciju odrađenog prekovremenog rada dužan je da vodi zapovednik ili od njega ovlašćeno lice, a istu treba da potvrdi pomorac, u rokovima ne dužim od jednog meseca.

Na sva druga pitanja u odnosu na zaradu, naknadu zarade i druga primanja koja nisu uređena ovim zakonom, primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje oblast rada.

Član 64.

Poslodavac je dužan da pomorcu učini dostupnim podatke o mesečnom obračunu dospelih isplata i plaćenih iznosa, uključujući zarade i uvećanje zarade.

Državljaninu Republike Srbije koji je ukrcan kao član posade broda strane državne pripadnosti, poslodavac može isplaćivati zaradu ili druga primanja koja potražuje iz radnog odnosa na osnovu ugovora o radu ili kolektivnog ugovora, u stranim sredstvima plaćanja, izraženo u dinarima.

Ako se zarada ugovara u stranoj valuti treba da bude izražena u dinarskoj protivrednosti sa klauzulom usklađenosti deviznog kursa.

Poslodavac je dužan da preduzme mere koje će omogućiti pomorcu prenos cele ili dela zarade porodici ili licima koja je dužan da izdržava.

Mere iz stava 4. ovog člana uključuju:

1) način koji omogućava pomorcu da doznači deo iznosa njegove zarade u redovnim rokovima porodici, prenosom putem banke ili na drugi odgovarajući način;

2) doznaka mora da bude poslata pravovremeno i direktno licu ili licima koja je odredio pomorac.

Minimalna zarada pomorca

Član 65.

Minimalna zarada pomoraca utvrđuje se na osnovu međunarodnih radnih standarda u oblasti pomorstva, koja ne može da bude manja od minimalne zarade propisane zakonom kojim se uređuje oblast rada.

Član 66.

Član posade broda ima pravo na odgovarajuće radne i životne uslove na brodu, pravo na zdravstvenu zaštitu, medicinsku negu, uslove za bezbednost i zdravlje na radu pomoraca i druge oblike socijalne zaštite.

Ministar, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove rada i socijalnu politiku, bliže propisuje uslove za bezbednost i zdravlje na radu pomoraca, postupak koji se primenjuje na domaćem brodu po prigovoru člana posade broda, obrasce svedočanstva o radu pomoraca i deklaracije o ispunjenosti uslova rada pomoraca, način njihovog izdavanja i vođenja evidencije, kao i obrazac isprave o zaposlenju pomorca koju izdaje poslodavac, podatke koji se u nju unose, kao i način unošenja tih podataka.

Posredovanje pri zapošljavanju pomoraca

Član 67.

Posredovanje pri zapošljavanju pomoraca na domaćim brodovima i brodovima strane državne pripadnosti vrši Nacionalna služba za zapošljavanje Republike Srbije.

Posredovanje pri zapošljavanju pomoraca na brodovima iz stava 1. ovog člana mogu da vrše i pravna lica koja ispunjavaju propisane uslove.

Ministar, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove zapošljavanja, propisuje uslove koje moraju da ispunjavaju pravna lica koja obavljaju posredovanje pri zapošljavanju pomoraca, kao i postupak i način njihovog imenovanja, uz prethodno mišljenje organizacija koje predstavljaju brodare i pomorce.

Svedočanstvo o radu pomoraca i Deklaracija o ispunjenosti uslova rada pomoraca

Član 68.

Domaći brodovi koji plove u međunarodnom putovanju i imaju 500 BT ili više moraju da imaju svedočanstvo o radu pomoraca i deklaraciju o ispunjenosti uslova rada pomoraca.

Isprave iz stava 1. ovog člana mogu da imaju i drugi brodovi ako to zahteva vlasnik broda.

Svedočanstvom o radu pomoraca se potvrđuje da su radni i životni uslovi pomoraca na tom brodu u skladu sa važećim standardima i smernicama Konvencije o radu pomoraca, uključujući i prihvaćene mere radi osiguranja stalne usklađenosti izvršenih nadzora.

Deklaracija o ispunjenosti uslova rada pomoraca je isprava kojom se potvrđuje da je određeni brod održavan u skladu sa važećim standardom Konvencije o radu pomoraca.

Isprave iz stava 1. ovog člana izdaje priznata organizacija.

Član 69.

Državljanin Republike Srbije ukrcan kao član posade broda strane državne pripadnosti, obavezno je osiguran u skladu sa zakonima kojima se uređuje obavezno socijalno i zdravstveno osiguranje i finansiranje obaveznog socijalnog i zdravstvenog osiguranja, ukoliko međunarodnim sporazumom o socijalnom i zdravstvenom osiguranju nije drugačije uređeno.

Podnošenje prigovora pomorca u vezi životnih i radnih uslova na brodu

Član 70.

Član posade broda koji smatra da su povređena njegova prava u vezi sa životnim i radnim uslovima na brodu, ima pravo da podnose usmene i pismene prigovore nadređenom oficiru, zapovedniku broda, vlasniku broda i ministarstvu.

Ako se prigovor iz stava 1. ovog člana podnosi na brodu, isti se unosi u brodski dnevnik.

Prilikom podnošenja prigovora mora biti prisutan najmanje još jedan član posade broda u svojstvu svedoka.

Vlasnik broda, brodar odnosno kompanija dužni su da obezbede da se svakom članu posade broda pri ukrcavanju na brod uruči uputstvo za postupak koji se primenjuje na tom brodu po prigovoru, koji sadrži informacije o nadležnom državnom organu za postupanje po prigovoru i imena članova posade broda koji će mu pružiti nepristrasan savet o njegovom prigovoru ili mu pomoći na drugi način u vezi drugih postupaka koji mu stoje na raspolaganju na brodu nakon postupka po prigovoru.

Član 71.

U stranim lukama član posade broda koji je državljanin Republike Srbije može da se, radi zaštite svojih prava iz radnog odnosa, obrati diplomatskim ili konzularnim predstavništvima Republike Srbije.

Minimalan broj članova posade

Član 72.

Za vršenje poslova kojima se obezbeđuje bezbedna plovidba, brod mora da ima odgovarajući broj članova posade sa propisanim zvanjima i ovlašćenjima o osposobljenosti.

Ministar propisuje najmanji broj članova posada za bezbednu plovidbu koje moraju da imaju brodovi i druga plovila trgovačke mornarice.

Ovlašćenja o osposobljenosti pomoraca

Član 73.

Član posade broda trgovačke mornarnice Republike Srbije koji vrši poslove kojima se obezbeđuje plovidba, može da bude lice koje ima najmanje 16 godina života, koje je steklo odgovarajuće zvanje i koje za vršenje poslova tog zvanja na brodu ima odgovarajuće ovlašćenje u skladu sa Međunarodnom konvencijom o standardima za obuku i izdavanju uverenja i vršenju brodske straže pomoraca sa svim izmenama i dopunama (u daljem tekstu: STCW Konvencija), kao i pripravnik za sticanje zvanja.

Zvanje članova posade brodova trgovačke mornarice Republike Srbije stiće se položenim stručnim ispitom za određeno zvanje.

Pored ovlašćenja za vršenje poslova odgovarajućeg zvanja iz stava 2. ovog člana, članovi posade mogu da stiču posebna ovlašćenja o osposobljenosti.

Posebna ovlašćenja iz stava 3. ovog člana stiču se položenim odgovarajućim ispitom.

Ovlašćenje o osposobljenosti, odnosno posebnoj osposobljenosti člana posade broda koje je izdato suprotno propisanim uslovima ništavo je.

Ministarstvo vodi registar izdatih ovlašćenja o osposobljenosti, odnosno posebnoj osposobljenosti pomoraca.

Ministar propisuje zvanja, uslove i način sticanje zvanja i ovlašćenja članova posade brodova trgovačke mornarice, obuku, program i način polaganja stručnog ispita za sticanje zvanja, kao i obuku, program i način polaganja ispita za sticanje posebnih ovlašćenja, način provere znanja o pomorskom zakonodavstvu Republike Srbije u slučaju priznavanja ovlašćenja o osposobljenosti na upravljačkom nivou, kao i obrazac, sadržinu, način izdavanja i vođenja registara izdatih ovlašćenja.

Ministar propisuje zvanja, uslove i način sticanje zvanja i ovlašćenja članova posade ribarskih brodova trgovačke mornarice, obuku, program i način polaganja stručnog ispita za sticanje ovlašćenja o osposobljenosti članova posade ribarskih brodova, kao i obrazac, sadržinu, način izdavanja i vođenja registara izdatih ovlašćenja.

Član 74.

Ovlašćenja o osposobljenosti, odnosno posebnoj osposobljenosti članova posade brodova koja su izdata od strane države članice Evropske unije, ili država ugovornica Sporazuma o evropskom ekonomskom prostoru, kao i Švajcarske konfederacije, priznaju se u Republici Srbiji.

Priznavanje iz stava 1. ovog člana vrši ministarstvo overom kojom se potvrđuje navedeno priznavanje.

Priznavanje ovlašćenja o osposobljenosti ograničeno je na poslove, funkcije i nivoe nadležnosti kako je u ovlašćenju naznačeno.

Pomorac koji zatraži priznavanje ovlašćenja o osposobljenosti na upravljačkom nivou mora da stekne odgovarajući nivo znanja o pomorskom zakonodavstvu Republike Srbije koje je potrebno za adekvatno obavljanje njegovih dužnosti.

Ovlašćenja o osposobljenosti, odnosno posebnoj osposobljenosti članova posade brodova koja su izdata od strane države koja nije članica Evropske unije priznaje se pod uslovom da ta država podnese zahtev za priznavanje njenih ovlašćenja Evropskoj komisiji.

Centri za obuku pomoraca

Član 75.

Obuku i ispite za sticanje ovlašćenja o osposobljenosti, odnosno posebnoj osposobljenosti članova posade brodova u skladu sa zahtevima STCW Konvencije u pogledu trajanja i sadržine obuke, vrše centri za obuku pomoraca (u daljem tekstu: centri za obuku), na osnovu odobrenja koje izdaje ministarstvo.

Centri za obuku utvrđuju da li kandidat za pristupanje obuci i ispitu ispunjava propisane uslove za sticanje određenog ovlašćenja, odnosno posebnog ovlašćenja o

osposobljenosti u skladu sa zahtevima STCW Konvencije i podzakonskog akta iz člana 73. stav 7. ovog zakona.

Na osnovu potvrde o uspešno završenoj obuci i uverenja o položenom ispitu za sticanje određenog ovlašćenja o osposobljenosti, odnosno posebnoj osposobljenosti članova posade brodova izdatih od strane centra za obuku, ministarstvo izdaje ovlašćenje o osposobljenosti, odnosno posebnoj osposobljenosti članova posade brodova.

Ako ministarstvo utvrdi da pomorac ne ispunjava propisane uslove za sticanje određenog ovlašćenja o osposobljenosti, odnosno posebnoj osposobljenosti pomoraca i pored isprava iz stava 3. ovog člana koje su izdali centri za obuku, ministarstvo neće izdati određeno ovlašćenje i o tome će obavestiti centar za obuku kod koga je pomorac završio obuku.

Ako ministarstvo u slučaju iz stava 4. ovog člana ne izda određeno ovlašćenje o osposobljenosti, odnosno posebnoj osposobljenosti pomorca, troškovi obuke i polaganja ispita padaju na teret centra za obuku.

Član 76.

Odobrenje iz člana 75. stav 1. ovog zakona može se dati samo pravnom licu koje je registrovano u Republici Srbiji za obavljanje delatnosti obuke kadrova u pomorskoj plovidbi, koje priloži dokaz od priznate organizacije da ispunjava standarde propisane STCW Konvencijom, ispunjava tehničko-tehnološke uslove za držanje obuka za sticanje svih ovlašćenja o osposobljenosti, odnosno posebnoj osposobljenosti propisanih STCW Konvencijom, dostavi plan i program delatnosti za period za koje se izdaje odobrenje, kao i da ima kvalifikovane instruktore u skladu sa zahtevima STCW Konvencije.

Odobrenje iz člana 75. stav 1. ovog zakona izdaje se na period od pet godina i konačno je u upravnom postupku.

Član 77.

Pre izdavanja odobrenja ministarstvo će utvrditi da pravno lice iz člana 76. ovog zakona uredno izvršava sve finansijske obaveze prema Republici Srbiji, da protiv njega nije pokrenut stečajni postupak ili postupak likvidacije, kao i da se protiv odgovornih lica ne vodi krivični postupak za dela iz oblasti privrednog kriminala.

Član 78.

Odobrenje za obavljanje poslova centra za obuku prestaje:

- 1) istekom vremena na koje je dato;
- 2) likvidacijom pravnog lica koje je dobilo odobrenje, ako pravni sledbenici ne zatraže da odobrenje ostane na snazi u roku od 30 dana od likvidacije pravnog lica–korisnika odobrenja;
- 3) oduzimanjem odobrenja od strane ministarstva.

Rešenje o prestanku odobrenja donosi ministarstvo.

Član 79.

Ministarstvo će doneti rešenje o oduzimanju odobrenja ako utvrdi da određeni centar za obuku:

- 1) ne ispunjava standarde propisane STCW Konvencijom i domaćim propisima;

- 2) ne zadovoljava uslove na osnovu kojeg mu je izdato odobrenje;
- 3) ako nije započeo sa vršenjem određenih obuka u roku određenom u odobrenju.

U slučajevima iz stava 1. ovog člana, ministarstvo će pre oduzimanja odobrenja upozoriti centar za obuku i pozvati ga da se pismeno izjasni o razlozima nepoštovanja odredbi odobrenja, nakon čega određuje rok za otklanjanje nedostatka, a ako ne postupi u roku koji je odredilo ministarstvo, ministarstvo će oduzeti odobrenje.

Član 80.

Ministarstvo će rešenje o oduzimanju odobrenja centru za obuku doneti bez prethodnog pozivanja da postupi u skladu sa odredbama člana 79. stav 2. ovog zakona ako je isti prestao da obavlja obuke za koju je dobio odobrenje.

Na postupak izdavanja, prestanka i oduzimanja odobrenja iz čl. 76, 78. i 79. ovog zakona primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje upravni postupak.

Član 81.

Centri za obuku moraju da ispunjavaju sistem standarda kvaliteta u skladu sa zahtevima STCW Konvencijom i da primenjuje međunarodne i domaće propise kojima je uređena materija pomorske plovidbe.

Priznata organizacija vrši proveru rada centara za obuku i ispunjenost sistema standarda kvaliteta o trošku centara za obuku.

Provera iz stava 2. ovog člana vrši se svake dve godine, a može i ranije ako ministarstvo oceni da je to neophodno.

Bliži uslovi koje moraju da ispunjavaju centri za obuku propisuju se podzakonskim aktom iz člana 73. stav 7. ovog zakona.

Član 82.

Obrazovanje pomoraca mogu da vrše školske ustanove ovlašćene propisima kojima se uređuje obrazovanje na čije nastavne planove i programe ministarstvo daje saglasnost.

Ako ministarstvo utvrdi da se školske ustanove koje su ovlašćene propisom kojim se uređuje obrazovanje ne pridržavaju nastavnih planova i programa na koje je dalo saglasnost, ministarstvo će oduzeti saglasnost o čemu će obavestiti ministarstvo nadležno za poslove obrazovanja.

Član 83.

Ovlašćenje za vršenje poslova na brodu može se dati samo licu koje je telesno i duševno sposobno da obavlja poslove na brodu, koje nije zavisno o opojnim drogama i alkoholu, što se utvrđuje lekarskim pregledom i kontroliše periodičnim pregledom.

Ministar, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove zdravlja, propisuje uslove u pogledu zdravstvene sposobnosti članova posade broda i drugih plovila, kao i uslove i način vršenja zdravstvenog nadzora.

Pomorska knjižica i dozvola za ukrcavanje

Član 84.

Kao član posade na pomorski brod može da se ukrca samo lice koje ima pomorsku knjižicu ili dozvolu za ukrcavanje.

Pomorsku knjižicu i dozvolu za ukrcavanje iz stava 1. ovog člana izdaje lučka kapetanija.

Pomorska knjižica i dozvola za ukrcavanje su lične isprave lica kome su izdate.

Pomorska knjižica je isprava kojom se dokazuje stručna sprema člana posade, zdravstveno stanje, svojstvo u kome je član posade ukrcan na brod, kao i trajanje zaposlenja na brodu. Pomorska knjižica izdata od lučke kapetanije, snabdevena vizom za putovanje u inostranstvo od strane organa nadležnog za izdavanje viza, služi i kao putna isprava (pasoš) i predstavlja ovlašćenje za lice da bude član posade broda koji plovi u međunarodnoj plovidbi, kao i da putuje u inostranstvo radi ukrcavanja na brod, ili da se posle iskrcavanja sa broda u inostranstvu vrati u Republiku Srbiju.

Dozvola za ukrcavanje je isprava koju mora imati strani državljanin ukrcan kao član posade na domaćem brodu.

Dozvolom za ukrcavanje dokazuje se stručna sprema, zdravstveno stanje, svojstvo u kome je član posade ukrcan na brod, kao i trajanje zaposlenja na brodu.

Ministarstvo vodi evidenciju izdatih pomorskih knjižica i dozvola za ukrcavanje.

Ministar propisuje uslove, način izdavanja i obrasce pomorske knjižice i dozvole za ukrcavanje, kao i način vođenje evidencije izdatih pomorskih knjižica i dozvola za ukrcavanje.

Član 85.

Član posade mora da vrši poslove na brodu u skladu sa pravilima navigacije, na način koji omogućava bezbednost plovidbe, ne oštećuje brod ili teret na njemu, i ne ugrožava bezbednost putnika na brodu ili ostalih članova posade i životnu sredinu od zagađenja opasnim i štetnim stvarima (uljem, otpacima tekućih goriva i njihovim mešavinama, otpadnim vodama i drugim otpadnim materijama, kao i radioaktivnim ili sličnim otpacima) od strane broda.

Sastav i vršenje brodske straže

Član 86.

Sastav brodske straže mora biti u svako vreme dovoljan i mora da odgovara posebnim okolnostima i uslovima u kojima se vrši straža (vreme, vidljivost, gustina saobraćaja i sl.).

Član posade za vreme vršenja straže ne može da napusti mesto i prostoriju u kojoj se vrši straža bez odobrenja dežurnog oficira.

Oficir straže za vreme trajanja straže ne može napuštati svoje mesto na straži.

Za vreme boravka broda na sidrištu, stalna straža u smenama mora da se vrši na mostu i u mašinskom prostoru.

Kad je brod u luci na njemu se mora nalaziti najmanje jedna trećina članova posade svake službe.

Na brodu iz stava 4. ovog člana, među članovima posade moraju se nalaziti po jedan oficir palube i mašine, a noću i brodska straža.

Član 87.

U predelima vrlo gustog saobraćaja, u uslovima ograničene vidljivosti i u svim ostalim opasnim plovidbenim situacijama kad se upotrebljava uređaj za automatsku navigaciju treba da postoji mogućnost preuzimanja navigacije brodom od strane dežurnog oficira i navigatora.

Prebacivanje sa automatske na ručnu navigaciju i obrnuto treba da izvrši dežurni oficir straže na mostu.

Član 88.

Zapovednik i drugi član posade broda ne može biti pod uticajem alkohola i/ili drugih materija koje menjaju stanje svesti, bolestan ili premoren.

Odredbe ovog člana primenjuju se i na članove posade svih drugih plovila.

Repatrijacija pomoraca

Član 89.

Ako član posade broda za vreme trajanja, odnosno prestanka službe na brodu bude iskrcan sa broda van njegove luke ukrcavanja, odnosno ako brodar iskrca člana posade broda van mesta u kome je sedište brodara, brodar je dužan da mu obezbedi povratak u luku njegovog ukrcavanja u kome je sedište brodara, a ako je to predviđeno da mu se obezbedi povratak u mesto prebavišta, odnosno boravišta (u daljem tekstu: povratno putovanje).

Ako brodar ne obezbedi povratno putovanje člana posade broda iz stava 1. ovog člana, to putovanje iz inostranstva obezbediće, na teret brodara, diplomatsko ili konzularno predstavništvo Republike Srbije.

Troškove povratnog putovanja iz stava 1. ovog člana brodar ne može naplatiti od člana posade broda u obliku avansa na početku zaposlenja ili iz zarade koju je dužan isplatiti članu posade broda, osim u slučaju težih povreda obaveza iz ugovora o radu od strane člana posade broda.

Član 90.

Troškove povratnog putovanja člana posade broda snosi brodar.

Brodar ima pravo regresa za naplatu svih troškova povratnog putovanja od člana posade broda koji se bez dozvole iskrcao sa broda i time svojom krivicom doveo do prestanka radnog odnosa, ili koji se iskrcao sa broda zbog povrede ili oboljenja koje je sebi prouzrokovao namerno ili usled grube nepažnje.

Troškovi povratnog putovanja člana posade broda obuhvataju troškove za stan, hranu, prevoz, zaradu, dodatke na zaradu od momenta kada je član posade broda iskrcan sa broda do njegovog povratka u mesto njegovog prebivališta, kao i neophodne troškove lečenja dok član posade broda ne bude zdravstveno sposoban za povratno putovanje.

Brodar je dužan obezbediti da članovi posade na domaćim brodovima imaju dostupne odgovarajuće odredbe važećih propisa koji se odnose na prava člana

posade vezano za povratno putovanje i to na radnom jeziku broda i na engleskom jeziku.

Član 91.

Povratno putovanje smatra se obezbeđenim i ako je članu posade broda obezbeđen odgovarajući posao na brodu koji plovi u luku njegovog ukrcavanja.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, članu posade broda pripada naknada za posao koji je obavljao na brodu.

Član 92.

Odredbe čl. 89-91. ovog zakona odnose se i na strance koji su članovi posade domaćeg broda.

Član 93.

Član posade broda dužan je da odmah obavesti svog neposrednog rukovodioca ili zapovednika broda:

1) o svakom vanrednom događaju koji bi mogao da ugrozi bezbednost broda, putnika, drugih lica ili tereta na brodu, kao i da zagadi životnu sredinu opasnim i štetnim stvarima od strane broda;

2) kad u plovidbi na moru ustanovi da pojedini svetionici i svetla ne rade, odnosno oznake ili bove nisu na svom mestu.

U slučaju opasnosti, brodoloma ili druge havarije, članovi posade broda dužni su da se zalažu za spasavanje broda, putnika, drugih lica i tereta na brodu, kao i za zaštitu životne sredine, dok zapovednik broda ne naredi da se brod napusti.

Prava pomoraca u slučaju brodoloma ili druge havarije

Član 94.

Brodar je dužan da članu posade naknadi štetu prouzrokovanu na stvarima namenjenim za njegovu ličnu upotrebu na brodu, koje su uništene ili oštećene prilikom brodoloma ili druge havarije broda.

Član posade broda koji je u radnom odnosu, u slučaju brodoloma ima pravo na naknadu zarade najmanje za dva meseca od dana brodoloma, prema proseku zarade za poslednja tri meseca, ako mu po ugovoru o radu zarada ne pripada za duže vreme.

U slučaju iz stava 2. ovog člana članu posade, stranom državljaninu ili licu bez državljanstva, pripada naknada u iznosu određenom ugovorom o radu - za svaki dan nezaposlenosti koja je nastupila kao posledica brodoloma, ali najduže za dva meseca od dana brodoloma.

Član posade nema pravo na naknadu iz st. 1, 2. i 3. ovog člana ako brodar dokaže da je on prouzrokovao štetu namerno ili krajnjom nepažnjom.

Na povratno putovanje člana posade broda, koji je pretrpeo brodolom odnose se odredbe čl. 89-91. ovog zakona.

Član 95.

Za štetu nastalu usled telesne povrede ili smrti člana posade broda odgovara brodar ako ne dokaže da je šteta nastala bez njegove krivice ili krivice lica za koje brodar odgovara.

Za štetu iz stava 1. ovog člana nastalu od opasnog tereta ili opasne delatnosti brodar odgovara prema opštim propisima o odgovornosti za štetu od opasnog tereta ili opasne delatnosti.

Za štetu iz stava 1. ovog člana koju član posade broda pretrpi na radu ili u vezi sa radom na brodu usled nepostojanja uslova za bezbedan rad, brodar odgovara ako ne dokaže da je član posade broda uzrokovao namerno ili krajnjom nepažnjom.

Za štete iz ovog člana solidarno odgovaraju brodar, menadžer, kompanija i poslodavac.

2. Zapovednik broda

Član 96.

Zapovednik broda dužan je da u plovidbi postupa u skladu sa međunarodnim i domaćim propisima o bezbednosti plovidbe.

Posadom i svim drugim licima na brodu zapoveda zapovednik broda.

Zapovednika broda imenuje i razrešava od dužnosti brodar.

Zapovednik broda odgovoran je za bezbednost broda i red na brodu u skladu sa međunarodnim propisima, ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

U slučaju smrti, sprečenosti ili odsutnosti, zapovednika broda zamenjuje, sa svim njegovim ovlašćenjima, najstariji oficir palube.

Odredbе stava 1. ovog člana odnose se i na lica koja upravljaju čamcem, jahtom i drugim plovilima.

Član 97.

Zapovednik broda dužan je da se brine o snabdevanju broda, o brodskoj administraciji, o njegovom održavanju, o održavanju u ispravnom stanju trupa broda, mašina, uređaja i opreme, o sigurnosti brodskih uređaja, za ukrcavanje i iskrcavanje putnika, opasnog i ostalog tereta, o pravilnom ukrcavanju, sлагanju, prevozu i iskrcavanju tereta, o pravilnom ukrcavanju, smeštaju i iskrcavanju putnika, i o izvršavanju svih zadataka vezanih za proces rada.

Zapovednik broda dužan je da u propisanim rokovima vrši vežbe sa čamcima i ostalim sredstvima za spasavanje, kao i uređajima za otkrivanje, sprečavanje i gašenje požara.

Zapovednik broda dužan je da za vreme plovidbe bude na brodu.

Zapovednik broda dužan je da pre polaska na put proverí ispravnost broda koji mu omogućava da izvrši određeno putovanje i da obezbedi da se sve propisane isprave i knjige, kao i članovi posade nalaze na brodu, a pri prevozu putnika - naročito da utvrdi da li su preduzete sve mere za bezbednost putnika.

Član 98.

Zapovednik broda je dužan da istakne tablicu o uslovima rada na brodu na radnom jeziku broda i engleskom jeziku na lako pristupačnom mestu na brodu, koja sadrži:

- 1) raspored službe tokom plovidbe i u luci;
- 2) minimalno vreme odmora pomorca.

Zapovednik je dužan da vodi evidenciju radnog vremena i vremena odmora članova posade broda na radnom jeziku broda i engleskom jeziku i da istu drži na brodu.

Ministar propisuje obrazac i način vođenja tablice o uslovima rada na brodu, kao i obrazac, način vođenja i čuvanja evidencije radnog vremena i vremena odmora pomoraca, kao i vremenske intervale u kojima se ti podaci beleže.

Član 99.

Zapovednik broda, odnosno oficir palube u smeni koji upravlja vođenjem broda dužan je da preduzima sve mere potrebne za bezbednost broda i plovidbe.

Zapovednik broda dužan je da lično rukovodi brodom kad god to zahteva bezbednost broda, a naročito kad brod ulazi u luku ili kad izlazi iz nje, kao i za vreme slabe vidljivosti ili magle.

Prisutnost pilota na brodu ne oslobađa zapovednika broda od odgovornosti za upravljanje brodom.

Član 100.

Zapovednik je dužan, na način utvrđen od strane vlasnika, odnosno kompanije da:

- 1) sprovodi politiku bezbednosti kompanije i zaštite životne sredine;
- 2) angažuje članove posade broda u sprovođenju politike iz stava 1. tačka 1) ovog člana;
- 3) izdaje odgovarajuće naredbe i uputstva na jasan i jednostavan način;
- 4) kontroliše sprovođenje Sistema upravljanja bezbednošću i dostavlja izveštaje licima na kopnu o utvrđenim neusaglašenostima.

Član 101.

Zapovednik broda ili kompanija dužna je što je pre moguće da obavesti priznatu organizaciju koja će pokrenuti postupak utvrđivanja da li je potreban odgovarajući pregled broda, ako se na brodu otkrije nedostatak ili se dogodi nezgoda koja utiče na:

- 1) bezbednost, sigurnosnu zaštitu broda i ispravnost sredstava za spasavanja ili druge opreme;
- 2) celovitost broda ili ispravnost, odnosno kompletnost opreme za zaštitu od zagađenja uljem, opasnim i štetnim stvarima.

Ako se brod nalazi u luci države ugovornice odgovarajuće međunarodne konvencije, zapovednik ili kompanija će odmah obavestiti pomorsku upravu države luke o događaju iz stava 1. ovog člana.

Zapovednik ili kompanija mora najbržom telekomunikacionom vezom obavestiti pomorsku upravu najbliže obalne države o događajima u vezi sa ispuštanjem ili mogućim ispuštanjem ulja, štetnih tekućih ili štetnih upakovanih materija.

Član 102.

Ako nastupe događaji koji brod ili lica na njemu dovedu u opasnost, zapovednik broda je dužan da preduzme sve mere za spasavanje lica i otklanjanje opasnosti za brod i stvari na brodu, kao i za zaštitu životne sredine.

U slučaju iz stava 1. ovog člana zapovednik broda, dužan je da žrtvuje ili ošteti teret, druge stvari ili brodske uređaje ili opremu koji nisu neophodni za plovidbu, ili delove broda čije je žrtvovanje ili oštećenje manje štetno za brodara i lica zainteresovana za teret na brodu.

Član 103.

Ako su u slučaju opasnosti za brod, sve mere preduzete za spasavanje broda ostale bez uspeha, i ako je propast broda neizbežna, zapovednik broda dužan je da prvenstveno preduzme mere potrebne za spasavanje putnika i drugih lica na brodu, kao i da naredi da se brod napusti.

U slučaju iz stava 1. ovog člana zapovednik broda je dužan da preduzme i sve mere potrebne za spasavanje broskog dnevnika, ako okolnosti slučaja dopuštaju - i mere za spasavanje drugih brodskih knjiga, brodskih isprava, pomorskih karata odnosno putovanja i gotovog novca brodske blagajne.

Zapovednik broda sme da napusti brod tek pošto je, u granicama stvarne mogućnosti, preduzeo sve mere iz st. 1. i 2. ovog člana.

Član 104.

Ako na brodu nastupi događaj koji ugrožava bezbednost broda, ili plovidbe, ili ako nastupi vanredni događaj brodu, putnicima, drugim licima ili stvarima na brodu, ili ako se primeti zagađenje mora opasnim i štetnim stvarima, zapovednik broda dužan je da opis tog događaja, odnosno belešku o primećenom zagađenju mora odmah unese u brodski dnevnik, a najkasnije u roku od 24 časa.

Zapovednik broda dužan je da o događaju iz stava 1. ovog člana, odmah po dolasku, a najkasnije za 24 časa, podnese izveštaj, zajedno sa izvodom iz broskog dnevnika, pomorskoj upravi najbliže obalne države, kao i diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Republike Srbije u toj državi.

Ako je događaj iz stava 1. ovog člana nastupio za vreme plovidbe, zapovednik broda je dužan da izveštaj o događaju, zajedno sa izvodom iz broskog dnevnika, podnese, u roku iz stava 2. ovog člana, pomorskoj upravi države luke u koju će brod prvo uploviti, kao i diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Republike Srbije u toj državi.

Zapovednik broda iz stava 1. ovog člana mora upisati činjenicu rođenja ili smrti lica nastalu na brodu u odgovarajuću brodsku knjigu, kao i da primi izjavu poslednje volje i to primanje unese u tu brodsku knjigu, navodeći vreme kad je poslednju izjavu volje primio.

Zapovednik broda dužan je da o činjenici rođenja i smrti i o primanju izjave poslednje volje sačini odgovarajuću brodsku ispravu i dostavi je najbližem diplomatskom, odnosno konzularnom predstavništvu Republike Srbije.

Sadržina, način upisa i vođenja brodske knjige iz stava 4. ovog člana, kao i sadržina i izgled brodske isprave iz stava 5. ovog člana propisuje se podzakonskim aktom iz člana 40. stav 3. ovog zakona.

Član 105.

Zapovednik broda dužan je da putem telekomunikacionih veza pošalje obaveštenje pomorskoj upravi najbliže obalne države o bilo kojoj neposrednoj opasnosti za bezbednost plovidbe na koju naiđe, a naročito ako primeti promene na plovnom putu iz člana 93. stav 1. tačka 2) ovog zakona, naiđe na zagađenje opasnim i štetnim stvarima, opasan led, opasnu oluju ili na bilo koju drugu neposrednu opasnost za plovidbu ili na tropsku oluju ili na temperaturu vazduha ispod tačke

smrzavanja praćenu vetrovima olujne snage koji prouzrokuju veliko nagomilavanje leda na nadgrađima, ili na vetar snage 10 ili više bofora po Beaufortovoj skali, a za koji nije bilo primljeno upozorenje o oluji.

Zapovednik broda dužan je da najbržim putem obavesti pomorsku upravu najbliže obalne države o zagađenju mora koje je nastalo sa broda kojim zapoveda.

Zapovednik broda dužan je da belešku o datom obaveštenju iz stava 1. ovog člana unese u brodski dnevnik.

Član 106.

Ako se brod u slučaju nastupanja ratnog stanja između drugih država, nađe u luci jedne od zaraćenih država, ili je na putu za luku zaraćene države ili mora proći kroz teritorijalno more ili unutrašnje morske vode zaraćene države, zapovednik broda je dužan da zatraži uputstvo od brodarka, a ako to nije moguće - od ministarstva nadležnog za spoljne poslove u Republici Srbiji.

Član 107.

Zapovednik broda, kao zastupnik brodarka, ovlašćen je da u njegovo ime i za njegov račun u mestu van sedišta brodarka zaključuje ugovore o spasavanju i pravne poslove potrebne za izvršenje putovanja, i da u mestu van sedišta brodarka u kome nema ovlašćenog predstavnika brodarka zaključuje ugovore o pomorskim plovidbenim poslovima, osim brodarkog ugovora na vreme za ceo brod.

Zapovednik broda ovlašćen je da kao zastupnik brodarka pokreće pred stranim sudskim i upravnim organima postupak radi zaštite brodarkovih prava i interesa u poslovima iz stava 1. ovog člana i da u tom postupku preduzima procesne radnje.

Ako brodark ograniči ovlašćenje zapovednika, to ograničenje nema pravno dejstvo prema trećim licima koja za njega nisu znala, niti su prema okolnostima mogla znati.

Član 108.

Zapovednik broda ovlašćen je i dužan da svim licima na brodu izdaje naređenja kojima se obezbeđuje brod, plovidba i održavanje reda na brodu, kao i da nadzire izvršenje izdatih naređenja.

Radi održavanja reda i bezbednosti na brodu zapovednik broda mora da drži na brodu vatreno oružje, dok članovi posade broda ne mogu na brodu da imaju oružje.

Član 109.

Zapovednik broda ima pravo da za vreme plovidbe ograniči slobodu kretanja na brodu svakom licu koje teže ugrozi bezbednost broda, članova posade, putnika i drugih lica, stvari na brodu i životne sredine zagađenjem opasnim ili štetnim stvarima. Sloboda kretanja može da se ograniči samo ako je to neophodno radi bezbednosti putnika i drugih lica i stvari na brodu ili radi zaštite broda, ili zaštite životne sredine, i može za stranca da traje najduže do dolaska broda u prvu luku u koju brod uplovi, a za državljanina Republike Srbije do uplovljenja u prvu luku u dobijanja uputstva od strane najbližeg diplomatskog ili konzularnog predstavništva Republike Srbije.

Mere iz stava 1. ovog člana unose se u brodski dnevnik sa obrazloženjem.

Član 110.

Zapovednik broda ima pravo da člana posade broda koji narušava bezbednost plovidbe udalji sa radnog mesta, a po potrebi, da ga iskrca sa broda i vrati u luku ukrcajanja u kojoj je sedište brodara.

Član 111.

Zapovednik broda ima pravo, u slučaju nužde i dok ona traje, da članovima posade broda smanji obrok hrane i vode radi racionalnog korišćenja postojećih zaliha hrane i vode na brodu.

Mere iz stava 1. ovog člana unose se u brodski dnevnik sa obrazloženjem.

Član 112.

Ako za vreme putovanja član posade broda, putnik ili drugo lice na brodu izvrši krivično delo, zapovednik broda je dužan da preduzme, prema okolnostima, mere potrebne da se spreči ili ublaži nastupanje štetnih posledica tog dela i da se izvršilac pozove na odgovornost.

Ako postoji opasnost da izvršilac delo ponovi ili da pobegne, zapovednik broda narediće da se izvršiocu krivičnog dela ograniči sloboda kretanja na brodu, ili da se liši slobode i da se: izvrši ispitivanje izvršioca, svedoka, očevidaca i oštećenika radi utvrđivanja okolnosti pod kojima je delo izvršeno i posledica koje su nastupile; o svakom saslušanju sastavi zapisnik; kao dokazi uzmu na čuvanje predmeti na kojima ili pomoću kojih je krivično delo izvršeno, odnosno na kojima su tragovi izvršenog dela vidljivi; preduzmu i druge mere radi utvrđivanja okolnosti pod kojima je krivično delo izvršeno.

Zapovednik broda je dužan da o izvršenom krivičnom delu podnese izveštaj diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Republike Srbije u državi u čiju luku je brod prvo uplovio. Zapovednik broda je dužan da sa izvršiocom krivičnog dela postupi prema uputstvima diplomatskog ili konzularnog predstavništva Republike Srbije.

Mere iz stava 2. ovog člana unose se u brodski dnevnik sa obrazloženjem.

Član 113.

Ako član posade broda koji je državljanin Republike Srbije samovoljno napusti brod u luci, zapovednik broda je dužan da ovo napuštanje broda prijavi diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Republike Srbije u državi luke, a ako ga nema - diplomatskom ili konzularnom predstavništvu države ovlašćene da zastupa interese državljanina Republike Srbije i u toj državi, a ako ni njega nema – pomorskoj upravi države luke.

Zapovednik broda dužan je da sastavi zapisnik i utvrdi koje su stvari i isprave člana posade koji je samovoljno napustio brod ostale na brodu.

Zapisnik se sastavlja u prisustvu dvojice svedoka, a potpisuju ga zapovednik broda i svedoci.

Belešku o samovoljnom napuštanju broda i o stvarima člana posade koje su ostale na brodu i njihovoj predaji nadležnom domaćem organu, zapovednik broda dužan je da unese u brodski dnevnik.

Organ koji u luci, primi lične stvari i isprave člana posade koji je samovoljno napustio brod, predaće ih njegovoj užoj porodici ili roditeljima, a ako njih nema - licu koje odredi nadležni organ starateljstva.

Član 114.

Smatra se da je član posade samovoljno napustio brod ako se nije vratio na brod do odlaska broda iz luke.

Ako je član posade bio sprečen da se vrati na brod do odlaska broda iz luke, smatra se da je samovoljno napustio brod ako se u roku od tri dana, od dana kad je smetnja bila otklonjena, nije prijavio organu iz člana 113. stav 1. ovog zakona.

Član 115.

Zapovednik broda koji na bilo koji način sazna da se lice, uključujući i neprijatelje u slučaju oružanog sukoba, nalaze u životnoj opasnosti na moru, dužan je da im odmah krene u pomoć najvećom mogućom brzinom, obaveštavajući ih o tome ako je to moguće, i da preduzme njihovo spasavanje.

Zapovednik broda u opasnosti ima pravo, posle savetovanja sa zapovednicima brodova koji su odgovorili na njegov poziv za pomoć, ako je savetovanje moguće sprovesti, da izabere jedan od tih brodova ili više njih za koje smatra da su najprikladniji da mu pruže pomoć.

Zapovednik ili zapovednici brodova izabrani da pruže pomoć brodu u opasnosti dužni su da prihvate izbor i da odmah, najvećom mogućom brzinom, krenu u pomoć licima koja su u životnoj opasnosti.

Zapovednik broda je dužan da spasava lica koja su u životnoj opasnosti iako se ona tome protive, ili ako se spasavanju lica protivi zapovednik broda na kome se ta lica nalaze.

Član 116.

Izuzetno od odredaba člana 115. ovog zakona, zapovednik broda nije dužan da krene u pomoć i da preduzme spasavanje lica u životnoj opasnosti:

1) ako bi preduzimanje tog spasavanja predstavljalo ozbiljnu opasnost za brod kojim on zapoveda i za lica na tom brodu, ili ako on opravdano smatra da, prema posebnim okolnostima slučaja, preduzimanje spasavanja lica u opasnosti ne bi bilo uspešno;

2) ako sazna da je drugi brod izabran da ide u pomoć i da je izabrani brod taj izbor prihvatio;

3) ako od zapovednika broda u opasnosti, ili neposredno od lica koja su bila u životnoj opasnosti, ili od zapovednika drugog broda koji je stigao do tih lica bude obavešten da pomoć više nije potrebna.

Član 117.

U slučaju sudara brodova zapovednik broda je dužan da pored prvenstvenog spasavanja lica, preduzme i spasavanje drugog broda s kojim se sudario brod kojim on zapoveda ako je to moguće bez ozbiljne opasnosti za brod kojim zapoveda i za lica na njemu.

Na unutrašnjim morskim vodama obalne države u kojima se domaći brod nalazi zapovednik broda je dužan, da kad se brod kojim on zapoveda nađe u blizini broda koji daje poziv za pomoć, i kad nije bilo sudara, da odmah preduzme spasavanje tog broda, ako je u mogućnosti da to učini bez ozbiljne opasnosti za brod kojim zapoveda i za lica na njemu.

Član 118.

Zapovednik domaćeg broda koji sazna da je drugi domaći brod u opasnosti na moru dužan je da, pored prvenstvenog spasavanja lica, preduzme i spasavanje broda i stvari sa tog broda koje su svojina domaćih brodara, i drugih pravnih lica ili svojina državljana Republike Srbije, ako se spasavanju broda i stvari na njemu izričito ne protivi zapovednik broda, odnosno vlasnik broda ili brodar broda u opasnosti.

Zapovednik broda nije dužan da preduzme spasavanje broda prema odredbi stava 1. ovog člana ako to ne može da učini bez ozbiljne opasnosti za lica na brodu ili za brod kojim zapoveda, ili ako opravdano smatra da spasavanje broda ne bi bilo celishodno niti razumno s obzirom na mogućnosti spasavanja, vrednost broda u opasnosti i stvari na tom brodu, kao i na rizike i troškove kojima bi preduzetim spasavanjem izložio brod kojim zapoveda.

Član 119.

Zapovednik broda dužan je da u brodski dnevnik unese razloge zbog kojih nije krenuo u pomoć licima u opasnosti i preduzeo njihovo spasavanje (član 116), kao i razloge zbog kojih nije preduzeo spasavanje broda i stvari na njemu (čl. 117. i 118).

Član 120.

Vlasnik broda ili brodar ne odgovara za štetu koja nastane zbog toga što je zapovednik broda povredio dužnosti određene u čl. 115, 117. i 118. ovog zakona.

3. Posada čamca

Član 121.

Lice koje upravlja čamcem mora biti telesno i duševno sposobno, stručno osposobljeno i smatra se zapovednikom tog plovila.

Stručna osposobljenost iz stava 1. ovog člana stiče se polaganjem stručnog ispita.

Ministarstvo vodi evidenciju izdatih dozvola za upravljanje čamcem.

Ministar propisuje uslove koje moraju da ispunjavaju lica za upravljanje čamcem, program, troškove i način polaganja stručnog ispita, kao i obrazac, sadržinu, način izdavanja i trajanje dozvole za upravljanje čamcem i način vođenja evidencije izdatih dozvola.

Deo peti

TRAGANJE I SPASAVANJE

Član 122.

Traganje i spasavanje na moru je obaveza pružanja svih vidova pomoći i spasavanje ugroženih lica, brodova i stvari.

Traganje i spasavanje ugroženih lica je obavezno.

Član 123.

Traganje obuhvata radnje na ustanovljenju mesta, prirode i obima nezgode na moru, kao i hidrometeoroloških uslova radi pružanja pomoći, prvenstveno radi zaštite i spasavanja ugroženih lica.

Spasavanje obuhvata radnje u cilju pružanja pomoći, odnosno otklanjanja opasnosti u slučaju nezgode na moru.

U okviru traganja i spasavanja obavlja se osmatranje i javljanje o zapaženim pojavama i događajima.

Član 124.

Traganje i spasavanje domaćih brodova i ugroženih stvari domaćih pravnih i fizičkih lica je obavezno, pod uslovom da se time ne ugrožava bezbednost lica, bezbednost broda, jahte, čamca ili drugog plovila ili drugih sredstava koja obavljaju traganje, odnosno spasavanje.

Traganje i spasavanje ugroženih stvari u stranom vlasništvu je obavezno ako se tim sprečava ili otklanja šteta koja može nastati ili se time otklanjaju opasnosti za bezbednost plovidbe.

Deo šesti

SISTEM ZA INFORMISANJE I NADZOR BRODSKOG SAOBRAĆAJA (VTS), SISTEM OBAVEZNIH PLOVIDBENIH RUTA, SISTEM IDENTIFIKACIJE I PRAĆENJA BRODOVA NA VELIKOJ UDALJENOSTI (LRIT), SISTEM ZAPISIVANJA PODATAKA O PLOVIDBI (VDR) I SAFESEANET

1. Sistem za informisanje i nadzor brodskog saobraćaja (VTS)

Član 125.

Sistem za informisanje i nadzor brodskog saobraćaja (VTS) je sistem koji ima za cilj unapređenje bezbednosti i efikasnosti brodskog saobraćaja i zaštite životne sredine, koji može da utiče na saobraćaj i na preduzimanje mera u cilju rešavanja saobraćajnih situacija koje se javljaju u VTS područjima koje proglašavaju obalne države.

Informisanje i nadzor brodskog saobraćaja ostvaruje se kroz saradnju domaćeg broda i pomorske uprave obalne države.

Ministar propisuje tehničku specifikaciju za brodsku VTS opremu, način prenošenja informacija VTS operateru na kopnu, kao i obuku članova posade broda zadužene za VTS.

Član 126.

Domaći brod koji se nalazi u području iz člana 125. stav 1. ovog zakona dužan je da:

- 1) postupa prema pravilima plovidbe propisanim međunarodnim ugovorima i propisima države u čijem VTS području plovi ili se nalazi;
- 2) dostavlja podatke pomorskoj upravi obalne države u čijem VTS području plovi ili se nalazi;
- 3) postupa po nalogu pomorske uprave države u čijem VTS području plovi ili se nalazi.

Član 127.

Brodar, plovodbeni agent ili zapovednik domaćeg broda koji plovi ka određenoj luci dužan je da pomorskoj upravi države luke prijavi opšte podatke o brodu, i to:

- 1) identifikaciju broda (ime, pozivni znak, IMO identifikacioni broj ili MMSI broj);
- 2) luku odredišta (UN locode);
- 3) procenjeno vreme dolaska u luku odredišta ili pilotsku stanicu, u zavisnosti od zahteva pomorske uprave države luke, i vreme odlaska iz luke;
- 4) ukupan broj lica na brodu.

Pored opštih podataka o brodu iz stava 1. ovog člana brodar, plovodbeni agent ili zapovednik domaćeg broda koji plovi ka određenoj luci dužan je da pomorskoj upravi države luke prijavi sledeće podatke o teretu:

1) tehničke nazive opasnih ili zagađujućih tereta, UN brojeve tih tereta ako postoje, IMO klase rizika u skladu sa IMDG pravilnikom, Međunarodnim pravilnikom o izgradnji i opremanju brodova za prevoz opasnih hemikalija u razlivenom stanju (IBC Code), sa izmenama i dopunama i Međunarodnim pravilnikom o izgradnji i opremanju brodova za prevoz utečjenih gasova u razlivenom stanju (IGC Code), sa izmenama i dopunama i, prema potrebi, klasu broda potrebnu za INF terete, količine takvih tereta i ako se prevoze u jedinicama za prevoz tereta koji nisu tankovi i njihov identifikacioni broj;

2) potvrdu da se na brodu nalazi popis ili manifest ili odgovarajući plan utovara u kojem su detaljnije opisani opasni ili zagađujući tereti, kao i njihov smeštaj na brodu;

3) adresu na kojoj se mogu dobiti detaljni podaci o teretu.

Podaci iz st. 1. i 2. ovog člana prenose se elektronskim putem uvek kada je to moguće. Kada brod uplovljava u državu luku članice Evropske unije razmena elektronskih poruka vrši se na način propisan od strane Evropske komisije.

Član 128.

Brodar, plovodbeni agent ili zapovednik domaćeg broda dužan je da podatke iz člana 127. ovog zakona prijavi:

- 1) najkasnije 24 časa pre uplovljavanja broda u luku;
- 2) najkasnije kada brod napušta prethodnu luku, ako je vreme putovanja kraće od 24 časa;
- 3) ako luka pristajanja nije poznata ili je promenjena tokom putovanja, čim ti podaci budu poznati.

Brodar, plovodbeni agent ili zapovednik domaćeg broda, koji prevozi opasne ili zagađujuće terete kada napušta luku koja se nalazi na teritoriji države članice Evropske unije, dužan je da podatke iz člana 127. ovog zakona prijavi pomorskoj upravi te države.

Brodar, plovodbeni agent ili zapovednik domaćeg broda, koji prevozi opasne ili zagađujuće terete, prilikom dolaska iz luke koja se ne nalazi na teritoriji države članice Evropske unije na putu za luku koja se nalazi na teritoriji države članice Evropske unije, dužan je da podatke iz člana 127. ovog zakona prijavi pomorskoj upravi te države, najkasnije nakon isplovljavanja iz luke ukrcaja ili čim je poznata luka odredišta, ako ovaj podatak nije bio poznat u trenutku isplovljavanja.

Član 129.

Domaći brod koji ulazi u područje sistema obaveznog izveštavanja sa brodova, u skladu sa Propisom 11, Poglavlje V SOLAS Konvencije, a kojim upravlja država u čije teritorijalno more, odnosno unutrašnje morske vode brod uplovljava i koji je u skladu sa smernicama i kriterijumima usvojenim od strane IMO-a, dužan je da pomorskoj upravi te države javlja tražene podatke, ne dovodeći u pitanje dodatne podatke koje zahteva država u čiju luku uplovljava u skladu sa Rezolucijom IMO A.851(20), sa naknadnim izmenama i dopunama.

2. Sistem obaveznih plovidbenih ruta

Član 130.

Domaći brod koji ulazi u područje primene sistema obaveznih plovidbenih ruta usvojenog od strane obalne države, u skladu sa Propisom 10, Poglavlje V SOLAS Konvencije, dužan je da, u zavisnosti od kategorije broda ili tereta koji brod prevozi, koristi taj sistem u skladu sa preporukama i kriterijumima usvojenim od strane IMO.

3. Sistem identifikacije i praćenja brodova na velikoj udaljenosti (LRIT)

Član 131.

Domaći brod mora biti opremljen sistemom za automatski prenos informacija (u daljem tekstu: LRIT informacije) za:

- 1) identifikaciju broda;
- 2) poziciju broda (geografsku širinu i dužinu);
- 3) datum i vreme slanja podatka o poziciji broda.

Podaci iz stava 1. ovog člana prenose se LRIT centru za podatke sa kojim je Republika Srbija zaključila ugovor o pružanju usluga LRIT centra za podatke.

Ministarstvo mora da raspolaže odgovarajućom opremom koja omogućava primanje informacija o identifikaciji i praćenju domaćih brodova na velikoj udaljenosti bez obzira gde se brod nalazi.

Ministar propisuje opremu, tehničke zahteve za opremu i instaliranje opreme za prenos LRIT informacija.

Član 132.

Domaći brod, mora biti opremljen Sistemom za automatsku identifikaciju (AIS), u skladu sa standardima propisanim od strane IMO-a.

Domaći brod iz stava 1. ovog člana mora imati stalno uključen AIS sistem, osim kada međunarodni sporazumi, propisi i standardi propisuju zaštitu podataka o plovidbi.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana primenjuju se i na ribarski brod.

4. Sistem zapisivanja podataka o plovidbi (VDR)

Član 133.

Domaći brod mora imati Sistem zapisivanja podataka o plovidbi (VDR) koji ispunjava karakteristike propisane IMO Rezolucijom A.861(20), sa naknadnim

izmenama i dopunama, i standarde ispitivanja propisane od strane Međunarodne komisije za elektroniku (IEC).

Podaci koji su prikupljeni pomoću sistema zapisivanja podataka o plovidbi (VDR) moraju da budu dostupni pomorskoj upravi države u čijem se teritorijalnom moru, odnosno unutrašnjim morskim vodama dogodila pomorska nezgoda u kojoj je učestvovao domaći brod i koja sprovodi bezbednosnu istragu predmetne pomorske nezgode.

5. Sistem Evropske unije za razmenu informacija o pomorskoj plovidbi SafeSeaNet

Član 134.

Sistem Evropske unije za razmenu informacija o pomorskoj plovidbi (u daljem tekstu: SafeSeaNet) je elektronski sistem koji je namenjen prijemu, čuvanju, preuzimanju i razmeni elektronskih poruka o pomorskoj plovidbi iz čl. 10, 127, 131. i 133. ovog zakona, i sastoji se od nacionalnog sistema SafeSeaNet i centralne baze podataka SafeSeaNet, koji su međusobno povezani.

Nacionalni sistem SafeSeaNet omogućava da se prikupljene informacije operativno koriste i obezbeđuje da se njihova razmena vrši putem elektronskih poruka na način propisan od strane Evropske komisije.

Nacionalni sistem SafeSeaNet se uspostavlja i koristi u skladu sa tehničkim zahtevima propisanim od strane Evropske komisije, čuva se u elektronskom obliku i omogućava prenos podataka o pomorskoj plovidbi neprekidno 24 sata dnevno.

Nacionalni sistem SafeSeaNet će na zahtev države članice Evropske unije dostaviti podatke o domaćem brodu i opasnim i štetnim stvarima koje se prevoze brodom pomorskoj upravi te države članice Evropske unije.

Nacionalni sistem SafeSeaNet omogućava razmenu informacija o pomorskoj plovidbi između korisnika, odnosno brodarka, agenata, zapovednika ili krcatelja robe.

Ministar propisuje način upotrebe i razmene podataka prikupljenih u okviru nacionalnog SafeSeaNet-a, tehničke zahteve za uspostavljanje i korišćenje SafeSeaNet-a, kao i tehničke uslove i procedure koje se koriste prilikom razmena elektronskih poruka.

Deo sedmi

ZAŠTITA MORA OD ZAGAĐENJA SA BRODOVA

1. Zaštita mora od zagađenja štetnim tečnim stvarima u rasutom stanju, fekalijama i otpadom sa brodova

Član 135.

Zabranjeno je bacanje i ispuštanje sa brodova u more:

- 1) štetnih tečnih stvari u rasutom stanju (NLS), u skladu sa Prilogom II MARPOL Konvencije;
- 2) fekalija, u skladu sa Prilogom IV MARPOL Konvencije;
- 3) otpada, u skladu sa Prilogom V MARPOL Konvencije.

Izuzetno, odredbe stava 1. ovog člana neće se primenjivati u slučaju:

- 1) ako je izbacivanje stvari i materija iz stava 1. ovog člana izvršeno u cilju bezbednosti broda ili spasavanja ljudskih života;

2) ako je ispadanje, odnosno ispuštanje stvari i materija iz stava 1. ovog člana nastalo od oštećenja broda ili njegove opreme pod uslovom da su pre i nakon što se dogodilo oštećenje preduzete sve razumne mere za sprečavanje ili smanjenje ispadanja, odnosno ispuštanje tih stvari i materija, osim ako je vlasnik ili zapovednik namerno ili bezobzirno prouzrokovao štetu i znao da će verovatno doći do oštećenja.

Član 136.

Zabranjeno je izbacivanje otpada iz člana 135. stav 1. tačka 3) ovog zakona, ako je udaljenost od najbližeg kopna manja od:

1) 25 Nm za materijale od drveta, materijale od obloga i ambalaže, koji će plutati;

2) 12 Nm od obale za ostatke hrane i otpada kao što su papirni proizvodi, krpe, staklo, metal, boce, zemljano posuđe i sličnog otpada.

Izbacivanje u more otpada iz stava 1. ovog člana može se dozvoliti, kada isti prođe kroz mašine za drobljenje i usitnjavanje, na udaljenosti manjoj od naznačene, ali ne manjoj od 3 Nm od najbližeg kopna.

Član 137.

Zapovednik domaćeg broda dužan je da istakne uputstvo za članove posade i putnike o propisima iz čl. 135. i 136. ovog zakona, ispisano na radnom jeziku broda i na engleskom jeziku.

Domaći brod od 400 BT i više dužan je da ima Plan upravljanja otpadom (u daljem tekstu: Plan), u formi preporučenoj od strane IMO-a, kojeg su posada i putnici dužni da se pridržavaju.

Plan mora da pruža pisane instrukcije za prikupljanje, slaganje, kao i postupke za odlaganje smeća, uključujući i korišćenje opreme na brodu.

Kompanija je dužna da imenuje lice na brodu zaduženo za izvršavanje Plana.

Domaći brod od 400 BT i više mora da ima knjigu podataka o otpadu (u daljem tekstu: knjiga) u formi preporučenoj od strane IMO-a.

U knjigu mora biti zapisano svako odlaganje ili uništavanje otpada sa broda, vreme i pozicija odlaganja ili uništavanja otpada, opis i količina otpada.

Član 138.

Zapovednik broda, osim ribarskog broda i plovila za sport i rekreaciju, dužan je da najavi vrstu i količinu otpada koju namerava da preda nakon uplovljenja u luku nadležnom organu države luke:

1) najkasnije 24 časa pre uplovljavanja broda u luku pristajanja, ako je luka pristajanja poznata;

2) ako luka pristajanja nije poznata ili je promenjena tokom putovanja, čim ta luka bude poznata, pod uslovom da je ta informacija dostupna 24 sata pre uplovljavanja u tu luku;

3) najkasnije kada brod napušta prethodnu luku, ako je vreme putovanja kraće od 24 časa;

Ministar propisuje podatke o brodu i otpadu koje je domaći brod dužan da preda nadležnom organu države luke.

Član 139.

Zapovednik broda dužan je pre napuštanja luke da preda otpad prijemnoj stanici za prihvrat brodskog otpada.

Brod može nastaviti plovidbu do naredne luke bez isporuke otpada u toj luci ako ima dovoljne kapacitete na brodu za propisno uskladištenje otpada koji će nastati na brodu tokom plovidbe do naredne luke.

Član 140.

Zabranjeno je izbacivanje ili ispuštanje u more štetnih tečnih stvari u rasutom stanju (NLS) sa brodova koji prevoze ovu vrstu stvari.

Štetne tečne stvari u rasutom stanju (NLS) kategorišu se na način propisan u Prilogu II MARPOL Konvencije.

Član 141.

Domaći brod koji prevozi štetne tečne stvari u rasutom stanju (NLS) mora da ima knjigu o teretima, koja može da bude deo brodskog dnevnika ili vođena posebno.

Domaći brod koji prevozi štetne tečne stvari u rasutom stanju (NLS) mora da ima i međunarodno svedočanstvo o sprečavanju zagađenja prilikom prevoza štetnih tečnih stvari u rasutom stanju u skladu sa Tehničkim pravilima.

Član 142.

Zabranjeno je izbacivanje fekalija sa broda u more osim ako se radi o izmrvljenim i dezinfikovanim fekalijama za čije se izbacivanje koristi propisani sistem na udaljenosti većoj od 3 Nm od najbliže obale, odnosno na udaljenosti manjoj od 12 Nm ako se radi o ne izmrvljenim i ne dezinfikovanim fekalijama, pod uslovom da se fekalije koje su sakupljene u sabirnom tanku ne ispuštaju odjednom, već u određenim vremenskim razmacima dok brod plovi brzinom od najmanje 4 čvora.

Ako brod nema uređaje za tretiranje fekalnih voda, a plovi unutar 12 Nm, u tom slučaju se fekalne otpadne vode moraju zadržati na brodu i predati prijemnim stanicama za prihvrat čvrstog i tečnog otpada sa brodova u lukama.

Vremenski razmaci iz stava 1. ovog člana propisuju se Tehničkim pravilima, prema standardima određenim od strane IMO.

Način i mere zaštite mora od zagađenja štetnim tečnim stvarima u rasutom stanju, fekalijama i otpadom sa brodova, kao i sadržina i način vođenja odgovarajućih isprava koje brod mora da poseduje u skladu sa prilogima II, IV i V MARPOL Konvencije propisuju se Tehničkim pravilima.

Član 143.

Zapovednik broda dužan je da isporuči ostatak tereta ili njegovog pakovanja prijemnoj stanici za prihvrat otpada sa brodova, u skladu sa odredbama MARPOL Konvencije.

2. Zaštita mora od zagađenja opasnim i štetnim stvarima koje se prevoze morem u paketima ili kontejnerima za teret, prenosivim tankovima ili drumskim i železničkim tank vagonima

Član 144.

Zabranjeno je izbacivanje u more štetnih stvari sa brodova koje se prevoze morem u paketima ili kontejnerima za teret, prenosivim tankovima ili drumskim i železničkim tank vagonima, u skladu sa Prilogom III MARPOL Konvencije.

Izuzetno, odredbe stava 1. ovog člana neće se primenjivati ako je izbacivanje u more štetnih stvari iz stava 1. ovog člana izvršeno u cilju bezbednosti broda ili spasavanja ljudskih života.

Član 145.

Prazne posude, kontejnere za teret, prenosive tankove ili drumske i železničke tank vagone, koji su korišćeni za prevoz opasnih i štetnih stvari, smatraju se kao štetne stvari, osim ako su preduzete odgovarajuće zaštitne mere koje su obezbedile da oni ne sadrže nikakav ostatak od opasnih i štetnih stvari koji bi mogao da zagađi morsku sredinu.

Član 146.

Paketi, kontejneri za teret, prenosivi tankovi ili drumski i železnički tank vagoni koji se koriste za prevoz opasnih i štetnih stvari moraju biti takvi da svedu na najmanju moguću meru opasnost po morsku sredinu.

Paketi, bilo da su ukrčani posebno ili u jedinicama ili u kontejnerima kao teret, kao i kontejneri za teret, prenosivi tankovi ili drumski i železnički tank vagoni koji sadrže opasne i štetne stvari, moraju biti označeni tehničkim imenom i vidljivom nalepnicom, s oznakom da je sadržaj opasan i štetan.

Opasne i štetne stvari moraju biti složene i učvršćene na propisan način, tako da svedu na najmanju moguću meru opasnost od zagađenja morske sredine, a da to ne utiče na bezbednost broda i lica na njemu.

Način i mere zaštite mora od zagađenja opasnim i štetnim stvarima koje se prevoze morem u paketima ili kontejnerima za teret, prenosivim tankovima ili drumskim i železničkim tank vagonima, kao i sadržina i način vođenja odgovarajućih isprava koje brod mora da poseduje u skladu sa Prilogom III MARPOL Konvencije propisuju se Tehničkim pravilima.

3. Zaštita mora od zagađenja usled izlivanja ulja sa brodova

Član 147.

Zabranjeno je ispuštanje ulja ili mešavina ulja sa brodova, u skladu sa Prilogom I MARPOL Konvencije.

Izuzetno, odredbe stava 1. ovog člana neće se primenjivati u slučaju:

- 1) ako je izbacivanje ulja izvršeno u cilju bezbednosti broda ili spasavanja ljudskih života;
- 2) ako je izlivanje ulja nastalo kao posledica oštećenja broda ili njegove opreme pod uslovom da su pre i nakon što se dogodilo oštećenje preduzete sve razumne mere za sprečavanje ili smanjenje ispadanja, odnosno ispuštanje ulja, osim ako je vlasnik ili zapovednik namerno ili bezobzirno prouzrokovao štetu i znao da će verovatno doći do oštećenja.

Član 148.

Domaći brod nosivosti 400 BT i više mora biti opremljen sa jednim ili više tankova dovoljnog kapaciteta, u zavisnosti od tipa mašine i dužine putovanja da prime teške ostatke ulja (sludge), koji se stvaraju za vreme separacije goriva i ulja za podmazivanje u centrifugalnim separatorima, i iscurelo ulje iz mašinskih prostora.

Član 149.

Domaći tanker za ulje od 150 BT i više, kao i drugi teretni brod od 400 BT i više mora da poseduje brodski plan za slučaj opasnosti od zagađenja uljem (SOPEP) sačinjen u skladu sa Rezolucijom MEPC 54.(32), sa izmenama i dopunama.

Član 150.

Domaći brod mora biti opremljen propisanom opremom za zaštitu od zagađenja morske sredine uljem, što dokazuje međunarodnim svedočanstvom o sprečavanju zagađenja uljem.

Član 151.

Kada domaći brod pretrpi pomorsku nezgodu koja izazove ili pretili da izazove zagađenje mora, zapovednik broda će preduzeti mere za sprečavanje, uklanjanje ili ublažavanje zagađenja mora.

Način i mere zaštite mora od zagađenja uljem sa brodova, kao i sadržina i način vođenja odgovarajućih isprava koje brod mora da poseduje u skladu sa Prilogom I MARPOL Konvencije propisuju se Tehničkim pravilima.

4. Zaštita vazduha od zagađenja sa brodova

Član 152.

Zabranjeno je spaljivanje štetnih stvari na brodu izvan spaljivača (inceneratora).

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana dozvoljeno je spaljivanje fekalnog taloga i teškog taloga nastalih tokom normalnih operacija broda u glavnom ili pomoćnom pogonskom postrojenju ili kotlovima, ali u tim slučajevima, spaljivanje se ne može obavljati unutar luka, pristaništa ili rečnih ušća.

Zabranjeno je spaljivanje ostataka od tereta koji su navedeni u Prilogu I, II i III MARPOL Konvencije, PCB-a (polihlorisanog bifenila), smeća koji sadrži značajne tragove i ostatke teških metala i rafiniranih naftnih proizvoda koji sadrže halogene jedinjenja.

Zabranjeno je spaljivanje PVC-a (polivinil hlorida), osim u brodskim spaljivačima (inceneratorima) koji su odobreni saglasno rezolucijama MEPC 59.(33) ili 76.(40), sa njihovim izmenama i dopunama.

Član 153.

Gorivo koje brodovi koriste mora biti oslobođeno od neorganskih kiselina ili hemijskih otpadaka koji bi mogli da ugroze bezbednost broda i koji bi mogli da budu štetni po posadu broda, ili koji bi mogli da prouzrokuju dodatno zagađenje vazduha.

Zabranjeno je prekomerno isuštanje gasova sa broda u atmosferu ili more, kako je propisano od strane IMO-a.

Zabranjeno je namerno ispuštanje materija sa brodova koje oštećuju ozonski omotač.

Materije koje oštećuju ozonski omotač, kao i oprema koja sadrži takve materije, moraju se predati prijemnoj stanici u luci.

Član 154.

Na brodovima koji koriste više vrsta pogonskog goriva, mora se obezbediti dovoljan prostorni kapacitet za smeštaj goriva sa niskim sadržajem sumpora, kao i obezbediti dovoljno vremena za ispiranje sistema cevovoda goriva posle prebacivanja na gorivo sa niskim sadržajem sumpora.

Član 155.

Domaći brodovi od 400 BT i više, koji su izgrađeni posle 19. maja 2005. godine, a koji obavljaju međunarodna putovanja dužni su da imaju međunarodno svedočanstvo o sprečavanju zagađenja vazduha (u daljem tekstu: IAPP svedočanstvo).

Domaći brodovi koji su izgrađeni pre 19. maja 2005. godine dužni su da imaju IAPP svedočanstvo posle prvog narednog dokovanja broda.

Dizel motori snage od 130 kW i više, koji su ugrađeni na brodovima čija je kobilica položena posle 1. januara 2000. godine, kao i dizel motori snage od 130 kW i više, koji su ugrađeni na brodovima ukoliko je motor pretrpeo veću rekonstrukciju posle 1. januara 2000. godine, moraju da imaju međunarodno svedočanstvo o sprečavanju zagađenja vazduha sa motora emisijama (Nox - EIAPP svedočanstvo).

Spaljivači (inceneratori) koji su ugrađeni na brodovima čija je kobilica položena 1. januara 2000. godine ili posle, kao i spaljivači (inceneratori) koji su ugrađeni na brodu posle 1. januara 2000. godine moraju da imaju IMO svedočanstvo o tipskom odobrenju za svaki spaljivač.

Dizel motori snage od 130 kW i više, koji su ugrađeni na brodovima čija je kobilica položena posle 1. januara 2000. godine moraju da ispunjavaju uslove propisane NO_x Tehničkim pravilnikom.

Način i mere zaštite vazduha od zagađenja sa brodova, kao i sadržina i način vođenja odgovarajućih isprava koje brod mora da poseduje u skladu sa Prilogom VI MARPOL Konvencije propisuju se Tehničkim pravilima.

5. Zaštita mora od zagađenja balastnim vodama

Član 156.

Domaći brodovi moraju ispunjavati zahteve propisane Međunarodnom konvencijom o nadzoru i upravljanju balastnim vodama i talozima, koja je usvojena 2004. godine, uključujući primenjive standarde i zahteve iz Priloga na Međunarodnu konvenciju o nadzoru i upravljanju balastnim vodama i talozima.

Član 157.

Domaći brod koji vrši promenu balastnih voda će uvek, kada je to moguće, vršiti promenu balastnih voda na udaljenosti većoj od 200 Nm od najbližeg kopna i u vodama čija je dubina najmanje 200 m, uzimajući u obzir preporuke usvojene od strane IMO-a.

Ukoliko brod nije u stanju da vrši promenu balastnih voda u skladu sa odredbama stava 1. ovog člana, tada će promenu balastnih voda vršiti što je dalje

moguće od kopna, a u svakom slučaju na udaljenosti većoj od 50 Nm od najbližeg kopna i u vodama čija je dubina veća od 200 m.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana ne primenjuju se ukoliko zapovednik broda utvrdi da bi takva promena ugrozila bezbednost ili stabilitet broda, posadu ili putnike usled nepovoljnih vremenskih prilika, konstrukcije broda ili ostalih vanrednih uslova.

Član 158.

Ako postoji sumnja da brodske balastne vode mogu ugroziti ljudsko zdravlje, životnu sredinu ili imovinu, domaći brod ne može da ih iskrca u more ili u uređaje za prihvatanje balastnih voda sa brodova u luci u koju uplovljava, dok ne dobije rezultate ispitivanja uzoraka balastnih voda od ovlašćene institucije države luke u koju uplovljava.

Član 159.

Domaći brodovi moraju imati međunarodno svedočanstvo o upravljanju balastnim vodama, plan upravljanja balastnim vodama i knjigu evidencije balastnih voda.

Član 160.

Domaći brod preko 400 BT i tanker preko 150 BT mora da vodi knjigu evidencije balastnih voda u koju se unose podaci propisani Tehničkim pravilima.

Domaći brod koji koristi balast mora primenjivati plan upravljanja balastnim vodama odobren od strane priznate organizacije.

Oficiri i posada domaćeg broda moraju biti upoznati sa planom upravljanja balastnim vodama.

6. Zaštita od štetnih dejstava sistema protiv obrastanja brodova

Član 161.

Zabranjeno je korišćenje štetnih sistema protiv obrastanja spoljašnjih površina podvodnog dela trupa broda.

Štetni sistemi protiv obrastanja spoljašnjih površina podvodnog dela trupa broda koji su zabranjeni ili se moraju kontrolisati navedeni su u Prilogu I uz Međunarodnu konvenciju o kontroli štetnih sistema koji se koriste protiv obrastanja na brodovima.

Član 162.

Brod od 400 BT i više mora imati međunarodno svedočanstvo o sistemu protiv obrastanja.

Svedočanstvo iz stava 1. ovog člana izdaje se na osnovu izvršenog tehničkog pregleda.

Brod dužine od 24 m ili više, ali čija je nosivost manja od 400 BT, mora imati deklaraciju o sistemu protiv obrastanja koji je korišćen na tom brodu.

Vrsta pregleda brodova, način kontrole, kao i mere koje se preduzimaju u vezi otpadnog materijala koji nastaje primenom ili uklanjanjem štetnog sistema protiv obrastanja propisuju se Tehničkim pravilima.

Član 163.

Odredbe čl. 135-162. ovog zakona odnose se na ispuštanje štetnih stvari i materija sa domaćih brodova u sledećim zonama:

- 1) unutrašnjim morskim vodama država članicama odgovarajućih IMO Konvencija o sprečavanju zagađenja morske sredine;
- 2) teritorijalnim morima država iz stava 1. tačka 1) ovog člana;
- 3) moreuzima koji se upotrebljavaju za međunarodnu plovību na kojima važi režim tranzitnog prelaza, u skladu sa delom III, odeljak 2 Konvencije o pravu mora;
- 4) isključivim ekonomskim zonama država iz stava 1. tačka 1) ovog člana, koje su ustanovljene u skladu sa međunarodnim konvencijama;
- 5) otvorenom moru.

Deo osmi

SIGURNOSNA ZAŠTITA I SUZBIJANJE NEZAKONITIH RADNJI UPERENIH PROTIV SIGURNOSTI POMORSKE PLOVIDBE

1. Sigurnosna zaštita

Član 164.

Domaći putnički brodovi, uključujući brze putničke brodove, kao i teretni brodovi, uključujući tankere za prevoz nafte, gasa i hemikalija, teretne brodove za prevoz rasutog tereta, kao i brze teretne brodove, od 500 BT i više, objekti za istraživanje i iskorišćavanje morskog dna, kao i brodogradilišta u kojima se grade pomorski brodovi (u daljem tekstu: brodogradilišta), moraju imati:

- 1) odobrenu procenu sigurnosti broda, odnosno brodogradilišta;
- 2) međunarodno svedočanstvo o sigurnosti broda, odnosno brodogradilišta ili privremeno međunarodno svedočanstvo o sigurnosti broda, odnosno brodogradilišta;
- 3) oficira odgovornog za sigurnost broda, odnosno brodogradilišta;
- 4) zapisnik o stalnom pregledu (CSR);
- 5) brodski sigurnosni sistem za uzbunjivanje.

Član 165.

Ministarstvo utvrđuje, u saradnji sa ministarstvom nadležnim za unutrašnje poslove, odgovarajući stepen sigurnosti koji moraju da primenjuju brodogradilišta, odnosno domaći brodovi kada uplovljavaju u luke država članica SOLAS Konvencije.

ISPS Pravilnik

Član 166.

Vlasnik, odnosno kompanija, za domaći brod kojim upravlja, dužna je da:

- 1) utvrdi sigurnosni sistem i obezbedi lica i sredstva potrebna za njegovu efikasnu primenu, u skladu sa odredbama Glave XI-2 SOLAS Konvencije i ISPS Pravilnika;

- 2) imenuje u pisanom obliku lice odgovorno za sigurnost u kompaniji i oficira odgovornog za sigurnost na brodu;
- 3) obezbedi obuku i uvežbavanje članova posade i lica odgovornih za sigurnost;
- 4) obezbedi saradnju između broda i luke obalne države i između broda kojim upravlja i drugih brodova, u skladu sa odredbama Glave XI-2 SOLAS Konvencije i ISPS Pravilnika;
- 5) dostavi zapovedniku broda podatke o licima zaduženim za ukrcavanje oficira i članova posade, odnosno drugih lica kojima je dozvoljen pristup na brod kojim upravlja, kao i podatke o licima zaduženim za poslovanje broda;
- 6) obezbedi vođenje zapisnika u skladu sa ISPS Pravilnikom.

Dostavljanje podataka

Član 167.

Vlasnik, odnosno kompanija, za domaći brod kojim upravlja, dužna je da ministarstvu dostavi podatke o:

- 1) odgovornom licu u pravnom licu koje je vlasnik broda;
- 2) licu zaduženom za sigurnosnu zaštitu u kompaniji;
- 3) priznatoj organizaciji za sigurnost koja brodu izdaje svedočanstvo o sigurnosti broda;
- 4) pregledima brodova od strane obalnih država;
- 5) o događajima od važnosti za bezbednost broda, lica i morske sredine.

Vlasnik, odnosno kompanija, domaćeg broda dužna je da dostavi ministarstvu podatke iz stava 1. ovog člana bez odlaganja, a najkasnije 15 dana od dana nastanka ili promene činjenice, odnosno od događaja na koji se podaci odnose.

Plan sigurnosti broda

Član 168.

Vlasnik odnosno kompanija, za brod kojim upravlja donosi plan sigurnosti broda, na osnovu procene sigurnosti broda iz člana 164. stav 1. tačka 1) ovog zakona.

Zapovednik, oficiri i članovi posade dužni su da postupaju po planu sigurnosti broda i stepenima sigurnosti koji se primenjuje u pojedinoj luci.

Deklaracija o sigurnosti broda

Član 169.

Zapovednik domaćeg broda može zahtevati sastavljanje deklaracije o sigurnosti (u daljem tekstu: DoS) kada:

- 1) brod ima viši stepen sigurnosti od stepena sigurnosti luke ili drugih brodova sa kojima dolazi u dodir;
- 2) postoji sporazum o DoS između Republike Srbije i vlada država ugovornica SOLAS Konvencije koji se odnosi na određena međunarodna putovanja ili brodove na tim putovanjima;

3) postoji opasnost po sigurnost, ili se desio opasan događaj u koji je bio uključen brod kojim zapoveda ili luka;

4) je brod u luci za koju se ne zahteva donošenje i odobrenje plana sigurnosti te luke;

5) je brod bio u dodiru sa drugim brodom za koji se ne zahteva donošenje i odobrenje plana sigurnosti broda.

Provera primene ISPS Pravilnika od strane broda, odnosno brodogradilišta

Član 170.

Provera primene odredbi Glave XI-2 SOLAS Konvencije, dela A ISPS Pravilnika i ovog zakona obavlja priznata organizacija za sigurnost pregledom broda, odnosno brodogradilišta.

Ako je pregledom utvrđeno da brod, odnosno brodogradilište ispunjava uslove propisane Glave XI-2 SOLAS Konvencije, dela A ISPS Pravilnika i ovog zakona, priznata organizacija za sigurnost će izdati međunarodno svedočanstvo o sigurnosti broda, odnosno brodogradilišta.

Na zahtev Evropske komisije dopustiće se da kompanija, domaći brod, odnosno brodogradilište budu podvrgnuti kontroli od strane inspektora Evropske komisije u cilju utvrđivanja da li kompanija, brod, odnosno brodogradilište ispunjavaju uslove propisane Glavom XI-2 SOLAS Konvencije, dela A i obavezujućih odredbi dela B ISPS Pravilnika.

Ukoliko inspektori Evropske komisije utvrde nepravilnosti kod kompanije, domaćeg broda, odnosno brodogradilišta u pogledu ispunjenosti zahteva iz stava 3. ovog člana, ministarstvo će u roku od tri meseca obavestiti Evropsku komisiju o merama preduzetim u cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti.

Član 171.

Vlada propisuje sigurnosnu zaštitu, obrasce i način izdavanja isprava koje se odnose na sigurnost, planove sigurnosti broda i brodogradilišta, program obuke i način polaganja ispita za sticanje zvanja oficira odgovornog za sigurnost broda, kao i lica odgovornih za sigurnost u kompaniji i druga pitanja koja proizlaze iz Glave XI-2 SOLAS Konvencije i ISPS Pravilnika.

Vlada donosi nacionalni program sigurnosne zaštite brodova i brodogradilišta, na predlog ministarstva i ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove.

2. Suzbijanje nezakonitih radnji uperenih protiv sigurnosti pomorske plovidbe

Član 172.

Zabranjeno je zapovedniku i drugom članu posade broda, putniku ili drugom licu na domaćem brodu da:

1) na silu, ili pretnjom, ili bilo kojim drugim načinom zastrašivanja oduzme ili obavlja kontrolu nad brodom;

2) izvrši neku nasilnu radnju uperenu protiv lica na brodu, ako ta radnja može da ugrozi bezbednu plovidbu broda;

3) uništi brod ili prouzrokuje oštećenje broda većeg obima ili njegovog tereta koje može da ugrozi bezbednost broda;

4) postavi ili omogući da se na domaći brod postavi, na bilo koji način, naprava ili supstanca koja bi mogla da uništi brod, ili prouzrokuje oštećenje broda ili tereta;

5) uništi ili ozbiljno ošteti uređaje za pomorsku plovību ili ozbiljno poremeti njihov rad, ako takva radnja može da ugrozi bezbednost plovību;

6) prenosi informacije za koje to lice zna da su lažne, time ugrožavajući bezbednu plovību broda;

7) preti sa ciljem da primora fizičko ili pravno lice da izvrši ili da se uzdrži od izvršenja neke radnje, ako ta pretnja može da ugrozi bezbednu plovību broda.

Član 173.

Zabranjeno je zapovedniku, drugom članu posade broda, putniku ili drugom licu na domaćem brodu da: učini delo, koje po njegovoj prirodi ima za cilj da zastraši stanovništvo, ili da prinudi vladu ili međunarodnu organizaciju da izvrši, ili se uzdrži od vršenja bilo koje radnje u vezi sa ispuštanjem sa tog domaćeg broda eksploziva, radioaktivnog materijala ili biološko-hemijsko-nuklearnog oružja (u daljem tekstu: BHN oružja), ispušta naftu, utečnjene prirodne gasove, ili drugu opasnu ili štetnu stvar u količini ili koncentraciji koja uzrokuje ili će verovatno uzrokovati smrt ili ozbiljnu povredu ljudi ili zagađenje morske sredine.

Član 174.

Zabranjeno je zapovedniku i drugom članu posade na domaćem brodu da prevozi na brodu:

1) eksplozivni ili radioaktivni materijal i BHN oružja znajući da je njima planirano izvršenje krivičnog dela koje će prouzrokovati smrt ili ozbiljnu povredu ljudi ili zagađenje životne sredine, zastrašivanje stanovništva, ili prinuđivanje vlade ili međunarodne organizacije da izvrši ili se uzdrže od vršenja bilo kakve radnje;

2) izvorni materijal, specijalni fisioni materijal, opremu, materijal specijalno dizajniran ili pripremljen za procesiranje, korišćenje ili proizvodnju specijalnog fisionog materijala znajući da je namenjen korišćenju u nuklearnim eksplozivnim aktivnostima, ili bilo kojim drugim nuklearnim aktivnostima bez zaštitnih mera;

3) opremu, materijale ili softver ili sličnu tehnologiju koje značajno doprinose dizajnu, proizvodnji ili isporuci BHN oružja, sa namerom da budu korišćeni u tu svrhu.

Odredbe čl. 172-174. ovog zakona odnose se i na domaće nepokretne platforme koje se nalaze u epikontinentalnom pojasu obalne države.

Član 175.

Zapovednik domaćeg broda ne može da prevozi lice na brodu ukoliko ima saznanja da je to lice izvršilo radnju iz čl. 172-174. ovog zakona, i ne može pomagati tom licu da izbegne krivično gonjenje.

Član 176.

Zapovednik domaćeg broda može da izruči vlastima druge države članice Međunarodne konvencije o suzbijanju nezakonitih radnji uperenih protiv bezbednosti pomorske plovību, lice koje se nalazi na domaćem brodu za koje osnovano veruje da je izvršilo radnje iz čl. 172-175. ovog zakona.

Zapovednik domaćeg broda na kome se nalazi lice iz stava 1. ovog člana dužan je da obavesti nadležne organe države kojoj namerava da preda to lice o

svojoj nameri i o razlozima pre ulaska u teritorijalno more te države, ako je to moguće.

Zapovednik domaćeg broda dužan je da organima države koja prima lice iz stava 1. ovog člana, dostavi dokaze koje on poseduje, a koji se odnose na to lice.

Ukoliko je lice koje je državljanin obalne države u čijem epikontinentalnom pojasu se nalazi domaća nepokretna platforma, izvršilo radnju iz čl. 172-174. ovog zakona, ili je tu radnju izvršio apatrid koji živi na teritoriji te zemlje, to lice može da bude izručeno vlastima te obalne države.

Na postupanje suprotno odredbama čl. 172-175. ovog zakona shodno se primenjuju odredbe o krivičnopravnoj odgovornosti utvrđene Krivičnim zakonikom.

Deo deveti

NADZOR

Član 177.

Nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona i propisa donetim na osnovu ovog zakona kojima se uređuje pomorska plovidba, vrši ministarstvo.

Član 178.

Ministarstvo vrši inspekcijski nadzor preko inspektora bezbednosti plovidbe (u daljem tekstu: inspektor).

Inspektor mora da ima pomorsko obrazovanje, iskustvo pomorca i znanje engleskog jezika, a za poslove nadzora nad radnim i životnim uslovima pomoraca i adekvatno znanje o radnim i životnim uslovima pomoraca i položen stručni ispit.

Poslove inspekcije bezbednosti plovidbe u lukama obalnih država veće udaljenosti može obavljati i stručno lice na osnovu posebnog ovlašćenja ministra (u daljem tekstu: stručno lice) ako ispunjava uslove iz stava 2. ovog člana.

Stručni ispit iz stava 2. ovog člana polaže se pred komisijom koju obrazuje ministar.

Ministar propisuje uslove i način polaganja stručnog ispita, program i troškove polaganja, kao i obrazac službene legitimacije inspektora.

Član 179.

U vršenju nadzora inspektor izdaje naređenja i izriče zabrane pismenim rešenjem.

Inspektor može izreći meru zabrane.

Protiv rešenja inspektora može se izjaviti žalba u roku od 15 dana od dana prijema rešenja.

Ministar rešava u drugom stepenu po žalbi protiv rešenja inspektora.

Žalba iz stava 3. ovog člana ne odlaže izvršenje rešenja ako bi takvo odlaganje prouzrokovalo ili moglo prouzrokovati opasnost za bezbednost plovidbe, ugroziti ljudske živote ili prouzrokovati značajnu materijalnu štetu.

Poslovi nadzora

Član 180.

Poslovi nadzora nad sprovođenjem odredbi ovog zakona o bezbednosti pomorske plovidbe obuhvataju vršenje nadzora nad:

- 1) domaćim plovilima u pogledu njihove sposobnosti za plovidbu ili upotrebu;
- 2) vršenjem radio-službe koja služi bezbednosti plovidbe i zaštiti ljudskog života na moru i održavanjem i radom te službe;
- 3) prevozom lica i stvari u pogledu zaštite ljudskih života i imovine;
- 4) zaštitom morske sredine od zagađenja sa plovila;
- 5) obavljanjem meteorološke službe na brodovima radi bezbednosti plovidbe;
- 6) uslovima života i rada pomoraca na brodovima;
- 7) obavljanjem posredovanja pri zapošljavanju pomoraca;
- 8) sprovođenjem odredbi Glave XI-2 SOLAS Konvencije, dela A ISPS Pravilnika i ovog zakona.

Inspekcijski nadzor nad sposobnošću brodova za plovidbu

Član 181.

U obavljanju inspekcijskog nadzora nad sposobnošću domaćih brodova za plovidbu prema odredbi člana 180. stav 1. tačka 1) ovog zakona proverava se:

- 1) da li brod ima važeće propisane brodske isprave i knjige;
- 2) da li su na brodu od dana izdavanja, odnosno potvrđivanja isprava izdatih na osnovu tehničkog nadzora nastale bitne promene zbog kojih je očigledno da brod u takvom stanju nije sposoban za plovidbu bez opasnosti za lica, teret na njemu i morsku sredinu;
- 3) da li brod ispunjava uslove određene u članu 17. stav 2. ovog zakona;
- 4) da li je na bokovima broda obeležena propisana oznaka teretne linije, odnosno linija slobodnog nadvođa;
- 5) uvežbanost posade u rukovanju čamcima i ostalim sredstvima za spasavanje i uređajima za otkrivanje, sprečavanje i gašenje požara;
- 6) da li se na brodu vodi evidencija radnog vremena i vremena odmora pomoraca na propisan način.

Nadzor iz stava 1. ovog člana obuhvata i proveravanje da li brod ima važeći registar teretnog uređaja, kao i da li stanje uređaja za ukrcavanje i iskrcavanje tereta odgovara podacima iz registra teretnog uređaja.

Inspekcijski nadzor nad domaćim brodom od strane države luke

Član 182.

Domaći brod može u skladu sa međunarodnim pravom, biti podvrgnut inspekcijskom nadzoru od strane države luke u kojoj se brod nalazi, radi utvrđivanja da li brod ispunjava zahteve koji se odnose na bezbednost pomorske plovidbe,

zdravstvene uslove, životne i radne uslove članova posade broda, kao i bezbednost članova posade na brodu.

Inspekcijski nadzor se može vršiti i na osnovu prijave člana posade broda, sindikata ili bilo kojeg pravnog i fizičkog lica zainteresovanog za bezbednost broda uključujući i bezbednost, odnosno ugroženost zdravlja posade.

Ako domaći brod pristane u luku države članice Evropske unije, a nadležni organ te luke primi prijavu koju smatra osnovanom ili primi dokaze da brod ne zadovoljava standarde u vezi sa životnim i radnim uslovima članova posade broda, bezbednosti i zdravlja i dostavi izveštaj Vladi radi preduzimanja propisanih mera, Vlada će takav zahtev proslediti ministarstvu radi sprovođenja inspekcijskog nadzora nad tim brodom u cilju otklanjanja utvrđenih nedostataka.

U slučaju iz stava 1. ovog člana može se izreći mera zabrane napuštanja te luke dok se nedostaci ne uklone ili dok se pomorci ne odmore. Vlasnik ili brodar imaju pravo žalbe nadležnom organu države luke na meru zabrane napuštanja broda iz luke, koja ne odlaže izvršenje izrečene mere.

Ukoliko je domaći brod zadržan od strane države luke zbog kršenja međunarodnih propisa o bezbednosti pomorske plovidbe ili uslova rada članova posade broda, ministarstvo je dužno da sprovede istragu o razlozima takvog zadržavanja. Brodar je dužan da dostavi ministarstvu sve informacije neophodne za sprovođenje istrage.

Ukoliko ministarstvo utvrdi da je domaći brod zadržan zbog kršenja međunarodnih propisa o bezbednosti pomorske plovidbe koji mogu da izazovu opasnost po ljudske živote ili izazovu zagađenje morske sredine ministarstvo će izvršiti inspekcijski pregled broda preko stručnog lica iz člana 178. stav 3. ovog zakona.

Troškove vršenja inspekcijskog nadzora iz stava 6. ovog člana snosi brodar domaćeg broda.

Postupak u slučaju nedostatka broda u pogledu sposobnosti za plovidbu

Član 183.

Ako se u vršenju nadzora po odredbi člana 181. stav 1. ovog zakona utvrde nedostaci broda u pogledu njegove sposobnosti za plovidbu, narediće se zapovedniku broda da u određenom roku otkloni utvrđene nedostatke.

Ako se utvrđeni nedostaci ne otklone u određenom roku, ili ako su utvrđeni nedostaci takve prirode da ugrožavaju bezbednost broda, lica i tereta na njemu, kao i životne sredine, zabraniće se brodu dalja plovidba dok se navedeni nedostaci ne otklone i oduzeće mu se isprava o sposobnosti za plovidbu.

Ako se u vršenju nadzora inspektora utvrdi da po odredbi člana 181. stav 2. ovog zakona brod nema važeći registar teretnog uređaja ili ako stanje tih uređaja nije u skladu sa registrom teretnog uređaja, zabraniće se brodu da vrši ukrcavanje, iskrcavanje ili prekrcavanje tereta sopstvenim uređajima za obavljanje tih radnji.

U obavljanju inspekcijskog nadzora iz čl. 180. i 181. ovog zakona inspektor može od priznate organizacije zatražiti na uvid dokumentaciju o postupku izdavanja svedočanstava za brod nad kojim se vrši nadzor.

Ako zapovednik ne postupi po nalogu inspektora iz st. 2. i 3. ovoga člana, inspektor će nakon što rešenje postane izvršno, pečačenjem broda ili na drugi pogodan način onemogućiti plovidbu, odnosno ukrcavanje, iskrcavanje ili prekrcavanje tereta sopstvenim uređajima.

Član 184.

Ako inspektor utvrdi da član posade broda nema ovlašćenja za obavljanje određenih poslova ili nema odgovarajuće isprave o ukrcavanju, narediće da se u određenom roku otkloni utvrđeni nedostatak.

Ako član posade broda iz stava 1. ovog člana ne otkloni utvrđeni nedostatak, inspektor će narediti zapovedniku broda da iskrca tog člana posade broda.

Ako inspektor bezbednosti plovidbe utvrdi da se član posade broda nalazi pod uticajem alkohola ili opojnih droga ili drugih materija koje menjaju stanje svesti, bolesti ili premora, kao meru opreza, naložiće zapovedniku broda da člana posade udalji iz službe dok to stanje traje.

Ako inspektor bezbednosti plovidbe utvrdi da se zapovednik broda nalazi pod uticajem alkohola ili opojnih droga ili drugih materija koje menjaju stanje svesti, bolesti ili premora, kao meru opreza naložiće da se odmah udalji iz službe zapovednik broda, dok to stanje traje i o tome obavestiti brodarka, odnosno vlasnika broda.

Ako se zbog udaljenja zapovednika broda, ili drugog člana posade na brodu, ne nalazi propisani minimalni broj članova posade za bezbednu plovidbu, inspektor će zabraniti isplavljenje broda.

Inspekcijski nadzor nad obavljanjem delatnosti posredovanja pri zapošljavanju pomoraca

Član 185.

U obavljanju inspekcijskog nadzora nad obavljanjem delatnosti posredovanja pri zapošljavanju pomoraca inspektor proverava:

- 1) da li pravno lice koje obavlja delatnost posredovanja pri zapošljavanju pomoraca ima odobrenje;
- 2) da li pravno lice kome je izdato odobrenje za obavljanje poslova posredovanja pri zapošljavanju pomoraca obavlja delatnost u skladu sa propisanim uslovima.

Član 186.

Ako u vršenju inspekcijskog nadzora iz člana 185. ovog zakona inspektor utvrdi da pravno lice obavlja delatnost posredovanja pri zapošljavanju pomoraca bez odobrenja ministarstva, rešenjem će zabraniti obavljanje delatnosti tom pravnom licu.

Protiv rešenja iz stava 1. ovog člana može se izjaviti žalba o kojoj rešava ministar i koja ne odlaže izvršenje rešenja.

Ako inspektor utvrdi da pravno lice obavlja poslove u vezi sa posredovanjem pri zapošljavanju pomoraca u suprotnosti sa odobrenjem ministarstva naložiće tom licu otklanjanje nedostataka ili nepravilnosti u određenom roku, koji ne može biti duži od petnaest dana, a ako nedostaci ili nepravilnosti ne budu otklonjeni u ostavljenom roku predložiće ministarstvu oduzimanje odobrenja.

Inspektor će o svakom obavljenom nadzoru i preduzetim merama pismeno obavestiti ministarstvo.

Član 187.

Ako inspektor utvrdi da je na brod ukrcao veći broj lica ili veću količinu tereta nego što je dozvoljeno, ili da je teret smešten tako da ugrožava bezbednost broda ili

lica na njemu, zabraniće mu isplovljavanje iz luke, odnosno dalju plovidbu, dok ne ispravi utvrđeni nedostatak.

Član 188.

Ako se u vršenju nadzora po odredbi člana 180. stav 1. tačka 2) ovog zakona utvrdi da održavanje radio-stanica i vršenje radio-službe na brodu nije u skladu sa propisima, narediće se da se utvrđeni nedostaci otklone u određenom roku, odnosno da se preduzmu odgovarajuće mere.

Ako se u vršenju nadzora inspektora iz stava 1. ovog člana utvrde takvi nedostaci koji mogu da ugroze bezbednost plovidbe, izveštaj o utvrđenim nedostacima sa predlozima za njihovo otklanjanje dostaviće se ministarstvu.

Inspekcijski nadzor nad radom priznatih organizacija, imenovanih tela i centara za obuku

Član 189.

Ministarstvo vrši nadzor nad radom priznatih organizacija i imenovanih tela.

Ministarstvo vrši nadzor nad radom centara za obuku.

Ministarstvo vrši nadzor nad ispunjenosti uslova na osnovu kojih priznata organizacija izdaje Svedočanstvo o radu pomoraca i Deklaraciju o ispunjavanju uslova rada pomoraca.

Deo deseti

MERODAVNO PRAVO I NADLEŽNOSTI SUDOVA U REPUBLICI SRBIJI ZA SPOROVE S MEĐUNARODNIM OBELEŽJEM

Član 190.

Odredbe čl. 191-193. ovog zakona odnose se na svako plovilo koje je brod po domaćem pravu, kao i na svako plovilo koje je brod prema pravu države čiju državnu pripadnost ima.

Član 191.

Po pravu države čiju državnu pripadnost brod ima ocenjuju se:

- 1) dužnosti i prava zapovednika u upravljanju brodom i u zasnivanju prava i obaveza za vlasnika broda ili brodarka;
- 2) pravne posledice događaja na brodu na koje se mora primeniti zakon mesta gde je događaj nastao.

Član 192.

Na radne odnose članova posade koji su ukrcani na brodovima koji imaju državnu pripadnost Republike Srbije primenjuje se domaće pravo.

Član 193.

Ne primenjuje se strano pravo koje bi bilo merodavno po odredbama ovog zakona, ako bi njegova primena bila isključivo radi izbegavanja primene prava Republike Srbije.

Deo jedanaesti

KAZNE NE ODREDBE

1. Krivično delo zagađenja morske sredine

Član 194.

Zapovednik ili član posade domaćeg broda koji namerno, bezobzirno ili krajnjom nepažnjom zagađi morsku sredinu, na način koji utiče na promenu kvaliteta vode, u zonama iz člana 163. ovog zakona,

kazniće se zatvorom do tri godine.

Za krivično delo iz stava 1. ovog člana odgovorno je pravno lice ukoliko je u njegovu korist krivično delo izvršilo fizičko lice koje zauzima vodeći položaj unutar pravnog lica u smislu ovlašćenja zastupanja pravnog lica, donošenja odluka u ime pravnog lica ili ovlašćenja za vršenje kontrole unutar pravnog lica.

Odgovornost pravnog lica iz stava 3. ovog člana ne isključuje krivičnu odgovornost fizičkog lica koji je kao izvršilac, podstrekač ili saučesnik učestvovao u izvršenju krivičnog dela iz stava 1. ovog člana.

2. Privredni prestupi

Član 195.

Novčanom kaznom od 150.000,00 do 2.000.000,00 dinara kazniće se za privredni prestup kompanija ili drugo pravno lice:

1) ako ne primenjuju i održavaju Sistem upravljanja bezbednošću (član 11. stav 1);

2) ako ne podnese na odobrenje tehničku dokumentaciju na osnovu koje se brod gradi ili prepravlja (član 19. tačka 1);

3) ako bez prethodne saglasnosti priznate organizacije obavlja bilo kakve promene, odnosno popravke konstrukcije broda, mašinskog uređaja, opreme i drugih delova nakon završetka nadzora nad gradnjom ili prepravkom ili bilo kojeg pregleda broda (član 26);

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice u pravnom licu ili drugo pravno lice novčanom kaznom od 10.000,00 do 100.000,00 dinara.

3. Prekršaji

Član 196.

Novčanom kaznom od 50.000,00 do 2.000.000,00 dinara kazniće se za prekršaj, privredno društvo ili drugo pravno lice:

1) ako ne odredi lice ili lica na obali zadužena za kontrolu svih aspekata bezbedne plovidbe (član 11. stav 2);

2) ako na putnički brod ukrca veći broj putnika od određenog broja (član 28. stav 1);

3) ako ukrca i rasporedi teret na brodu protivno odredbi člana 29. ovog zakona;

4) ako ne podnese zahtev za baždarenje domaćeg broda koji se gradi u domaćem ili stranom brodogradilištu čim na brodu budu ugrađeni oplata, palube i pregrade (član 32. stav 2);

5) ako ne podnese zahtev za ponovno baždarenje domaćeg broda ako su posle baždarenja broda nastale promene zbog kojih se brodu menja njegova tonaža (član 33. tačka 1);

6) ako stavi u plovību ili drži u plovību brod, odnosno drugo plovilo bez bilo koje od propisanih brodskih isprava i knjiga ili se brodske isprave ili knjige vode protivno odredbama ovog zakona (član 34);

7) ako započne gradnju čamca i jahte bez prijave gradnje, odnosno odobrenja (član 43. stav 1. i stav 3. tačka 1);

8) ako na brodu, odnosno drugom plovilu nema ukrcan propisani najmanji broj članova posade sa propisanim zvanjima i ovlašćenjima o osposobljenosti (član 72. stav 1);

9) ako od člana posade broda u obliku avansa na početku zaposlenja ili iz zarade koju je dužan isplatiti naplati troškove povratnog putovanja (član 89. stav 3);

10) ako ne obezbedi svim članovima posade dostupnost odgovarajućih odredaba važećih propisa vezano za povratno putovanje (član 90. stav 4);

11) ne obavesti priznatu organizaciju radi pokretanja postupka utvrđivanja potrebe vršenja odgovarajućeg pregleda, ako je na brodu otkriven nedostatak ili se dogodi nesreća (član 101);

12) ako ne utvrdi sigurnosni sistem i ne obezbedi lice i sredstva potrebna za njegovu efikasnu primenu (član 166. tačka 1);

13) ne imenuje lice odgovorno za sigurnost u kompaniji i odgovornog oficira za sigurnost na brodu (član 166. tačka 2);

14) ne obezbedi obuku i uvežbavanje članova posade i lica odgovornih za sigurnost (član 166. tačka 3).

Za prekršaj iz stava 1. tač. 2), 3), 6) i 8) ovog člana kazniće se i odgovorno lice zapovednik broda ili lice koje ga zamenjuje, novčanom kaznom od 30.000,00 do 150.000,00 dinara.

Za prekršaj iz stava 1. tačka 7) ovog člana kazniće se i fizičko lice novčanom kaznom od 10.000,00 do 100.000,00 dinara.

Član 197.

Novčanom kaznom od 100.000,00 do 1.000.000,00 dinara kazniće se za prekršaj, privredno društvo ili drugo pravno lice:

1) ako ne obezbedi podatke koji se odnose na broj putnika (član 12. stav 4);

2) ako ne obezbedi podatke u vezi lica koja su iskazala potrebu za posebnom negom ili pomoći (član 12. stav 5);

3) ako ne obezbedi da se svakom članu posade broda pre ukrcavanja na brod uruči uputstvo za postupak po prigovoru zbog povrede životnih i radnih uslova na brodu (član 70. stav 4);

4) ako ukrca na brod zapovednika broda koji nema pomorsku knjižicu (član 84. stav 1);

5) ako ne dostavi pomorskoj upravi države luke podatke iz člana 127. ovog zakona;

- 6) ako nema Plan upravljanja otpadom (član 137. stav 2);
- 7) ako nema međunarodno svedočanstvo o sprečavanju zagađenja prilikom prevoza štetnih tečnih stvari u rasutom stanju (član 141. stav 2);
- 8) ako nema brodski plan za slučaj opasnosti od zagađenja uljem (SOPEP) i međunarodno svedočanstvo o sprečavanju zagađenja uljem (čl. 149. i 150);
- 9) ako nema međunarodno svedočanstvo o sprečavanju zagađenja vazduha (IAPP svedočanstvo), međunarodno svedočanstvo o sprečavanju zagađenja vazduha sa motora emisijama (Nox - EIAPP svedočanstvo) i IMO svedočanstvo o tipskom odobrenju za svaki spaljivač (član 155);
- 10) ako nema međunarodno svedočanstvo o upravljanju balastnim vodama, plan upravljanja balastnim vodama i knjigu evidencije balastnih voda (član 159);
- 11) ako nema međunarodno svedočanstvo o sistemu protiv obrastanja (član 162);
- 12) ne dostavi zapovedniku broda podatke o licima zaduženim za ukrcavanje oficira i članova posade, odnosno drugih lica kojima je dozvoljen pristup na brod kojim upravlja (član 166. tačka 5);
- 13) ne obezbedi vođenje zapisnika (član 166. tačka 6);
- 14) ako ministarstvu ne dostavi podatke iz člana 167. ovog zakona.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u privrednom društvu ili drugom pravnom licu novčanom kaznom od 10.000,00 do 100.000,00 dinara.

Za prekršaj iz stava 1. tačka 5) ovog člana kazniće se i odgovorno lice - zapovednik broda ili lice koje ga zamenjuje, novčanom kaznom od 30.000,00 do 150.000,00 dinara.

Član 198.

Novčanom kaznom od 30.000,00 do 150.000,00 dinara kazniće se odgovorno lice - zapovednik broda ili lice koje ga zamenjuje:

- 1) ako na brodu koji ima brodsku radio-stanicu ne organizuje neprekidnu službu bdenja (član 9. stav 2);
- 2) ako lično ne rukovodi brodom kad to zahteva bezbednost broda i ako ne upravlja brodom kad brod ulazi u luku ili kad izlazi iz nje, kao i u svim drugim slučajevima, kad to zahteva bezbednost broda i plovidbe (član 99. stav 2);
- 3) ako u slučaju nastupanja ratnog stanja između drugih država, brod nađe u luci jedne od zaraćenih država, ili je na putu za luku zaraćene države ili mora proći kroz teritorijalno more ili unutrašnje morske vode zaraćene države ne zatraži uputstvo od brodarka, a ako to nije moguće - od ministarstva nadležnog za spoljne poslove u Republici Srbiji (član 106);
- 4) ako za vreme putovanja broda prema članu posade, putniku ili drugom licu na brodu, koje je izvršilo krivično delo, ne preduzme mere potrebne da se spreči ili ublaži nastupanje štetnih posledica toga dela i izvršilac pozove na odgovornost (član 112. st. 1. i 2);
- 5) ako samovoljno napuštanje broda od strane člana posade - državljanina Republike Srbije u inostranstvu ne prijavi organu iz člana 113. ovog zakona;
- 6) ako ne dostavi pomorskoj upravi države luke podatke iz člana 127. ovog zakona.

7) ako ne postupi po planu sigurnosti broda i stepenima sigurnosti luke (član 168. stav 2).

Član 199.

Novčanom kaznom od 10.000,00 do 100.000,00 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice - član posade broda:

1) koji je stekao ovlašćenje o osposobljenosti, odnosno o posebno osposobljenosti člana posade broda prevarom ili na bazi falsifikovanih dokumenata (član 73. stav 5);

2) koji povredom svoje dužnosti ne postupi po pravilima navigacije i time dovede u opasnost bezbednost saobraćaja ili ošteti brod ili teret na njemu, ili ugrozi bezbednost putnika na brodu ili ostalih članova posade ili životnu sredinu od zagađivanja opasnim i štetnim stvarima (uljem, otpacima tekućih goriva i njihovim mešavinama, otpadnim vodama i drugim otpadnim materijama, kao i radioaktivnim ili sličnim otpacima) sa broda (član 85);

3) koji za vreme obavljanja dužnosti na brodu ili drugom plovilu bude pod uticajem alkohola i/ili drugih materija koje menjaju stanje svesti, premoren ili bolestan (član 88);

4) ako odmah ne obavesti neposrednog rukovodioca ili zapovednika broda o informacijama iz člana 93. ovog zakona;

Za prekršaj iz stava 1. tačka 3) ovog člana kazniće se i fizičko lice novčanom kaznom od 10.000,00 do 100.000,00 dinara.

Član 200.

Novčanom kaznom od 20.000,00 do 150.000,00 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice - zapovednik broda ili lice koje ga zamenjuje:

1) ako protivno odredbama ovog zakona (član 28. stav 2) brodom koji nije putnički prevozi putnike;

2) ako na brodu ne održava u ispravnom stanju mašine, uređaje i opremu ili ako se ne stara o sigurnosti brodskih uređaja za ukrcavanje i iskrcavanje putnika, opasnog i ostalog tereta, i o pravilnom ukrcavanju, smeštaju i iskrcavanju putnika (član 97. stav 1);

3) ako u propisanim rokovima ne vrši vežbe čamcima, ostalim sredstvima za spasavanje i uređajima za otkrivanje, sprečavanje i gašenje požara (član 97. stav 2).

Član 201.

Novčanom kaznom od 10.000,00 do 150.000,00 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice - zapovednik ili lice koje ga zamenjuje:

1) ako u slučaju kad su ostale bez uspeha sve mere preduzete za spasavanje broda u opasnosti i ako je propast broda neizbežna, ne preduzme sve potrebne mere za spasavanje brodskog dnevnika, a ako okolnosti slučaja to dozvoljavaju - i mere za spasavanje drugih brodskih knjiga, brodskih isprava, pomorske karte odnosnog putovanja i gotovog novca brodske blagajne (član 103. stav 2);

2) ako o događaju koji se za vreme putovanja desi na brodu, a koji ugrožava bezbednost broda ili bezbednost plovidbe, ili o vanrednom događaju koji se desio na brodu, putnicima, drugim licima ili stvarima na brodu ili brodu ne podnese

izveštaj zajedno sa izvodom iz brodskog dnevnika najbližem diplomatskom, odnosno konzularnom predstavništvu Republike Srbije (član 104. st. 2. i 3);

3) ako u brodski dnevnik ne unese u određenom roku i na određeni način opis događaja, radnji i preduzetih mera koje je dužan da unese u brodski dnevnik (član 104. st. 1. i 4);

4) ako o činjenici rođenja i smrti, i o primanju izjave poslednje volje, ne sačini ispravu na propisani način i ne dostavi ga najbližem diplomatskom, odnosno konzularnom predstavništvu Republike Srbije (član 104. stav 5);

5) ako o krivičnom delu učinjenom na brodu, ne podnese izveštaj diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Republike Srbije u državi u čiju luku uplovi po izvršenom krivičnom delu brod, ili ako sa izvršiocima krivičnog dela ne postupi po uputstvima tog diplomatskog ili konzularnog predstavništva (član 112. stav 3);

6) ako ne unese u brodski dnevnik razloge zbog kojih nije krenuo u pomoć licima u opasnosti i preduzeo njihovo spasavanje, ili razloge zbog kojih nije preduzeo spasavanje broda i stvari sa broda (član 119);

7) ako ne istakne uputstvo za članove posade broda i putnike (član 137. stav 1).

Član 202.

Novčanom kaznom od 10.000,00 do 100.000,00 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice:

1) ako čamcem i jahtom upravlja lice koje nema odgovarajuće isprave, kao i najmanje propisani broj članova posade stručno osposobljenih da upravlja čamcem i jahtom (član 41. stav 2. tačka 1);

2) ako ne podnese zahtev za baždarenje, odnosno ponovo baždarenje (čl. 48. i 49);

3) ako stavi u plovidbu ili drži u plovidbi čamac i jahtu koja nema propisane isprave i knjige (član 50. stav 1).

Član 203.

Pored kazne za prekršaje iz čl. 196, 198. i 199. ovog zakona zapovedniku i drugom članu posade broda i drugih plovila, za prekršaje, može se kao zaštitna mera, zabraniti da vrši određene poslove na bilo kom brodu na period od godinu dana.

ORGAN ZA VOĐENJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA

Član 204.

Prekršajni postupak u prvom stepenu, po prekršajima iz ovog zakona, vodi i odluku o prekršaju donosi Komisija za prekršaje u plovidbi iz člana 279. Zakona o plovidbi i lukama na unutrašnjim vodama („Službeni glasnik RS”, broj 73/10).

Deo dvanaesti

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 205.

Na postupke koji su započeti, a nisu okončani do dana stupanja na snagu ovog zakona, primenjivaće se propisi po kojima su započeti.

Odobrenja izdata školskim ustanovama i centrima za sprovođenje obuke za sticanje ovlašćenja o osposobljenosti, odnosno posebnoj osposobljenosti pomoraca, izdata u skladu sa Pravilnikom o ovlašćenjima o osposobljenosti članova posade pomorskih brodova trgovačke mornarice Savezne Republike Jugoslavije i uslovima za njihovo sticanje („Službeni list SRJ”, br. 67/99 i 71/00) važiće do dana izdavanja odobrenja u skladu sa odredbama ovog zakona, a najduže godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Notifikacije

Član 206.

Ministarstvo nadležno za poslove koji se odnose na tehničke propise, na predlog ministarstva vrši prijavljivanje Evropskoj komisiji imenovanih tela, u skladu sa zakonom kojim se uređuje obaveštavanje o tehničkim propisima i postupcima ocenjivanja usaglašenosti.

Ministarstvo će obavestiti Evropsku komisiju o ugovorima koji su zaključeni sa priznatim organizacijama u skladu sa članom 19. stav 4. ovog zakona.

Rokovi za donošenje podzakonskih akata

Član 207.

Podzakonski akti iz člana 11. stav 3, člana 17. stav 5, člana 29. stav 4. i člana 171. stav 1. ovog zakona biće doneti u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Podzakonski akti iz člana 42. stav 3. i 73. stav 7. ovog zakona biće doneti u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Podzakonski akti iz člana 9. stav 3, člana 10. stav 3, člana 12. stav 6, člana 14. st. 1 i 2, člana 17. st. 3. i 4, člana 18. st. 3, 5. i 8, člana 24. stav 4, člana 40. stav 3, člana 41. stav 4, člana 42. stav 2, člana 51. stav 3, člana 66. stav 2, člana 67. stav 3, člana 72. stav 2, člana 73. stav 8, člana 83. stav 2, člana 84. stav 8, člana 98. stav 3, člana 121. stav 4, člana 125. stav 3, člana 131. stav 4, člana 134. stav 6, člana 138. stav 2. i člana 178. stav 5. ovog zakona biće doneti u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Prestanak važenja ranijih propisa

Član 208.

Propisi doneti na osnovu Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi („Službeni list SRJ”, br. 12/98, 44/99, 74/99 i 73/00 i „Službeni glasnik RS”, br. 85/05–dr. zakon i 101/05–dr. zakon), primenjuju se do donošenja podzakonskih propisa u skladu sa ovim zakonom.

Pravilnik o posebnim zdravstvenim uslovima koje moraju ispunjavati lica ovlašćena za vršenje poslova na plovnim objektima trgovačke mornarice („Službeni glasnik SRS”, br. 23/83 i 27/83), Pravilnik o pomorskim i brodarskim knjižicama i

dozvolama za ukrcavanje („Službeni list SFRJ”, broj 13/81), Pravilnik o sadržini, obrascima i načinu vođenja brodskih isprava i knjiga brodova trgovačke mornarice Savezne Federativne Republike Jugoslavije („Službeni list SFRJ”, br. 16/80 i 25/88 i „Službeni list SRJ”, br. 6/93) primenjuju se do donošenja odgovarajućih podzakonskih akata u skladu sa ovim zakonom.

Propisi iz st. 1. i 2. ovog člana primenjuju se ukoliko nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Član 209.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe čl. 1-202. osim čl. 51. i 52. Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi („Službeni list SRJ”, br. 12/98, 44/99, 74/99 i 73/00 i „Službeni glasnik RS”, br. 85/05–dr. zakon i 101/05–dr. zakon).

Odredbe čl. 202-822. i čl. 835-1052. zakona iz stava 1. ovog člana koje se odnose na pomorsku plovidbu ostaju na snazi.

Član 210.

Odredba člana 74. stav 5. ovog zakona primenjivaće se od dana prijema Republike Srbije u punopravno članstvo Evropske unije a do tada će se priznavanje ovlašćenja o osposobljenosti, odnosno posebnoj osposobljenosti članova posade brodova izdatih od strane države koja nije članica Evropske unije vršiti na osnovu bilateralne obaveze koja se zaključuje sa tom državom.

Odredba člana 134, člana 170. st. 3. i 4. i člana 171. stav 2. ovog zakona primenjivaće se od dana prijema Republike Srbije u punopravno članstvo Evropske unije.

Stupanje na snagu ovog zakona

Član 211.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o pomorskoj plovidbi sadržan je u članu 97. stav 1. tačka 13. Ustava Republike Srbije („Službeni glasnik RS”, broj 98/2006) prema kojoj Republika Srbija uređuje i obezbeđuje režim i bezbednost u svim vrstama saobraćaja.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakonom o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi („Službeni list SRJ”, br. 12/98, 44/99, 74/99, 73/00 i „Službeni glasnik RS”, br. 85/05 – dr. zakon i 101/05 – dr. zakon i „Službeni glasnik RS”, broj 73/10) uređena je materija koja je bila u nadležnosti bivše Savezne Republike Jugoslavije (u daljem tekstu: SRJ), a odnosi se na bezbednost plovidbe na moru i unutrašnjim vodama SRJ, plovne puteve na obalnom moru i na unutrašnjim vodama SRJ, državnu pripadnost, identifikaciju i upis broda, inspeksijski nadzor, osnove svojinskoopravnih odnosa u pogledu brodova, brodara, obligacionopravne odnose koji se odnose na brodove, plovidbene nezgode, postupak izvršenja i obezbeđenja na brodovima, te merodavno pravo i nadležnost sudova u SRJ za sporove sa elementom inostranosti.

Zakonom o unutrašnjoj plovidbi („Službeni glasnik SRS”, broj 54/90 i „Službeni glasnik RS”, br. 53/93 – dr. zakon, 67/93 – dr. zakon, 48/94- dr. zakon i 101/05 – dr. zakon) uređena je materija koja je bila u nadležnosti Republike Srbije, a ista se odnosila na prevoz u unutrašnjoj plovidbi, bezbednost plovidbe, uslove i način korišćenja, održavanja i zaštite unutrašnjih plovni puteva, pristaništa, zimovnika i sidrišta, čamce i ploveća postrojenja, postupanja u slučaju plovidbenog udesa i inspeksijski nadzor.

U Republici Srbiji su oba zakona bila u primeni.

Ustavnim zakonom za sprovođenje Ustava Republike Srbije („Službeni glasnik RS”, broj 98/2006) predviđena je obaveza usklađivanja zakona sa Ustavom Republike Srbije.

Nakon raspada bivše države i preuzimanja nadležnosti iz oblasti vodnog saobraćaja od strane Republike Srbije nesumljivo se javlja potreba za uređenjem materije u oblasti plovidbe u skladu sa nastalom situacijom i sa potrebama Republike Srbije u ovoj oblasti.

Novim Zakonom o plovidbi i lukama na unutrašnjim vodama („Službeni glasnik RS”, broj 73/10) uređeni su uslovi i način za bezbednu plovidbu na unutrašnjim vodama Republike Srbije, vodni putevi i plovidba, plovila unutrašnje plovidbe i njihova sposobnost za plovidbu, posada, traganje i spasavanje, luke i pristaništa, nadzor i druga pitanja koja se odnose na plovidbu unutrašnjim vodama i istim je stavljen van snage Zakon o unutrašnjoj plovidbi, osim odredaba kojima je uređen prevoz u unutrašnjoj plovidbi, kao i pojedine odredbe Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi.

Odredbe Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi koje se odnose na pomorsku plovidbu ostale su na snazi.

Imajući navedeno u vidu, kao i kompleksnost i obim materije plovidbenog prava, dosadašnja pravna tehnika usvajanja kodeksa u oblasti plovidbenog prava zamenjena je novom nomotehnikom koja podrazumeva razdvajanje materije unutrašnje i pomorske plovidbe, te u okviru navedene klasifikacije vrši se dalje razdvajanje materije na javnopravni i privatnopravni deo.

Posle razdruživanja državne zajednice Srbija i Crna Gora, Republika Srbija ostaje bez morske obale i time stiče status kontinentalne zemlje bez morske obale (land-lock zemlje). Istovremeno, kao sukcesor bivše državne zajednice Republika Srbija zadržava status države članice Međunarodne pomorske organizacije (u daljem tekstu: IMO), te države ugovornice velikog broja međunarodnih konvencija u oblasti pomorske plovidbe, što iziskuje određene posebnosti pri normiranju materije pomorske plovidbe.

Predlog zakona o pomorskoj plovidbi (u daljem tekstu: Predlog zakona) sadrži nova rešenja u skladu sa promenama nastalim u društvenim i ekonomskim odnosima uspostavljenim Ustavom Republike Srbije i donetim sistemskim zakonima. Predlogom zakona uređuju se uslovi i način za bezbednu plovidbu na moru pomorskih brodova koji viju zastavu Republike Srbije i drugih plovila, njihova sposobnost za plovidbu, posada, zaštita mora od zagađenja sa brodova, nadzor i druga pitanja koja se osnose na bezbednost pomorske plovidbe.

Ostala materija koja je uređena Zakonom o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi i odredbe Zakonom o unutrašnjoj plovidbi kojima je uređen prevoz, urediće se posebnim zakonom o pravnom statusu plovila koja viju zastavu Republike Srbije i procesna pitanja njihovog upisa u upisnike plovila (brodova, jahti, čamaca i drugih pomorskih plovila), te zakonom kojim će se urediti materija stvarnopravnih i obligacionopravnih odnosa, založnih prava, izvršenja i obezbeđenja, odgovornosti brodovlasnika i vozara, prevoza u unutrašnjoj i pomorskoj plovidbi, uslova za sticanje odobrenja za obavljanje poslova vozara u unutrašnjoj plovidbi, pitanje poboljšanja kapaciteta flote, kao i druge elemente iz oblasti plovidbenog prava.

Ono što se ističe kao prvi i najznačajniji razlog za donošenje Predloga zakona o pomorskoj plovidbi (u daljem tekstu: Predlog zakona), definisan je u smislu unošenja svih relevantnih sekundarnih izvora komunitarnog prava u domaće zakonodavstvo, čime se postiže puna kompatibilnost zakonodavnog sistema Republike Srbije sa pravom Evropske unije (u daljem tekstu: EU). Predlog zakona unosi u domaće zakonodavstvo 26 direktiva i uredbi EU. Sve direktive i uredbi sadržane su u tri zakonodavna paketa (tzv. ERIKA I, II i III paketi) usvojena od strane Evropskog parlamenta.

Prilikom rada na Predlogu zakona uzete su u obzir: Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskog života na moru (SOLAS), Međunarodna konvencija o sprečavanju zagađivanja mora s brodova, (MARPOL 73/78) sa priložima I, II, III, IV, V i VI, Međunarodna konvencija o nadzoru i upravljanju balastnim vodama i talozima, Međunarodna konvencija o kontroli štetnih sistema koji se koriste protiv obrastanja na brodovima, Međunarodna konvencija o suzbijanju nezakonitih radnji uperениh protiv bezbednosti pomorske plovidbe i Protokol iz 2005. godine o izmenama i dopunama Konvencije o suzbijanju nezakonitih radnji uperениh protiv bezbednosti pomorske plovidbe, Protokol o suzbijanju nezakonitih radnji uperениh protiv bezbednosti nepokretnih platformi koje se nalaze u epikontinentalnom pojasu, Međunarodna konvencija o standardima za obuku, izdavanju potvrde i vršenje brodske straže pomoraca (STCW 78/95), Međunarodna konvencija o baždarenju brodova, Konvencija o olakšicama u pomorskom prevozu, Konvecija o traganju i spasavanju, Konvencija o pravu mora i druge međunarodne konvencije usvojene od strane Ujedinjenih nacija i njene specijalizovane agencije IMO.

Nadalje, u Predlog zakona unete su i odredbe Konvencije o radu pomoraca iz 2006. godine i drugih konvencija donetih pod okriljem Međunarodne organizacije rada (u daljem tekstu: ILO) koje se odnose na članove posade. Takođe, uzeta su u obzir rešenja prihvaćena u zakonodavstvu Hrvatske, Litvanije, Francuske, a pre svega kontinentalnih zemalja poput Slovačke i Luksemburga. Predlog zakona o

pomorskoj plovidbi sadrži i neke do sada važeće odredbe Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi za koje nije bilo potrebno da se menjaju.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Uvodne odredbe Predloga zakona

U uvodnim odredbama, propisan je predmet uređenja i to: uslovi i način za bezbednu plovidbu na moru pomorskih brodova koji viju zastavu Republike Srbije i drugih plovila, njihovu sposobnost za plovidbu, posadu, zaštitu mora od zagađenja sa brodova, nadzor i druga pitanja koja se odnose na bezbednost pomorske plovidbe.

U članu 2. određuju se primena zakona na pomorske brodove i druga plovila ako je to Predlogom zakona predviđeno. U ovom delu predviđa se primena običaja u pomorskoj plovidbi, pored zakonskih normi. Običaji u pomorskoj plovidbi imaju veliki značaj, te je njihova subsidijarna primena opšteprihvaćena u pomorskoj plovidbi.

Definicije upotrebljene u Predlogu zakona

Članom 4. Predloga zakona precizno su određeni (definisani) izrazi upotrebljeni u tekstu Predloga zakona. Zbog samog karaktera i obimnosti, te raznolikosti materije Predloga zakona, radi se o brojnim definicijama (član 4. sadrži 60 definicija).

Odredbe o bezbednosti plovidbe

Drugi deo Predloga zakona odnosi se na bezbednost plovidbe i ima 2 glave.

Prva glava u članu 5. propisuje da bezbednost plovidbe podrazumeva uslove, pravila, tehničkih pravila i mera koje moraju ispunjavati plovila i posada kojima se obezbeđuje bezbedna plovidba.

U članu 6. propisuje se da su poslovi bezbednosti plovidbe upravni, inspekcijski, tehnički i drugi stručni poslovi, kao i organi nadležni za poslove bezbednosti plovidbe.

U članu 7. propisano je da unutrašnje jedinice ministarstva nadležnog za poslove saobraćaja (u daljem tekstu: ministarstvo), kao i drugi organi i organizacije moraju da usvoje, primenjuju i održavaju Sistem upravljanja kvalitetom koji se sertifikuju u skladu sa međunarodnim standardima upravljanja kvalitetom, te da će ministarstvo jednom u sedam godina prijaviti organe i organizacije koje se bave poslovima pomorstva za IMO plan kontrole rada država članica u skladu sa IMO Rezolucijom A.974(94). Uvođenjem u domaće zakonodavstvo obaveze da organi i organizacije koje se bave poslovima pomorstva usvoje, primenjuju i održavaju Sistem upravljanja kvalitetom, izvršeno je usklađivanje sa Direktivom 2009/21/EZ.

U članu 10. Predloga zakona propisano je da domaći brod prilikom dolaska u luku obalne države preda toj luci propisane dokumente, čime je izvršeno usaglašavanje sa Direktivom 2002/06/EZ, pri čemu je predviđeno donošenje podzakonskog akta kojim će se propisati sadržina i obrasci tih dokumenata.

U članu 11. propisano je da sva lica na putničkom brodu moraju da budu prebrojana pre nego što brod isplovi iz luke i da broj lica mora biti prijavljen zapovedniku broda, kompaniji i odgovornom licu na kopnu određenom od strane kompanije za vođenje popisa putnika, kako je to propisano Međunarodnim pravilnikom upravljanja za bezbedan rad brodova i sprečavanje zagađenja. Na ovaj način je u domaće zakonodavstvo transponovana Direktiva 1998/41/EEZ, s tim da će

se podzakonskim aktom propisati vrsta podataka koje domaći putnički brod mora da vodi u vezi sa putnicima na brodu.

U članu 12. Predloga zakona propisana je obaveza vlasnika, odnosno kompanije domaćeg broda da usvoje, primenjuju i održavaju Sistem upravljanja bezbednošću, u skladu sa Glavom IX Međunarodne konvencije o zaštiti ljudskog života na moru (SOLAS) i Međunarodnim pravilnikom upravljanja za bezbedan rad brodova i sprečavanja zagađenja (ISM Pravilnik), čime je izvršeno transponovanje u domaće zakonodavstvo Uredbe 2006/336/EZ.

U čl. 13. i 14. Predlog zakona unete su odredbe kojima se vrši usklađivanje sa propisima EU koji se odnose na osnivanje nezavisnog tela za sprovođenje bezbednosne istrage pomorskih nezgoda. Ovim se daje zakonska osnova da se u domaće zakonodavstvo uvede osnovno načelo bezbedonosne istrage pomorskih nesreća i pomorskih nezgoda, kao nezavisne istrage od krivične ili upravne istrage koje imaju za cilj utvrđivanje odgovornosti ili stepen krivice. Na ovaj način vrši se usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa Direktivom 2009/18/EZ, kojom se menja Direktiva 1999/35/EZ i Direktiva 2002/59/EZ.

Članovi 15. i 16. sadrže osnovna pravila pilotaže na moru.

Brod

Trećim delom Predloga zakona uređuju se pomorski brod i druga pomorska plovila. U prvom odeljku Glave I ovog dela Predloga zakona utvrđuju se pravila o sposobnosti broda za plovidbu i tehnički nadzor nad tom sposobnošću.

Utvrđivanje sposobnosti brodova za plovidbu poverava se priznatoj organizaciji koja ispunjava uslove propisane posebnim propisom koja će obavljati statutarne sertifikacije pomorskih plovila, a koja podrazumeva obavljanje pregleda i izdavanje isprava i knjiga za brodove, čime je izvršeno usklađivanje sa Direktivom 2009/15/EZ i Uredbom 2009/391/EZ, uz upućujuću normu u članu 18. da ministar propisuje uslove koje moraju da ispunjavaju priznate organizacije. Nadalje, propisano je da ministarstvo ugovorom sa priznatom organizacijom utvrđuje obim, uslove, prava i obaveze za obavljanje tehničkog nadzora domaćih brodova i da može zaključiti ugovor samo sa priznatim organizacijama koje je priznala Evropska komisija, te da će ministarstvo sarađivati sa priznatim organizacijama u cilju unapređenja tehničkih pravila koje primenjuju priznate organizacije.

Takođe, propisano je da ministarstvo vrši kontrolu rada priznate organizacije i imenovanog tela. Uvodi se ovlašćenje za donošenje podzakonskog akta kojim će se propisati zahtevi za statutarnu sertifikaciju pomorske opreme kojom se opremaju domaći brodovi, uslovi za stavljanje takve opreme na tržište Republike Srbije, kao i uslovi, način i postupak imenovanja tih tela, čime se vrši usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa Direktivom 1996/98/EZ.

U članu 18. Predloga zakona predviđeno je da ministar nadležan za poslove saobraćaja (u daljem tekstu: ministar) donosi podzakonski akt koji se odnosi na Tehnička pravila za pomorske brodove, a istovremeno je ostavljena mogućnost da ministar može propisati da se kao Tehnička pravila primenjuju pravila koja su ekvivalentna tehničkim pravilima priznatih organizacija, kao i rokove za njihovu primenu, pod uslovom da o tome obavesti Evropsku komisiju i da ona za to da odobrenje, čime je izvršeno usklađivanje sa Direktivom 2009/15/EZ.

Drugi i treći odeljak ove glave Predloga zakona odnose se na baždarenje i ponovno baždarenje broda, brodske knjige i isprave. Četvrti odeljak uređuje pravni status čamaca i jahti, utvrđivanje njihove sposobnosti za plovidbu, baždarenje, kao i njihove isprave i knjige.

Posada broda

Četvrti deo Predloga zakona uređuje pravni status posade brodova i definiše da su to lica ukrcana za izvršenje poslova na brodu i upisana u popis posade (član 52.). U Predlog zakona unete su odredbe koje omogućavaju sprovođenje pravila i standarda Međunarodne konvencije o radu pomoraca iz 2006. godine, kao i Direktive 2009/13/EZ.

Posebna pažnja posvećena je uslovima za zapošljavanje, pravu na odgovarajuće radne i životne uslove na brodu, zdravstvenu zaštitu, medicinsku negu, mere socijalne pomoći i druge oblike socijalne zaštite.

Uređuje se materija posredovanja pri zapošljavanju pomoraca na domaćim brodovima i brodovima strane državne pripadnosti, koje vrši Nacionalna služba za zapošljavanje Republike Srbije, uz mogućnost da posredovanje može vršiti i drugo pravno lice ako ispunjava propisane uslove, koje će propisati ministar uz saglasnost ministra nadležnog za poslove zapošljavanja. Dosadašnji proces zapošljavanja pomoraca, kojih u Republici Srbiji ima oko 5000, na brodovima strane državne pripadnosti ostvarivao se preko agencija koje obavljaju poslove zastupanja stranih pomorskih kompanija. Zakonsko propisivanje posebnih uslova koje ove agencije moraju da ispunjavaju predstavlja implementaciju odredbi Međunarodne konvencije o radu pomoraca i Direktive 2009/13/EZ.

Nadalje, uvodi se obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje pomoraca, kao i obavezno zdravstveno osiguranje za pomorce koji su državljani Republike Srbije, a koji su angažovani kao članovi posade pomorskih brodova strane državne pripadnosti, pod uslovom da isti nisu za vreme službe na brodu obavezno osigurani, odnosno zdravstveno osigurani kod stranog nosioca osiguranja, odnosno zdravstvenog osiguranja ili ako prava iz penzijskog, invalidskog i zdravstvenog osiguranja po propisima strane države ne mogu ostvariti, odnosno koristiti van teritorije te države.

Uvodi se pravo člana posade broda koji smatra da su povređena njegova prava u vezi sa životnim i radnim uslovima na brodu, da podnese usmene i pismene prigovore nadređenom oficiru, zapovedniku broda, vlasniku broda, brodaru, odnosno kompaniji. Takođe, propisuje se obaveza vlasniku broda, brodaru ili kompaniji da svakom članu posade broda pri ukrcavanju na brod uruči uputstvo za postupak koji se primenjuje na tom brodu po prigovoru, koji sadrži informacije o nadležnom organu države za postupanje po prigovoru, imena članova posade broda koji će im u postupcima po prigovoru pružiti odgovarajuću pomoć i dr, čime je izvršeno usklađivanje sa Direktivom 1999/95/EZ .

Propisuje se obaveza da za vršenje poslova na brodu mora biti obezbeđen odgovarajući broj članova posade sa propisanim zvanjima (član 60.). Član posade broda stiče pravo da obavlja odgovarajuće poslove na brodu ukoliko poseduje odgovarajuće ovlašćenje o osposobljenosti, odnosno posebnoj osposobljenosti za vršenje poslova na brodu. Takođe, propisano je da će ministar propisati zvanja, uslove i način sticanje zvanja i ovlašćenja članova posade brodova trgovačke mornarice, kao i članova posade ribarskih brodova, obuku, program stručnog ispita, način polaganja ispita za sticanje zvanja, način provere znanja o pomorskom zakonodavstvu Republike Srbije u slučaju priznavanja ovlašćenja o osposobljenosti na upravljačkom nivou, kao i obrazac, sadržinu, način izdavanja i način vođenja registra izdatih ovlašćenja (član 61.).

Predlog zakona uređuje obavezu članova posade da poseduju pomorsku knjižicu (član 75.). Uređuje se pitanje repatrijacije članova posade pomorskih brodova (član 77-79), kao i povrede dužnosti na brodu, a posebno one koje se

odnosi na stanje opijenosti, premora, bolesti te nemogućnosti obavljanja poslova u stanju premora i opijenosti (član 76.).

Ovaj odeljak Predloga zakona posebno reguliše pravni status zapovednika, njegova ovlašćenja, prava i dužnosti koje se po klasičnoj teoriji pravnog položaja zapovednika dele na: dužnosti zapovednika u odnosu na bezbednost plovidbe broda, zatim na dužnosti kao predstavnika brodarka na brodu i konačno predstavnika države čiju zastavu brod vije, što ima svoj puni izraz u zakonskim normama kojima se ova materija reguliše (čl. 84 – 108).

Traganje i spasavanje

Peti deo Predloga zakona odnosi se na traganje i spasavanje. Propisuje se da je traganje i spasavanje ugroženih stvari domaćih pravnih i fizičkih lica obavezno, pod uslovom da se time ne ugrožava bezbednost lica, bezbednost broda, jahte, čamca ili drugog plovila ili drugih sredstava koja obavljaju traganje, odnosno spasavanje. Takođe, traganje i spasavanje ugroženih stvari u stranom vlasništvu je obavezno ako se tim sprečava ili otklanja šteta koja može nastati ili se time otklanjaju opasnosti za bezbednost plovidbe (član 112.).

Sistem za informisanje i nadzor brodskog saobraćaja (VTS), Sistem obaveznih plovidbenih ruta, Sistem identifikacije i praćenja brodova na velikoj udaljenosti (LRIT), Sistem zapisivanja podataka o plovidbi (VDR), Sistem Evropske unije za razmenu informacija o pomorskoj plovidbi SafeSeaNet

Šesti deo Predloga zakona odnosi se na različite sisteme izveštavanja i elektronskog prenošenja određenih podataka, kako je to propisano Međunarodnom konvencijom o zaštiti ljudskog života na moru (SOLAS), te Direktivom 2002/59/EZ, odnosno Direktivom 2009/17/EZ kojom se menja Direktiva 2002/59/EZ. Obe direktive predviđene su trećim ERIKA zakonodavnim paketom.

Sprečavanje zagađenja sa plovila

Sedmi deo Predloga zakona uređuje zaštitu mora od zagađenja sa brodova. Osnov za normiranje ovog dela Predloga zakona predstavljaju: Međunarodna konvencija o sprečavanju zagađivanja mora s brodova, (MARPOL 73/78) sa prilogima, Međunarodna konvencija o nadzoru i upravljanju balastnim vodama i talozima i Međunarodna konvencija o kontroli štetnih sistema koji se koriste protiv obrastanja na brodovima.

Sigurnosna zaštita i suzbijanje nezakonitih radnji uperenih protiv sigurnosti pomorske plovidbe

Osmi deo Predloga zakona odnosi se na sigurnosnu zaštitu pomorskih brodova i brodogradilišta u kojima se grade pomorski brodovi od nezakonitih radnji koje ugrožavaju njihovu sigurnost. Ovaj deo Predloga zakona unosi u domaće zakonodavstvo osnovne odredbe sadržane u Glavi XI-2 SOLAS Konvencije i ISPS Pravilnika.

Predloga zakona propisuje obavezu vlasnika, odnosno kompanije, za domaći brod kojim upravlja, kao i brodogradilišta u kojima se grade pomorski brodovi da imaju odobrenu procenu sigurnosti broda, odnosno brodogradilišta, međunarodno svedočanstvo o sigurnosti broda, odnosno brodogradilišta ili privremeno međunarodno svedočanstvo o sigurnosti broda, odnosno brodogradilišta, oficira odgovornog za sigurnost broda, odnosno brodogradilišta, zapisnik o stalnom pregledu (CSR), brodski sigurnosni sistem za uzbunjivanje. Navedene mere imaju za cilj da pruže zaštitu od naraslih pretnji terorizmom i kriminalnih delatnosti.

Nadzor

Šesti deo Predloga zakona odnosi se na nadzor i inspekcijski nadzor nad bezbednošću plovidbe. Propisuje se da po odredbama Predloga zakona ministarstvo vrši nadzor nad sprovođenjem zakona i propisa donetih na osnovu njega (član 165.). Predlog zakona propisuje da poslove inspekcijskog nadzora vrše inspektori bezbednosti plovidbe, kao i da poslove inspekcije bezbednosti plovidbe može obavljati i drugo stručno lice na osnovu posebnog ovlašćenja koje daje ministar (član 166.). Ovom odredbom Predlog zakona postaje lex specialis u odnosu na Zakon o državnoj upravi („Službeni glasnik RS“, br. 79/05, 101/07 i 95/10). Predmetna odredba predstavlja uobičajnu zakonsko rešenje u uporednopravnoj praksi, imajući u vidu mogućnost da brod pod domaćom zastavom bude zaustavljen i izložen kontroli od strane nadležnih službi u stranim lukama, koje se mogu nalaziti na velikoj udaljenosti od Republike Srbije kao države čiju zastavu brod vije. Imajući to u vidu, danas je standardna praksa da tzv. države zastave organizuju ispite za sticanje posebnog ovlašćenja na osnovu kojeg lica koja imaju prebivalište u inostranstvu mogu da izvrše inspekcijski pregled domaćeg broda, o trošku brodovlasnika ili brodarka, kao i da detaljan izveštaj o sprovedenom postupku dostave ministarstvu na dalje postupanje. Nadalje, Predlog zakona propisuje nadležnosti inspektora i njegova upravna ovlašćenja da izdaje naređenja i izriče zabrane u vršenju inspekcijskog nadzora prilikom pregleda plovila, brodskih knjiga i isprava, knjiga i isprava drugih plovila, kao i isprava članova posade broda i drugih plovila. U članu 170. Predloga zakona propisano je da domaći brod može u skladu sa međunarodnim pravom, biti podvrgnut inspekcijskom nadzoru od strane države luke u kojoj se brod nalazi, radi utvrđivanja da li brod ispunjava zahteve koji se odnose na bezbednost pomorske plovidbe ili uslove rada članova posade broda. Ukoliko je domaći brod zadržan od strane države luke zbog kršenja međunarodnih propisa o bezbednosti pomorske plovidbe ili uslova rada članova posade broda, ministarstvo je dužno da sprovede istragu o razlozima takvog zadržavanja, s tim da je brodar dužan da dostavi ministarstvu sve informacije neophodne za sprovođenje istrage. Ukoliko ministarstvo utvrdi da je domaći brod zadržan zbog kršenja međunarodnih propisa o bezbednosti pomorske plovidbe koji mogu da izazovu opasnost po ljudske živote ili izazovu zagađenje morske sredine, ministarstvo će izvršiti inspekcijski pregled broda preko stručnog lica koje na osnovu posebnog ovlašćenja ministra vrši inspekcijski nadzor domaćeg broda zadržanog u stranoj luci, usled rezultata vršenja tzv. Port State kontrole. Troškove vršenja ovakvog inspekcijskog nadzora snosi brodar domaćeg broda.

Svi navedeni poslovi nadzora precizirani su odgovarajućim odredbama u ovom delu Predloga zakona, te ovlašćenja inspektora u vršenju nadzora kada utvrdi nedostatke posebno u odnosu na svaku od napred nabrojanih prava na nadzor uz izricanje mera za otklanjanje utvrđenih nedostataka.

Odredbe o merodavnom pravu, kaznenim odredbama, krivičnim delima, privrednim prestupima, prekršajima i prelazne i završne odredbe

U desetom delu sadržane su odredbe o merodavnom pravu.

Jedanaesti deo sadrži kaznene odredbe kojima se propisuju krivična dela, privredni prestupi i prekršaji za oblast primene ovog Predloga zakona kao i organ za vođenje prekršajnog postupka. Krivična dela protiv zagađenja morske sredine uvođe se u pravni poredak kao rezultat usaglašavanja sa Direktivom 2005/35/EZ o zagađenju sa brodova i uvođenju kazni, kao i sa Direktivom 2009/123/EZ kojom se menja i dopunjuje Direktiva 2005/35/EZ. Jedan od osnovnih zahteva predmetnih direktiva jeste propisivanje svakog zagađenja morske sredine koje je izazvano namerno, bezobzirno ili krajnjom nepažnjom kao krivičnog dela. Takođe, propisuju se

krivična dela protiv bezbednosti pomorske plovidbe čime se u domaće zakonodavstvo unose odredbe Međunarodne konvencije o suzbijanju nezakonitih radnji uperenih protiv bezbednosti pomorske plovidbe i naknadnog Protokola iz 2005. godine. Usaglašavanje domaćeg zakonodavstva sa odredbama predmetne konvencije jedan je od zahteva obuhvaćenih odgovarajućom rezolucijom Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija. Navedena krivična dela nisu predviđena krivičnim zakonodavstvom Republike Srbije.

Dvanaesti deo sadrži prelazne i završne odredbe.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Materija obuhvaćena Predlogom zakona u osnovi nije nova što znači da su i do sada za finansiranje osnovnih delatnosti organa izdvajana sredstva iz budžeta za rad istih.

Predlogom zakona predviđeno je formiranje jednog novog organa – organ za sprovođenje bezbednosne istrage u svrhu utvrđivanja uzroka pomorske nesreće i pomorske nezgode, predlaganja mera u cilju izbegavanja pomorskih nesreća i nezgoda, kao i unapređenja bezbednosti plovidbe. Organ bi se osnovao posebnim propisom kojim će biti uređeno pitanje potrebnih sredstava za njegovo osnivanje i rad. Takođe, u skladu sa odgovarajućim direktivama i uredbama EU, i u drugim vidovima saobraćaja predviđeno je formiranje organa za bezbednosne istrage, te je, zbog racionalizacije rada, moguće njihovo objedinjavanje u jednom organu za sve vidove saobraćaja.

V. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Razlozi za donošenje ovog zakona po hitnom postupku, saglasno članu 167. Poslovnika Narodne skupštine, proizlaze iz činjenice da se Predlogom zakona u domaće zakonodavstvo unosi 26 sekundarnih izvora komunitarnog prava i na taj način postiže usaglašavanje sa granom transporta kojoj se posvećuje velika pažnja na nivou EU. Unošenjem svih relevantnih sekundarnih izvora komunitarnog prava u oblasti pomorskog prava, Republika Srbija će ispuniti veliki deo svojih predpristupnih obaveza i znatno poboljšati svoju pregovaračku poziciju pred sticanje statusa kandidata za članstvo u EU.

Trenutno u Republici Srbiji nema upisanih pomorskih brodova u domaći upisnik, što je između ostalog posledica prevaziđenih zakonskih rešenja. S tim u vezi, ukazuje se potreba da se što pre unapredi pravni okvir koji će privući velike brodovlasnike da deo svoje flote upisuju u domaći upisnik i time značajno doprinesu razvoje ove grane industrije u Republici Srbiji.

Takođe, Republika Srbija ima preko 5000 pomoraca koji rade na pomorskim brodovima strane zastave pa se ukazuje potreba da se u najkraćem mogućem roku usvoji odgovarajući zakonodavni okvir kojim će se prava naših državljana podići na viši nivo.

VI STUPANJE ZAKONA NA SNAGU

Predlog zakona stupa na snagu na uobičajan način – osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

ANALIZA EFEKATA ZAKONA

Usvajanjem Predloga zakona o pomorskoj plovidbi obezbeđuje se potpuno usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa relevantnim sekundarnim izvorima komunitarnog prava. Prvi put svoj zakonski izraz dobijaju servisi za upravljanje raznim aspektima bezbednosti pomorske plovidbe, sprečavanje zagađenja morske sredine, kao i sigurnosne mere za zaštitu brodova i sprečavanje protivpravnih radnji uperenih protiv bezbednosti pomorske plovidbe, dok se inspeksijski nadzor poboljšava propisivanjem novih inspeksijskih ovlašćenja. Uvođenjem novih prekršaja, kao i izmenom raspona propisanih novčanih kazni, u okviru zakonskih mogućnosti, obezbeđuju se dodatna sredstva u budžetu Republike Srbije.

Efekti Predloga zakona ogledaće se u sledećem:

- Stabilnost: novim zakonskim rešenjima unaprediće se bezbednosni zahtevi za obavljanje pomorske plovidbe, te će oni posledično postati uređeniji i jasniji sa stanovišta krajnjih korisnika. Pojedina pitanja iz predmetne oblasti po prvi put su Predlogom zakona definisana dok su druga potpunije i preciznije uređena, a sam inspeksijski nadzor sa nešto većim ovlašćenima postaje svrsishodniji. Saradnja ministarstva nadležnog za poslove saobraćaja sa drugim državnim organima, budućim Trening centrom za obuku pomoraca, kao i sa priznatim organizacijama, odnosno imenovanim telima, ima za cilj da trajno reši pojedine probleme iz oblasti pomorskog transporta.

- Oživljavanje ukupnih privrednih tokova: novo zakonsko uređenje javnopravnog dela pomorskog transporta predstavljaće prvi korak ka stvaranju ukupnog zakonodavnog okvira privlačnog za velike strane brodoglasnike, što će posledično značiti poboljšanje poslovnog ambijenta i povećano korišćenje usluga ove grane transporta u Republici Srbiji.

- Povećano angažovanje pomoraca: povećanjem kvaliteta u pružanju usluge obuke pomoraca od strane budućeg Trening centra za obuku pomoraca, uslovi za sticanje ovlašćenja o osposobljenosti na upravljačkom i mašinskom nivou u pomorskoj plovidbi postaće dostupni i državljanima Republike Srbije čime će se omogućiti zadržavanje novčanih sredstava koje danas državljani Republike Srbije ostavljaju u stranim trening centrima, s obzirom da domaći trening centri nemaju kapacitet za obavljanje viših nivoa obuka.

Na koga će i kako će najverovatnije uticati rešenja u zakonu

Rešenja u Predlogu zakonu imaće najpre pozitivan uticaj na pomorce državljane Republike Srbije, kako kroz podignut nivo zaštite njihovih prava, imajući u vidu da se predmetnim Predlogom zakona u domaće zakonodavstvo unose najznačajnije odredbe Konvencije o radu pomoraca iz 2006. godine, tako i uvođenjem reda u oblasti obuke pomoraca, čime će se omogućiti da kroz postupak javnog prikupljanja ponuda Republika Srbija dobije Trening centar koji će s jedne strane ispunjavati najviše standarde koji se traže u obuci pomoraca i s druge strane omogućiti obuku za sticanje najviših ovlašćenja o osposobljenosti.

Imajući u vidu da se Republika Srbija danas nalazi u postupku usaglašavanja Nacrta ugovora o uspostavljanju Transportne zajednice između Evropske unije sa jedne strane i zemalja jugoistočne Evrope sa druge strane, potrebno je što hitnije usaglasiti domaće zakonodavstvo sa pravom EU kako bi se na vreme omogućila implementacija predmetnog ugovora i time postigla kompatibilnost domaćeg zakonodavstva sa zakonodavstvom EU i pre zvaničnog otpočinjanja pristupnih pregovora sa EU.

Unošenje u domaće zakonodavstvo odredbi MARPOL Konvencije, Anti-fouling Konvencije, Konvencije o upravljanju balastnim vodama i talozima, kao i odredbi Direktiva 2005/35/EZ i 2009/123/EZ, ima za cilj značajno pooštavanje ekoloških uslova pod kojima domaći pomorski brodovi obavljaju pomorsku plovību.

Nadalje, zakonsko definisanje i potonje korišćenje raznih IT sistema za bezbedno obavljanje pomorske plovību, osim što predstavlja ispunjenje osnovnih međunarodnih standarda u oblasti pomorskog transporta, ima za cilj da podigne kvalitet u pružanju usluga za sve korisnike pomorske plovību sa aspekta bezbednosti plovību.

Kakve troškove će primena Zakona stvoriti građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)

Imajući u vidu da Republika Srbija trenutno nema pomorske brodove upisane u domaći upisnik pomorskih brodova, zakonsko pooštavanje tehničkih zahteva za pomorske brodove neće imati uticaj na učesnike u privredi. Ista konstatacija se odnosi i na pooštavanje ekoloških zahteva u pogledu pomorske plovību.

S druge strane, omogućavanje sticanja ovlašćenja o osposobljenosti na upravljačkom i mašinskom nivou domaćim pomorcima, omogućiće unapređenje uslova pod kojima se oni zapošljavaju na brodovima strane zastave, čime će i njihovi prihodi koji stižu radom na brodovima strane zastave biti značajniji. Takođe, ovo će imati značajan podsticaj i za budžet imajući u vidu da pomorci svoje zarade najčešće nemaju priliku da troše tokom rada na brodu već sredstva vraćaju nakon isteka službe na brodu ili ih, s druge strane, putem doznaka šalju u Republiku Srbiju.

Da li Zakon podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišnu konkurenciju

Predlog zakona predstavlja prvi korak ka stvaranju ukupnog zakonodavnog okvira privlačnog za velike strane brodovlasnike da upisuju deo svoje flote u domaći upisnik i da pod zastavom Republike Srbije učestvuju u realizaciji svih aspekata pomorske privrede. Koliki bi interes Republike Srbije za učešćem u pomorskom transportu morao biti govore i podaci objavljeni u dokumentu Commission of the European Communities, CoM (2006), 275 final, Volume II – Toward a future Maritime Policy for the Union, a po kojima se 90% robe iz trgovinske razmene između EU i drugih zemalja sveta prevozi pomorskim brodovima, kao i 40% robe iz međusobne trgovinske razmene članica EU. Procenjuje se da se 3-5% BDP Evropske unije stvara u okviru pomorske privrede. S obzirom da pomorsko brodarstvo ima posebno značajno mesto u privredi svake zemlje, pa i kontinentalnih, naročito zbog svoje devizne rentabilnosti (imajući u vidu da pomorsko brodarstvo najveći deo svoje poslovne aktivnosti obavlja na svetskom pomorskom tržištu, čime ostvaruje tzv. nevidljivi izvoz koji nesumljivo značajno doprinosi smanjenju deficita spoljnotrgovinskog bilansa) kao i da doprinosi zapošljavanju radne snage (po poslednjim podacima Republika Srbija daje preko 5000 pomoraca što je veći broj i od nekih pomorskih zemalja) mnoge kontinentalne zemlje preduzimaju zakonske i druge mere u cilju unapređenja ukupnog ambijenta koji će pogodovati razvoju pomorstva. Tako na primer, Republika Slovačka razvila je flotu od 10 pomorskih kontejnerskih brodova i bulk carrier, Savezna Republika Austrija ima flotu od 7 prekookenaskih tankera i bulk carrier ukupne tonaže preko 300.000 BT-a, Češka Republika 15 pomorskih brodova razne namene itd. Takođe, o značaju pomorstva govori i činjenica da niti jedna zemlja kandidat za članstvo u EU, bez obzira da li je obalna ili kontinentalna, ne može uspešno da okonča proces pristupanja Evropskoj uniji ukoliko svoje nacionalno pomorsko zakonodavstvo nije uskladila sa evropskim pravnim tekovinama.

Takođe, primenom Predloga zakona podstaciće se dolazak na domaće tržište jednog od svetskih trening centara za obuku pomoraca čime će se omogućiti s jedne strane ostvarenje međunarodnopravnih obaveza Republike Srbije koje proizilaze iz Međunarodne konvencije o standardima za obuku i izdavanju uverenja i vršenju brodske straže pomoraca, i s druge strane domaćim pomorcima da stiču ovlašćenja o osposobljenosti na upravljačkom i mašinskom nivou, što danas nije slučaj.

Da li su zainteresovane strane imale priliku da se izjasne o Zakonu

Svi zainteresovani subjekti imali su priliku da se u okviru javne rasprave, koja je sprovedena u periodu od 28. aprila do 12. maja 2011. godine, izjasne o Predlogu zakona i isti su podržali donošenje istog. Ukazujemo da je Evropska komisija (DG MOVE) dala pozitivno mišljenje na Predlog zakona.

Koje će se mere tokom primene Zakona preduzeti da bi se ostvarilo ono što se donošenjem Zakona namerava

U roku od godinu dana od dana stupanja na snagu zakona, Ministarstvo će raspisati javni poziv za dostavljanje ponuda za pružanje usluga Trening centra za obuku pomoraca, čime će se, uz zaključenje ugovora za zainteresovanim priznatim organizacijama i imenovanim telima, zaokružiti institucionalni okvir za implementaciju Predloga zakona.

Odmah nakon stupanja na snagu zakona, uslediće ubrzan rad na donošenju svih podzakonskih akata neophodnih za sprovođenje zakona.